

SUNUŞ

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين. والصلاة والسلام على رسولنا محمد وآله وصحبه أجمعين.

Arap harfleri bizim dini yazımızdır. Asırlar boyunca kullanmakla milli yazımız da olmuştur. Son 1.000 yıllık tarihimize şerefli ulemamız kütüphanelerimizi bu yazı ile yazdıkları nefis eserleriyle süslemişlerdir. Süleymaniye kütüphanesinde 90.000, Bursa Eski Eserler kütüphanesinde 9.000 el yazması kitap vardır. Ülke çapında diğer kütüphanelerdeki kitaplar bu sayının dışındadır. Bunlar bizi biz yapan kültür hazinelerimizdir.

1928 yılında yapılan harf inkılabı ve bununla beraber dini ve milli yazımızın kesin olarak yasaklanması hatta yasağa uymayanların cezalandırılması bize hayat veren kültür damarımızı kurutmuş, yeni neslin geçmişimiz ile bağlarını koparmıştır. 1951 yılında açılmaya başlayan İmam-Hatip Okulları kurmaya yüz tutan ab-ı hayat kaynağı milli ve manevi pınarlarımız yeniden çağlamaya başlamış, dini hayatımızda olduğu gibi sosyal hayatımızda da meyvalarını vermiştir, daha da verecektir inşaallah.

Dil olarak Arapça'ya gelince, o bizim kitabımız Kur'an-ı Kerim'in dilidir. Bundan dolayı *Arapça'yı öğrenmek ve öğretmek ibadettir*. İbadet ise ancak Allah için yapılır. *Sizin en hayırlınız Kur'an'ı öğrenen ve öğretenidir (Hadis-i şerif)*. Bu öğrenme Kur'an'ın manasına da şamildir. Bundan dolayı Kur'an'ın dilini öğrenmemiz gerekir.

Orta dereceli okulların müfredat programına *Arapça, Kur'an ve Siyer dersleri* konulması son derece olumlu bir adımdır. Yeni nesli milli kültürümüzle tanıştıracak ve Allah'ın kitabıyla buluşturacak bu adım 80'ine basmış bu ihtiyarı da heyecanlandırdı. 70 yıllık birikimimden yeni neslin faydalanması sadedinde Arapça'nın iskeletini teşkiyl eden bu notlarımı hazırladım.

Önce **Arap harflerini** ve **Arapça yazıyı**, ondan sonra cümleleri meydana getiren **isim, zamir, işaret isimleri, soru edatı, soru isimleri ve tamlamaları** tanıttım. Sonra da **cümle ve cümle kuruluşlarını, cümlelerin ögelerini, ögelerin i'rablarını ve i'rabların alametlerini** ana hatlarıyla ele aldım. **Fiillerin çekimini** tam olarak verdim. Öğrenci **ismi üç özelliğiyle tanıyıp isim ve sıfat tamlamasını kavradıktan, mazi ve muzariin çekimini** öğrendikten sonra **basit seviyeli** kitapları okumaya ve cümle tahliylleri yapmaya başlayacak. **Hal, temyiz, ism-i mevsul, istisna** bundan sonra cümle çözümlerinde ele alınacaktır.

Bu temel konuları ikinci etapta inşaallah biraz daha genişleteceğiz. Gayret bizden, başarı Allah'tandır.

A. Hayrettin TINMAZ Bursa, 28.08.2014

İLİM YOLCULARINA

İmam-ı Gazalî'nin hocası İmam ül Haremeyn (*Rahmetullahi aleyhima*) demiştir ki :

أَخِي لَنْ تَنَالَ الْعِلْمَ إِلَّا بِسِتَّةٍ : سَأْتِيَاكَ عَنْ تَفْصِيلِهَا بَيَانٍ (نِي)
ذِكَاؤٌ وَحِرْصٌ وَاجْتِهَادٌ وَبُلْغَةٌ وَتَلْقِينُ أُسْتَاذٍ وَطُولُ زَمَانٍ (نِي)

Kardeşim, ilme ancak altı şeyle ulaşabilirsin. Onları sana tafsiyatı ile haber vereyim: Zeka; hırs, gayret, yetecek kadar azık, bir hocanın ders vermesi ve uzun bir zaman!

Zeka; Allah vergisi, ne kadar verdi ise, o kadar. *Hırs*; ilme düşkünlük. *İctihad*; çalışmak, gayret etmek. *Bülğa*; yeteri kadar azık. Yani öğrenci ne yerim ne içirim diye düşünmeyecek. *Telkîyn-i üstaz*; gerçekten konuya vakıf bir hocanın ders vermesi. *Uzun bir zaman*...İlim boyacı küpüne beyaz şalı sokup kırmızı çıkarmak gibi, hemen oluvermez. Onu elde etmek için uzun yıllar sabırla çalışmak gerekir. Arapça da öyledir.

Bir inşaat ustasının bütün inşaat malzemelerini tanıyıp yapacağı bina için lazım olanlarını seçip her birini yerli yerinde kullanarak bir bina yapması gibi, öğrenci de dilin kelimelerini tanır ve onları lafız ve mana olarak hazmeder. Sonra onlardan lazım olanlarını seçerek Nahiv kaidelerine göre bir cümle kurar. İşte bundan dolayı öğrenci sarf ve nahiv kaidelerini yeteri kadar kavramalıdır.

Bunları öğrenmek için konu açıklamalarından sonra verilen örnek cümleleri ve örnek cümlelerdeki kelimeleri çok çok okuyarak ve yazarak ezberleyeceğiz. Bu cümleler bizim hafızamıza bir şablon olarak yerleşecek ve ilk cümle kurma girişimlerimiz bu örnek cümleler olacak. Bundan sonra basitten mürekkebe, kolaydan zora bir dizi kitabı okumaya başlayacağız. Metinlerde geçen, manasını bilmediğimiz yeni kelimeleri kamuslardan bulup öğreneceğiz. Böylece Arapça seviyemiz günden güne yükselecektir.

Yabancı dildeki bir kelimeyi tam olarak öğrenebilmek için çeşitli vesilelerle ve değişik zamanlarda cümle içinde yüz elli kerre tekrar etmek gerekir. Arapcadaki kelimelerin % yirmi beşini öğrenmiş olabilmek için uzun bir zaman gerekecektir. Yani lügat işi dilin en zor, en uzun soluklu safhasıdır ve bu öğrenme hayatımız boyunca devam edecektir. Tabii sarf ve nahiv olmadan sırf kelimeleri ve manalarını ezberlemek de bir işe yaramaz. Sarf ve nahiv dilin anahatıdır. Çünkü hafızamıza aldığımız kelimeleri sarf ilmi ile tasnif eder, nahiv ilmi ile de kullanırız.

Görülüyor ki Arapça sarf ve nahivden ibarettir. Onun malzemesi de kelimelerdir. Onu nasıl elde edebileceğimizi izah etmeye çalıştık. Anlaşıldı ki, bütün Arapça kelime üzerinde dönüp dolaşıyor. Çünkü sarfın konusu kelimedir. Nahvin konusu da başka bir açıdan yine kelimedir. Sarf ve nahvi elde ettikten sonra bir nevi kelime avına çıkarak karşımıza çıkan **kelimelerin nev'ini, kalıbını ve manasını** öğrenip kelime dağarcığımıza atacağız. Böylece kelime hazinemiz her gün azar azar dolacaktır.

Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi ve tevfiykı üzerinize olsun.

OKUMA VE YAZMAYA İLİŞKİN ESASLAR

Arapçayı doğru yazıp doğru okuyabilmek için okuma ve yazmaya ilişkin esasları bilmemiz gerekir. Okuma yazmaya ilişkin esaslar şunlardır:

- 1.Şemsî ve kamerî harfler,
- 2.Vasl ve Kat' hemzeleri,
- 3.İctimâ-ı sâkineyn.

ŞEMSİ VE KAMERİ HARFLER

الحروف الشمسية والقمرية

Arapçada nekire isimleri marife yapmak için başına harf-i ta'riyf diğer adıyla lam-ı ta'riyf denilen (أل) getirilir. Eğer isim kameri bir harfle başlıyorsa harf-i ta'riyfin lam'ı okunur: الْقَلَمُ = الْقَلَمُ gibi. Eğer isim şemsi bir harfle başlıyorsa, başına getirilen harf-i ta'riyfin lamı okunmayıp elif ismin birinci harfine bağlanarak şeddelenir: الشَّمْسُ = الشَّمْسُ gibi. 28 harften 14'ü kamerî, diğer 14'ü de şemsidir. Kameri harfler: أَبْعِدْ حَجَّكَ وَخَفْ عَقِيمَهُ. *Haccını iyfa et ve onun yarım kalmasından kork*, cümlesinde toplanmıştır. Bunların dışında kalan harfler ise şemsi harflerdir. Alfabetik sıraya göre :

1. Kameri harfler : أ ب ج ح خ ع غ ف ق ك م و ه ي
2. Şemsi harfler : ث د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ل ن dur.

Harf-i ta'riyfin lamı'nın okunmasının veya yazıldığı halde okunmamasının sebebi şudur ki: Şemsi harfler Güneş'e, kameri harfler Ay'a, harf-i ta'riyfin lamı da yıldızlara benzetilmiştir. Nasıl ki Ay'ın yanında yıldızlar görünüyorsa, kameri harfin başındaki lam da okunur. Nasıl ki Güneş'in yanında yıldızlar var, ama görünmüyorsa, şemsi harfin başındaki harf-i ta'riyfin lamı da yazılır fakat okunmaz. Aşağıdaki tabloda harf-i tariyfli şemsi ve kameri harflerden örnekler bulacaksınız.

ŞEMSİ HARFLERE ÖRNEKLER				KAMERİ HARFLERE ÖRNEKLER			
Şikayet	الشَّكَايَة	Tevbe	التَّوْبَة	Sevinç	الْفَرَح	Edep	الْأَدَبُ
Sabır	الصَّبْر	Servet	الثَّرْوَة	Kanaat	الْقَنَاعَة	Bereket	الْبَرَكَة
Azı diş	الضُّرْس	Dirayet	الدِّرَايَة	Kitap	الْكِتَاب	Cemaat	الْجَمَاعَة
Masa	الطَّاوِلَة	Zerre	الدَّرَّة	Sevgi	الْمَوَدَّة	Hamiyyet	الْحَمِيَّة
Gölge	الظِّل	Mermer	الرُّخَام	Vadi	الْوَادِي	Şarap	الْحَمْر
Süt	اللَّبَن	Ziyaret	الرِّيَاذَة	Hava	الهَوَاء	İlim	الْعِلْم
Kaplan	النَّمِر	Bariş	السِّلْم	Sağ	الْيَمِين	Zenginlik	الْغِنَاء

GEÇİLEN VE OKUNAN HEMZELER

قَطْع kesmek demektir. Arapça'da kelimelerin ortasında veya sonunda bulunan hemzeler kat' hemzesidir, önceki harften kesilip mutlaka okunması gerekir. Kelimelerin başında bulunan hemzelere gelince :

- Bazısı kat' hemzesidir : أَنَا وَأَنْتَ gibi.
- Bazıları da vasl hemzesidir. Vasl hemzesi daima kelimelerin başında bulunup evveline bir harf gelmediği zaman yani cümle başında okunan, evveline bir harf geldiği zaman yani cümle ortasında okunmayan hemzedir: الْعِلْمُ وَالْعُلَمَاءُ gibi.

Vasıl Hemzeleri şunlardır :

- الله، الَّذِي، اسْمٌ، ابْنٌ، ابْنَةٌ، اِثْنَانِ، اِثْنَتَانِ، اِسْتِ، اِمْرُؤٌ، اِمْرَأَةٌ، اَيِّمٌ، اَيِّمٌ isimlerinin başındaki hemzeler ve harf-i ta'riyfin elifi :

gibi. وَاسْمُكَ، اِنْ اِمْرُؤٌ، بِئْسَ اِلَا سَمُ الْفُسُوقُ، هُوَ اللهُ الَّذِي

- Sülasi emr-i hazırların ve if'al babının dışındaki bütün ziyadeli babların mazi, masdar ve emr-i hazırlarının başındaki hemzeler:

افْعَلِ الْوَاجِبَ، يَا عَلِيُّ! فَإِنَّ الْإِمْتِحَانَ اقْتَرَبَ فَاسْتَمِعِ الْقَوْلَ الَّذِي أَقُولُ.

Ödevi yap ey Ali! Çünkü imtihan yaklaştı. Haydi söylediğim sözü dinle! gibi.

Vasıl hemzelerinin okunmaması telaffuzda bir kolaylık ve güzellik sağlamıştır. Yoksa هُوَ اللهُ الَّذِي yerine : هُوَ اللهُ الَّذِي demek zorunda kalırdık.

İCTİMA-I SAKİNEYN

İki sakin harfin yan yana bulunması demektir. Sakin harfler 2'ye ayrılır:

a) Harekenin düşmesiyle sakin olan harfler: يَكْتُبُ'den يَكْتُبُ gibi. Bu neviden iki sakin yan yana bulunduğu zaman telaffuz müteazzir yani imkansızdır.

b) Kendisinden önceki harekeyi uzattığı için sakin sayılan med harfleri :

أَوْتَيْنَا gibi. İki sakinden birincisi bu neviden sakin ise telaffuz müteazzir yani güçtür. Ne şekilde olursa olsun, iki sakinin aynı kelimeye veya ayrı ayrı kelimelerde, yani birinci kelimenin sonunda, ikincisinin başında yan yana bulunduğu zaman telaffuzu sağlamak veya kolaylaştırmak için birinci sakini bertaraf edip veya birinci sakine hareke vererek sakin harfi teke indiririz. Böylece iki sakin harfin bir arada bulunması durumunu ortadan kaldırmış oluruz. **Bunun için :**

1 - Sakinler ayrı ayrı kelimelerde olup her ikisi de cezimli sakin iseler birinci sakini okumak mümkün değildir. **Bu durumda geçişi :**

a) Birinci sâkine esre vererek sağlarız : اِرْبِطِ الحُبْلَ. *İpi bağla*, gibi.

b) مِنْ harf-i cerrinde sakın nûna üstün verilir : مِنَ النَّاسِ gibi.

c) مُذْ harf-i cerrinde ve cemi zamirlerinde geçişi ötre ile sağlarız:

مُذَّ اليَوْمَيْنِ *iki günden beri*, هُمُ الطُّلَابُ. *Onlar öğrencidir*.

دَعَوْا اللَّهَ *Allah'a dua ettiler*, gibi.

Bu örneklerdeki birinci kelimelerin asılları :

اِرْبِطْ مِنْ مُذْ هُمْ دَعَوْا dır.

2 -. Sakinler ayrı kelimelerde olup birinci sakın harf-i med ise, yazıda sabit kalmakla beraber, geçişi kolaylaştırmak için harf-i med evvelindeki harfi uzatmaz : يَرْمِي الحَجَرَ. *Taşı atıyor*. غَزَا الجُنْدِيَّ *Asker savaştı*.

أَدْعُو اللَّهَ *Allah'a dua ediyorum*, gibi.

3. Sakinler aynı kelimedede ise birinci sakın med harfi hazfedilir : Emr-i hazır yapmak için ecvef muzari fiilin başındaki ت'yi atarız. قُلْ kalır. Böylece iki sakın bir araya gelmiş olur. Ondan da vav'ı hazf ederiz, قُلْ kalır.

Sonuç: Şemsi ve kameri harfleri öğrenerek harf-i ta'riyfin lamını gerektiğinde okur, gerektiğinde okumayız. Cümle ortasında vasıl hemzelerini atlayarak ondan önceki harfi sonraki harfe bağlarız. İctima-ı sakineyni bertaraf ederek geçişi sağlar veya telaffuzu kolaylaştırırız. Böylece cümleyi kolayca ve doğru okumuş oluruz:

هَبِّئِ الْمَائِدَةَ وَأَكْرِمِ الضَّيْفَ الْكَرِيمَ.

Sofrayı hazırla ve şerefli misafire ikram et, dememiz, gibi.

Mukayese

TÜRKÇE VE ARAPÇANIN MANTIĞI

Her dilin kendine has bir mantığı vardır. Arapça'yı öğrenebilmek için de her şeyden önce, Türkçe'nin mantığını bildiğimiz gibi Arapça'nın mantığını da bilmemiz, bunun için de **Türkçe ve Arapça arasındaki ortak ve değişik özellikleri ve farkları** kavramamız gerekir: İsim tamlamasında tamlayan, sıfat tamlamasında sıfat Türkçe'de önce, Arapça'da sonra, edatlar Türkçe'de kelimelerden sonra Arapça'da önce gelir:

بَابُ الْبَيْتِ - وَلَدٌ عَاقِلٌ - هَلْ جِئْتَ مِنَ الْمَدْرَسَةِ؟

Okul+dan geldin+mi? Akıllı bir çocuk Evin kapısı, gibi.

KELİME

Kelime, bir mana ifade eden lafızdır. Lafız dilde atmak, istılahta ise ağızdan çıkan ses demektir. Bu ses bir mana ifade ediyorsa kelimedir: **باب** *kapı*, gibi. Bir mana ifade etmiyorsa kelime değil, sadece bir sestir: Hayvanların çıkardığı sesler gibi. Bu ses, bazan onu çıkaran hayvanın adı sayılır: **غاق** gibi ki, *karga* demektir.

KELİME ÇEŞİTLERİ

Arapça'da kelime 3'e ayrılır :

1. İsim **الاسم** : **قَلَمٌ** *kalem*, gibi.
2. Fiil **الفعل** : **كَتَبَ** *yazdı*, gibi.
3. Harf **الحرف** : **...den**, gibi ki, hece harfi değil, mana harfidir. Bir adı da edattır. Türkçe'de kelime çeşitleri 8'dir : **İsim, sıfat, zamir, fiil, edat, zarf, bağ, ünlem**. Bunları 3'e indirebiliriz:

Fiil başlı başına bir kelime çeşididir. Sıfat, zamir ve zarfı **isme**, bağ ve ünlemi de **edat** katarak Türkçe'deki kelime çeşitlerini de üçe indirmiş oluruz. Yani kelime çeşitlerinin sayısı bakımından bu iki dil arasında bir fark yoktur. Daha doğrusu kelime çeşitleri bütün dillerde 3'tür: **İsim, fiil, edat**.

İSİM VE İSİMLİĞİN BELİRTİLERİ

İsim, bir zamana bağlı olmaksızın **عُصْفُورٌ** *serçe* gibi hissedilen veya **شَجَاعَةٌ** *şecaat* gibi hissedilmeyen ve ancak akılla bilinen bir şeye ad olan kelimedir. İsimliğin alametleri 5'tir. Bir kelimedede bunlardan biri varsa o kelime isimdir :

1. Cer kabul etmesi. İsim 3 şekilden biri ile mecrur olur:

a) Başında harf-i cer bulunmakla: Çünkü cer harfleri fiillere değil, ancak isimlere bitişir.

b) Muzafun ileyh olmakla: Çünkü fiiller ne muzaf olur, ne de muzafun ileyh.

c) Mecrur bir isme tabi olmakla:

اسْتَشَرْنَا فِي قَصْرِ الرَّئِيسِ الْمُخْتَرَمِ.

Saygı değer Başkanın köşkünde istişare yaptık, gibi.

2. Tenviyn alması : İsimler tenviyn i'tibariyle 2'ye ayrılırlar:

a) Mütemekkin İsimler (الأسماء المتمكنة) : Bunlar tenviyn kabul eden isimlerdir. Müfred, cem-i mükesser ve cem-i müennes-i salimler bu gruptandır:

عَلَمَاتٌ عَلَمَاتٍ أَقْلَامٌ أَقْلَامًا قَلَمٌ قَلَمًا قَلَمٌ gibi.

Cem-i müennes-i salimler üstün ve iki üstün almazlar.

Tenviyn kabul eden nekire isimlerin sonuna iki üstün, iki esre iki ötre gelebilir:

كَانَ صَبِيٌّ يَصِيحُ مُشِيرًا إِلَى فَأْرَةٍ.

Bir bebek bir fareyi göstererek çığlık atıyordu, gibi.

b) Gayr-i Mütemekkin İsimler (الأسماء غير المتمكنة): Bunlar mebni isimlerdir.

Gayr-i munsarif isimler bir dereceye kadar mütemekkindir. Çünkü tenviyn almamakla beraber muzaf oldukları ve harf-i ta'riyf aldıkları zaman esre kabul ediyorlar:

gibi. بِأَقْرَبِ زَمَنِ فِي الصَّحْرَاءِ

3. Başında ünlem edatı bulunması : **Ey Ali!**, gibi.

4. Harf-i ta'riyf kabul etmesi : **vatan**, gibi.

5. Cümlede mübteda, fail ve naib-i fail olarak bulunması. Örnekler:

Hava temizdir. **Su içildi.** **Ali düşünüyor.** **Ali düşünüyor.**

MÜTESARRİF VE GAYR-İ MÜTESARRİF İSİMLER

İsimler mütesarrif ve gayr-i mütesarrif olmak üzere 2'ye ayrılırlar :

I. MÜTESARRİF İSİMLER. 2'ye ayrılır :

A) Camid İsimler (الأسماء الجامدة). 2'ye ayrılır:

1 - Zat İsimleri. Bunlar da 2'ye ayrılır :

a) Cins İsimleri : **insan**, gibi.

b) Özel İsimler : **Ali**, gibi.

2 - Mana İsimleri : **akıl**, **vurmak**, gibi.

B) Türemiş İsimler (الأسماء المشتقة). Bunlar 8 tanedir :

1. İsm-i failler : **yazan**, **yazıcı**, gibi.

2. İsm-i mef'uller : **yazılmış**, **yazılan**, gibi.

3. Sıfat-ı müşebbeheler : **şerefli**, gibi.

4. İsm-i tafdıyler : أَحْسَنُ *en güzel*, gibi.
5. Mübalağalı ism-i failler: نَطُوقٌ *çok güzel konuşan*, gibi.
6. Mekan isimleri : مَسْجِدٌ *camî*, gibi.
7. Zaman isimleri : مَغْرَبٌ *akşam*, gibi.
8. Alet isimleri : مِفْتَاحٌ *anahtar*, gibi.

II. GAYR-İ MÜTESARRİF İSİMLER. Bunlar mebni olup 9 tanedir:

- 1 - Zamirler : هُوَ gibi ki, *O*, demektir.
2 - İsm-i işaretler : هَذَا gibi ki, *Bu*, demektir.
3 - Soru isimleri : مَنْ ؟ gibi ki, *Kim? Kimi? Kime?* demektir.
4 - İsm-i mevsuller : الَّذِي gibi ki: *ki, o şey ki, o kimse ki...* demektir.
5 - Şart isimleri : مَا gibi ki, *Ne+geniş zaman fi'li + ise, isen...* demektir.
6 - Bazı zarflar : أَمْسٍ gibi ki, *Dün*, demektir.
7 - Fiil isimleri : هَيْهَاتَ gibi ki, *Ne uzaktır, nafîle, boşuna* manalarına gelir.
8 - Bazı sayı isimleri : ثَلَاثَةٌ عَشَرَ gibi ki, *on üç* demektir.
9 - Kinayeler : كَذَا gibi ki, *şu, şunu* demektir.

MÜTESARRİF İSİMLER

Üzerinde, istenilen manaya göre değişiklik yapılabilen isimlerdir. Bu değişiklikler ismin *müfredini tesniyeye ve cem'a çevirmekten, müfredinden ism-i tasğiyr ve ism-i mensüb* yapmaktan ibarettir.

Mütesarraflar isimler : 1 – Camid İsimler, 2 – Müştak İsimler.

CAMİD İSİMLER

Hiç bir kelimedenden türemeyen isimlerdir . Camid isimler 2'ye ayrılır :

A) Zat İsimleri : Beş duyu ile hissedilen veya hissedilemeyen varlıkların isimleridir. **Zat isimleri de 2'ye ayrılır :**

1 - Cins İsimleri : أسماء الجنس : Bir cinsin bütün fertlerini kapsayan isimlerdir:

إِلَهٌ *tanrı, mabud*, رَبٌ *rab, terbiye eden ve büyütüp besleyen*, سَمَكٌ *balık*, gibi. Cins isimlerinin müzekker hali cinsin bütün fertlerine şamil olduğu için cemi hükmündedir: مَرْتٌ *meyva veren her ağacın meyvası*, عَرَبٌ

Arap ırkından olan her bir arap, gibi. Bunların sonuna **ta-i vahdet** ya da **ya-i müşeddede** getirirsek manen müfrede dönüşürler : **ثمرّة bir tek meyva, عَرَبِيّ bir tek arap,** gibi.

2 - Özel isimler الأعلام : Ali, إستانبُول İstanbul, الله Allah, gibi ki : İbadete layık yegane tanrının adıdır : Bizim tanrımız **Allah**'tır . Ondan başka ibadete layık tanrı yoktur.

B) Mana İsimleri : Bunlar da 2'ye ayrılır :

1 - Beş duyu ile idrak edilemeyen, sırf akılla bilinen şeylerin isimleri: **عقل akıl** gibi.

2 - Mücerred masdarlar: **بسملة Besmele çekmek, عِلْم bilmek,** gibi.

İSİMLERİN ANLAM YÖNÜNDEN ÖZELLİKLERİ

İsmin, anlamına ilişkin üç hali vardır. Buna ismin **3** özelliği de denir :

1. **الكيفية Keyfiyet (Nitelik) :** Müzekkerlik, Müenneslik yani **erkeklik, dişilik,**
2. **الكمية Kemmiyyet (Nicelik):** Müfred, tesniye, cemilik/tekil, **ikil, çoğulluk,**
3. **التعريف والتكثير Ta'riyf ve tenkiyr :** Marifelik/nekirelik, **belirlilik/belirsizlik.**

İSİMLERDE BELİRLİLİK VE BELİRSİZLİK

İsimlerde ta'riyf (التعريف) ma'rifelik, tenkiyr (التكثير) nekirelik demektir.

A) Ma'rife (المعرفة) : Belirli demektir. Ma'rifeler **7** tanedir :

1. **Zamirler (الضمائر) :** **هو O,** gibi.
2. **İşaret isimleri (أسماء الإشارة) :** **هذا Bu,** gibi.
3. **İsm-i mevsuller (الأسماء الموصولة) :** **الذي O kimse ki...O şey ki...** gibi.
4. **Özel isimler (الأعلام) :** **إستانبُول ve علي Ali ve İstanbul** gibi.
5. **Harf-i ta'riyfli isimler:** **القلم kalem ve الدفتر defter** gibi.
6. **Ma'rifeye muzaf olan isimler :** **باب البيت evin kapısı** gibi.
7. **Kasdedilen belirsiz münada :** **يا شَيْخُ Ey ihtiyar!** gibi.

هذا الشاب الذي يعمل هو ابنُ عليّ يا بطل! Ma'rifeler :

Bu genç ki, çalışıyor, o Ali'nin oğludur, ey Yiğit!, cümlesinde toplanmıştır.

B) Nekire (النكرة): Belirsiz demektir. Ma'rifelerin dışında kalan isimler (النكرة) belirsiz isimlerdir: *قَلَمٌ bir kalem, مَنْ kim, كَيْفَ nasıl*, gibi.

İSİMLERDE HARF-İ TARİFY VE TENVIYN MÜNASEBETİ

Mütemekkin yani tenviyn alan isimlerin :

1 - Başında harf-i ta'riyf varsa sonundan tenviyn düşer. Başından harf-i ta'riyf atılmışsa sonuna tenviyn gelir. *قَلَمٌ - القلم kalem, bir kalem*, gibi. İsim tenviyn almayan neviden bir isim ise harf-i ta'riyf atılsa da sonunda bir değişiklik olmaz : *iki kalem, قلمان her hangi iki kalem*, gibi.

2 – İsim hem harf-i ta'riyfli hem de tenviynli, hem harf-i ta'riyfsiz hem de tenviynsiz olamaz: Biri iner, biri biner. İsimde biri mutlaka bulunur.

TÜRKÇEDE BELİRLİ VE BELİRSİZ İSİMLERİN MANALARI

Türkçe'de *belirli isimler* takısızdır. Belirsiz isimlere eklenen takılar :

- 1. Tekillerde bir...dir: Bir öğretmen geldi**, gibi.
- 2. Çoğullarda bir takım...dır: Bir takım öğretmenler ...** gibi.

ARAPÇA & TÜRKÇE BELİRLİ/BELİRSİZ İSİMLERİN MANALARI

المفرد	المثنى	الجمع السالم	والمكسر	كاتب
الكاتب	الكاتبان	الكاتبون	كُتَّابٌ كُتَّبٌ	Erkek الذكر
katib	iki yazıcı	yazıcılar	bir takım katipler	
كاتبة	كاتبتان	الكاتبات	كَوَاتِبٌ	Kadın الأنثى
bir katibe	herhangi iki katibe	katibeler	bir takım katibeler	

İSİMLERDE KEYFİYYET

Keyfiyyet (Nitelik), ismin müzekker veya müennes yani erkekveya kadın/dişi olması demektir. Türkçe'de kelimelerde erkeklik ve dişilik yoktur.

Müzekker isimler ikiye ayrılırlar :

- 1. Hakiki Müzekker (المذكر الحقيقي):** Gerçek bir erkek canlının adı olan isimlerdir. Bunlar sonlarında ta-i merbuta olsa dahi erkektirler : *رجلٌ adam*, *حمرةٌ erkek deve* *ملكة النحل Hamza, bal arısı kraliçesi (Erkek)*, gibi.
- 2. Mecazi müzekker (المذكر المجازي):**

İSİMLERDE KEMMİYYET

Türkçe'nin gramerinde buna nicelik denir. Bir ismin aynı cinsten bir veya birden fazla varlığı kapsamı demektir. Arapça'da kemmiyyet **üçtür** :

Müfred, Tesniye, Cem'

MÜFRED

Tekil demektir. Tekil, ismin aslıdır, bir tek varlığı gösterir. Bundan dolayı sonunda hiç bir ek bulunmaz : قلم **kalem**, نافذة **pencere**, gibi.

TESNİYE

Arapça gramer kitaplarında buna müsennâ (المثنى) denir. Biz medrese geleneği ona **tesniye** diyoruz ki, **ikil** demektir. İkili Arapça'ya mahsus bir kemmiyyettir. Zira Arapça'dan başka hiç bir dilde yoktur.

Müfred bir ismi tesniye yapmak için müfredin sonuna ان yahut ين takılarından biri eklenir ki, bunlara **tesniye takısı** denir:

بقلمين 'den ve قلمان 'den قلم, gibi.

CEMİ

Çoğul demektir. Türkçe'de çoğul iki ile başlar ve tekilin sonuna ses uyumuna göre **ler** veya **lar** ilavesiyle yapılır. Türkçe'de tesniyeler çoğul sayılır ve çoğul terceme edilir. Arapça'da cemi yani çoğul 2' ye ayrılır :

A) Cem-i Salim (الجمع السالم): Kaideli çoğul demektir. O da ikiye ayrılır :

1. Cem-i Müzekker-i Salim جمع المذكر السالم

2. Cem-i Müennes-i Salim جمع المؤنث السالم

B) Cem-i Mükesser (الجمع المكسر)

CEM-İ MÜZEKKER-İ SALİM

Akıl sahibi müzekker özel isimlerin, sıfatların kaideli çoğulu demektir. Müfred müzekker ismin ve sıfatın sonuna ون yahut ين ilavesiyle yapılır:

bilginler, عالمين **bilginleri** den **bilgin** عالم

hasanlar, الحسنين **hasanları**, حسن **Hasan**'dan : الحسنون

Özel isimler çoğul olunca belirsiz olduklarından, belirli yapmak için başına harf-i ta'riyf getirilir.

CEM-İ MÜENNES-İ SALİM

Akıl sahibi müennes özel isimlerin ve sıfatların kaideli çoğulu demektir, Cem-i müennes-i salim, müennes isimlerin sonuna elif ve (التاء المبسوطة) açık ta eklenerek yapılır. **Şöyle ki :**

- Müennes özel isimlerin sonuna doğrudan doğruya eklenir:
مَرِيَمَاتٌ'den مَرِيْمٌ gibi.
- Kapalı tâ (التاء المربوطة) ile müennes olan sıfatların sonuna, kapalı tā atıldıktan sonra eklenir : عَالِمَاتٌ'den عَالِمَةٌ gibi.
- Elif-i maksura ile müennes olan sıfatlara, elif-i maksura ى'ya dönüştürüldükten sonra eklenir : حُسْنِيَّاتٌ'dan حُسْنِيَّاتٌ gibi.
- Elif-i memdude ile müennes olan sıfatlara ات, elif-i memdude و'a çevrildikten sonra eklenir: حَمْرَاوَاتٌ'den حَمْرَاءٌ gibi.

CEM-İ MÜKESSER

Müfredin şekli bozularak yapılan cemidir. Kırık çoğul, 3 yolla yapılır :

1	Harflerine bir veya daha çok harf ekleyerek	سِهَام - سَهْمٌ ok
2	Harflerinden eksiltme yaparak	رُسُل - رَسُول elçi
3	Harflerinin harekesini değiştirerek	أَسَد - أَسَد arslan

CEMİLERİN SONU

Son iki harfi eliften sonra salim harf olan cemi demektir. İki salim harf arasına bir ى girebilir. Bunlara Müntelcümü' denir. **Vezinleri şunlardır :**

MÜNTEHELÇÜMÜ' VEZİNLERİ				
مَفَاعِلُ ahid مِيثَاق-مَوَاقِيقُ	فَعَالِيلُ kandil قَنْدِيل-قَنَادِيلُ	أَفَاعِلُ dosya إِضْبَارَة-أَضَابِيرُ	مَفَاعِلُ cami مَسْجِد-مَسَاجِدُ	أَفَاعِلُ parmak إِصْبَع-أَصَابِعُ

İSİMLERDE EN MEŞHUR CEM-İ MÜKESSER VEZİNLERİ

Örnek İsim			Vezin		Örnek İsim			Vezin	
الجمع	المفرد	Türk- çesi	Çoğul	Tekil	الجمع	المفرد	Türk- çesi	Çoğul	Tekil
قصاع	قصعة	ça-nak	فِعَالٌ	فَعْلَةٌ	أحمال	حمل	yük	أَفْعَال	فِعْلٌ
رقاب	رقبة	bo-yun	فِعَال	فَعْلَةٌ	أقفال	قفل	kilit	أَفْعَال	فُعْلٌ
معد	معدة	mide	فِعْلٌ	فَعْلَةٌ	أعناپ	عنب	üzüm	أَفْعَال	فِعْلٌ
قوائم	قائمة	kata-log	فَوَاعِلُ	فَاعِلَةٌ	أثمار	ثمر	mey-va	أَفْعَال	فَعْلٌ
أخمة	خمار	yaş-mak	أَفْعَلَةٌ	فِعَال	أكتاف	كتف	omuz	أَفْعَال	فِعْلٌ
عمد	عماد	direk	فَعْلٌ	فِعَال	أعضاء	عضد	pazu	أَفْعَال	فُعْلٌ
أزمة	زمام	yular	أَفْلَةٌ	فِلَالٌ	أعناق	عنق	bo-yun	أَفْعَال	فُعْلٌ
أزمنة	زمان	za-man	أَفْعَلَةٌ	فِعَال	أخصوم	خصم	ha-sım	فُعُول	فَعْلٌ
غزلان	غزال	geyik	فِعْلَانُ	فِعَال	نصال	نصل	kılıç	فِعَال	فُعْلٌ
قذل	قذال	ense	فُعْلٌ	فَعَالٌ	انصل	نصل	kılıç	أَفْعُلٌ	فُعْلٌ
غلمان	غلام	oğlan	فِعْلَان	فُعَالٌ	جمال	جمل	deve	فِعَال	فَعْلٌ
أغلمة	غلام	oğlan	أَفْعَلَةٌ	فُعَالٌ	حملان	حمل	kuzu	فَعْلَانُ	فَعْلٌ
أصابع	إصبع	par-mak	أَفَاعِلُ	إِفْعَلٌ	رماح	رمح	Mız-rak	فِعَال	فُعْلٌ
دراهم	درهم	dir-hem	فَعَالِلٌ	فِعْعَلٌ	حمول	حمل	yük	فُعُول	فِعْلٌ
صحائف	صحيفة	sahi-fe	فَعَالِلٌ	فَعِيعَلَةٌ	جرذان	جرذ	erkek fare	فِعْلَان	فُعْلٌ
أرغفة	رغيف	çörek	أَفْعَلَةٌ	فَعِيعِلٌ	إناث	أنثى	kadın	فِعَال	فُعْلَى
رغفان	رغيف	çörek	فَعْلَانُ	فَعِيعِلٌ	صحاري	صحراء	çöl	فَعَالِي	فَعْلَاءُ
أعمدة	عمود	direk	أَفْعَلَةٌ	فُعُول	صحاري	صحراء	çöl	فَعَالِي	فَعْلَاءُ
عمد	عمود	direk	فَعْلٌ	فُعُول	مَرَامِي	مَرْمَاةٌ	poli-gon	فَعَالِي	فَعْلَاءُ
قراطيس	قرطاس	kağıt	فَعَالِلِلٌ	فِعْلَالٌ	سعلی	سعلاة	dev	فُعْلَى	فَعْلَاءُ
سفارج	سفرجل	ayva	تَفَاعِلُ	تَفَعْلَلٌ	عبر	عبرة	ibret	فِعْلٌ	فَعْلَةٌ
أساطين	أسطوانة	sütun	أَفَاعِلُ	أَفْتُعَالَةٌ	صور	صورة	resim	فُعْلٌ	فَعْلَةٌ

SIFATLARDA EN ÇOK KULLANILAN CEM-İ MÜKESSER VEZİNLERİ

الجمع	المفرد	Türk- çesi	Ço- ğul	Tekil	الجمع	المفرد	Türk- çesi	Ço- ğul	Tekil
سجد	ساجد	secde eden	فَعْل	فَاعِل	صعاب	صعب	güç, zor	فِعَال	فَعْل
رُماة	رام	atıcı	فُعْلَة	فَاعِل	أيقاظ	يقظ	uya- nık	أَفْعَال	فَعْل
باعة	بائع	satıcı	فَالَة	فَاعِل	أقطاب	قطب	kutup	أَفْعَال	فَعْل
كفار	كافر	gavur	فُعَال	فَاعِل	أبطال	بطل	yiğit	أَفْعَال	فَعْل
جهلاء	جاهل	cahil	فُعْلَاء	فَاعِل	غير	غیور	gay- retli	فُعْل	فَعُول
حمر	أحمر	kırmı- zı	فُعْل	أَفْعَل	أعداء	عدوّ	düş- man	أَفْعَال	فَعُول
أكابر	أكبر	en büyük	أَفَاعِل	أَفْعَل	جبناء	جبان	kor- kak	فُعْلَاء	فَعَال
عميان	أعمى	kör	فُعْلَان	أَفْعَل	شجعاء	شجاع	cesur	فُعْلَاء	فَعَال
عطاش	عطشى	susuz	فِعَال	فَعْلَى	شجعان	شجاع	cesur	فُعْلَان	فَعَال
عذارى	عذراء	bekar	فُعَالِي	فُعْلَاء	قتلى	قتیل	mak- tül	فَعْلَى	فَعِيل
سكاری	سکران	sar- hoş	فُعَالِي	فُعْلَان	أشراف	شريف	şerefli	أَفْعَال	فَعِيل
صواحب	صاحبة	zevce	فَوَاعِل	فَاعِلَة	أصدقاء	صديق	dost	أَفْعِلَاء	فَعِيل
عذل	عاذلة	azar- layan	فُعْل	فَاعِلَة	كرماء	كریم	şerefli	فُعْلَاء	فَعِيل
جوامع	جامع	cami	فَوَاعِل	فَاعِل	كرام	كریم	şerefli	فِعَال	فَعِيل
كرام	كریمة	şe- refli	فِعَال	فَعِيلَة	أشحة	شحيح	bir şeye düşkün	أَفْعِلَة	فَعِيل

TAMLAMALAR

Tamlama iki ismin veya bir isimle bir sıfatın birbiriyle bağlantılı olması demektir. **Tamlamalar 2'ye ayrılır:** 1. İsim tamlaması 2. Sıfat tamlaması .

İSİM TAMLAMASI

İsim tamlaması bir ismi diğer bir isme izafe etmek, katmak demektir. İsim tamlaması en az iki isimden meydana gelir: Tamlayan ve tamlanan. Arapça isim tamlamasını kavramak için Türkçe isim tamlamasını bilmememiz gerekir.

TÜRKÇE İSİM TAMLAMASI

Her dilde olduğu gibi Türkçe isim tamlamasında da iki isimden biri **tamlayan**, diğeri de **tamlanandır**. **Türkçe isim tamlamasında :**

1 – Önce tamlayan sonra tamlanan gelir.

2 – Tamlanan belirlilik veya belirsizliğini tamlayandan alır. Tamlayan belirli ise tamlanan da belirli sayılır ve isim tamlaması tümüyle belirli olur. Tamlayan belirsiz ise tamlanan, dolayısıyla tüm tamlama da belirsiz olur.

3 – “in” ve “i” takısı : Tamlayandan sonra getirilen “in” takısı hem **tamlayan** hem de **belirlilik** takısıdır ve bu takı ses uyumuna göre “in, ın, ün, un” olur. Tamlayan sesli harfle bitiyorsa tamlayan ile “in” takısı arasına kaynaştırma harfi “n” girer.

Belirsiz isim tamlamalarında ve tamlayanı özel isim olan belirli isim tamlamalarında “in” takısı kalkar. Tamlanan belirli de olsa, belirsiz de olsa sonuna mutlaka tamlanan takısı “i” getirilir. Bu “i” takısı tamlayan hazfedildiği zaman bitişik mülkiyyet zamirinin 3. şahsının tekili olur. **kapı + s + i** بابُه, gibi ki, **Onun kapısı** demektir. Eğer tamlanan sesli harfle bitiyorsa tamlanan ile tamlanan takısı arasına kaynaştırma harflerinden “s” girer. Tamlayan ile tamlanan arasında kemmiyyet, belirlilik/belirsizlik bakımından uygunluk şart değildir: *Evin kapıları Ali oğlu Soba borusu*, gibi.

ARAPÇA İSİM TAMLAMASI

İsim tamlamasına Arapça’da İzafet terkiybi denir. İzafet bir ismi diğer bir isme **nisbet-i nakısa** ile nisbet etmektir. Nisbet isnad, isnad ise, bir şeyi bir şeye dayamak demektir. Şu halde izafet **bir ismi diğer bir isme yarım dayama** ile dayamaktır. Bu dayama nisbet-i tāmme yani tam ve kāmīl bir dayama olursa cümle olur. Cümle müsned ile müsnedün ileyhten meydana gelen bir oluşumdur. İsim tamlaması ise muzaf ile muzafun ileyhten oluşan izafi bir terkiybtir. Bundan dolayı isim tamlamasına izafet terkiybi denir. İzafet terkiybi bir hüküm ifade etmez. Çünkü o bir cümle değil, ancak cümlenin bir ruknüdür.

Arapça isim tamlamasında şu esaslar cariştir :

1. Arapça isim tamlaması **المُضَافُ muzaf** ve **إِلَيْهِ muzafun ileyhten** oluşur. Muzaf tamlanan, muzafun ileyhten tamlayan, demektir.

2. Muzaf önce, muzafun ileyhten sonra gelir : **بَابُ الْبَيْتِ = evin kapısı**, gibi.

m. ileyht muzaf tamlayan tamlanan

3. Muzaf harf-i ta’riyf almadığı gibi tenviyn de almaz. Yani muzaf hem harf-i ta’riyfsiz, hem de tenviynsiz olur : **شَمْسُ الْحَقِيقَةِ gerçeğin güneşi**, gibi.

4. Muzafun ileyhtin i’rabı daima cerdir. Cer; *müfred, cem-i mükesser ve cem-i müennes-i salimlerin son harfinin esre olması, tesniye ve cem-i müzekker-i salimlerin ين ile bitmesidir. Beş illetli isimde cer ى dir.*

5. Muzaf ma’rifelik ve nekireliğini muzafun ileyhten alır. Muzafun ileyht ma’rife ise muzaf da ma’rife sayılır ve tüm tamlama ma’rife olur. Muzafun ileyht nekire ise muzaf ta nekire sayılır ve dolayısıyla bütün tamlama belirsiz olur. Muzafun ileyhtin ma’rife olması muzafı tahsiys eder. Yani onun cinsleri arasındaki yaygınlığını sınırlar : **سَاحِلُ الْبَحْرِ Denizin sahili**, gibi. **سَاحِلُ بَحْرٍ Deniz sahli**, belirsiz bir isim tamlamasıdır. Çünkü deniz, herhangi bir denizdir.

6. Belirli bir tamlama : **Harf-i ta'riyfli isim, zamir, işaret ismi, ism-i mev-sul ve özel isim gibi belirli bir isimle**, belirsiz tamlamalar ise nekire bir isimle sona erer. Nekire isimden sonra tamlayana dahil olabilecek belirli bir isim varsa, gerekirse onu da tamlamaya dahil edebiliriz. O zaman tamlama zincirleme ve belirli olur. Tamlamalar bir fiile veya bir harfe kadar devam eder. Çünkü fiil ve harfler tamlamaya giremez. Tamlamada ma'rife isim ve zamire isim eklenemez.

7. Muzaf tesniye ve cem-i müzekker-i salim olduğu zaman tesniye ve ceminunları düşer:

كاشفو أميركة **Amerika'ya keşfedenler**, عالمًا وان **Van'ın alimleri**, gibi.

8. Muzafı muzafun ileyhi arasında keyfiyyet, kemmiyyet ve i'rab bakımından uygunluk şart değildir. Yani kemmiyyet ve keyfiyyet ve i'rab bakımından birbirlerine uygun düşebilecekleri gibi, düşmeyebilirler de. **Mesela:** Biri müfred diğeri tesniye, biri müzekker diğeri müennes olabilir :

مدرسة الطالبين **İki öğrencinin okulu**, gibi.

9. Arapça'da muzaf ile muzafun ileyhi arasında hiç bir kelime giremez. Muzafın sıfatı muzafun ileyhten sonra gelir, muzafın i'rabını alır. Muzafun ileyhten sonra gelen sıfat :

a) Muzaf ve muzafun ileyhten hangisinin keyfiyyet ve kemmiyyetiyle uyuyorsa ona sıfat olur : أبو البنت المحترم **kızın saygı değer babası (muzafa sıfat)**

أم الولد الصغير **küçük çocuğun annesi (muzafun ileyhe sıfat)**.

b) Her ikisiyle de uyuyorsa istediğimize sıfat yaparız :

باب البيت الكبير **evin büyük kapısı (muzafa sıfat)**

باب البيت الكبير **büyük evin kapısı (muzafun ileyhe sıfat)**, gibi.

c) Bir tamlamada hem muzafın hem de muzafun ileyhin sıfatı varsa, tamlamayı iki sıfat tamlamasına bölüp birinciyi ikinciye lam harfi cerra ile bağlarız:

المدير المحترم للمدرسة الجديدة **yeni okulun sayın müdürü**, gibi.

ZİNCİRLEME İSİM TAMLAMASI

1 – En az üç isimden yapılır. Baştaki isim mutlak surette muzaf, sonundaki isim de mutlak surette muzafun ileyhtir. **İkisi arasındaki isimlerden her biri kendinden sonraki isme göre muzaf, kendinden önceki isme göre muzafun ileyhi** olur. Muzaf olduğu için harf-i ta'riyf ve tenviyn almaz. Muzafun ileyhi olduğu için de mecrur olur.

2 – Son muzafun ileyhi ma'rife ise tamlamanın tümü ma'rife, nekire ise tamlamanın tümü nekire olur. Belirsiz zincirleme tamlama 3 isimle sınırlıdır.

3 – Zincirleme isim tamlamasının 1. tamlaması belirli olup 2. tamlaması belir-

siz ise 2. tamlamanın muzafun ileyhini tamlamadan ayırıp başına ل getirilir .

Örnekler :

حبل دلو بئر أبي علي *Ali'nin babasının kuyusunun kovasının ipi*

حبل دلو بئر علي *Ali'nin kuyusunun kovasının ipi*

حبل دلو البئر *kuyunun kovasının ipi*

حبل الدلو لبئر *kuyu kovasının ipi*

حبل دلو بئر *kuyu kovası ipi, gibi.*

İZAFET-İ LAFZİYYE

Sıfatın mevsufuna veya mef'ulüne izafe edilmesi demektir. Yani sıfat tamlamasının sıfatının nuzaf, isminin muzafun ileyh yapılmasıdır. Ortada şeklen bir izafet var-sa da o, gerçekte müzedeki mum adamlar gibi sözden ibaret bir tamlamadır. Tamlamanın muzafı طالب فصيح *kalam* gibi türemiş bir sıfat olur: طالع العلم *İlmi isteyen, طويلة القامة Boyu uzun veya uzun boylu,*

مكسور الجناح *Kanadı kırık veya kırık kanatlı, gibi.*

İZAFET-İ LAFZİYYENİN ÖZELLİKLERİ

1. İzafet-i lafziyye hem nekire hem de ma'rife olur:

a) Muzafın başında harf-i ta'riyf bulunmadığı zaman nekire bir sıfat hükmündedir. Bundan dolayı bu şekliyle ancak nekire bir isme sıfat olabilir :

رجل طويل القامة *uzun boylu veya boyu uzun bir adam, gibi.*

b) Eğer muzafın başına harf-i ta'riyf getirilirse ma'rife bir sıfat olur. O zaman mevsufunun da ma'rife olması gerekir :

الرجل الطويل القامة *uzun boylu adam, gibi.*

Eğer الرجل طويل القامة dersek, cümle olur: *Adam uzun boyludur,* anlamına gelir.

2. Hal olur : Çünkü hal daima nekire olarak gelir :

ذهب حسين قارئ القرآن *Hüseyin Kur'an okuyarak gitti, gibi.*

3. İzafet-i lafziyyede muzafun ileyhe رَبَّ getirilebilir :

رَبَّ تَالٍ يَلْعَنُهُ الْقُرْآنُ *Nice okuyucu vardır ki, Kur'an ona lanet eder,*

رب تال القرآن *gibi ki* takdiyrindedir. hadis-i şerifindeki رب تال

BELİRLİ VE BELİRSİZ İZAFET-İ LAFZİYYE ÖRNEKLERİ

Çoğul	İkil	Tekil	keyfiyyet
الكریمو النسب soyu şerefli (erkek)ler	الكریما النسب iki soyu şerefli (adam)	الكریمُ النسب soyu şerefli...	Erkek ذكر
لئیماتُ النسب bir takım soyu alçak (kadın)lar	الكریمتا النسب iki şerefli soylu (kadın)	كریمَةُ النسب herhangi bir şerefli soylu (kadın)	Kadın أنثی

SIFAT TAMLAMASI

Bir sıfatın bir ismi veya onun ilişkisini nitelemesi demektir. Sıfat tamlamasından maksad, cinsleri birbirinden temyiz etmektir. Mevsuf ma'rife ise sıfat mevsufu açıklar. **Mesela: *çalışkan Ali*** dediğimiz zaman, o Ali'yi çalışkanlık sıfatı ile diğer Ali'lerden ayırd etmiş oluruz. Mevsuf belirsiz bir isim ise sıfat onu özelleştirir. Mesela: ***akıllı bir adam*** dediğimiz zaman onu adamlık sıfatını taşıyan diğer adamlar arasında özelleştirmiş oluruz.

TÜRKÇE SIFAT TAMLAMASI

1. Sıfat önce isim sonra gelir : ***namuslu adam, mutfağı geniş ev***, gibi.
2. Sıfat tamlaması belirli veya belirsiz olur. Belirli sıfat tamlamasında onu belirli yapan bir takı yoktur : ***yeşil vadi, çiçeği açmış ağaçlar***, gibi.

Belirsiz sıfat tamlamasına gelince: Eğer isim tekilse ismin başına, çoğulsa sıfatın başına belirsizlik takısı getirilir :

alim bir adam, bir takım zalim adamlar, mutfağı geniş bir ev, bir takım çiçeği açmış ağaçlar, gibi.

3. İsim çoğul dahi olsa sıfat tekil gelir. Ancak çoğul isim hafzedilirse sıfatı çoğul olur: ***Mübarek adamlar***, gibi ki, ismi hafzederseniz, ***Mübarekler***, deriz.

ARAPÇA SIFAT TAMLAMASI

Sıfat tamlamasında isme mevsuf denir. Mevsuf önce sıfat sonra gelir. **Sıfat tamlamasında mevsuf olan isimler**

1. **Cins isimleri** (أسماء الأجناس) : السَّمَكُ الْكَبِيرُ büyük balık, ***gibi***.
2. **Özel isimler** (الأعلام) : الْغَازِي الْغَازِي gazi Yahya, ***gibi***.
3. **Mana isimleri** (أسماء المعنى) : الْقُوَّةُ الْمَكْنُوزَةُ gizli güç, ***gibi***.
4. **Masdarlar** (المصادر) : ضَرْبَةٌ شَدِيدَةٌ şiddetli bir vuruş, ***gibi***.

SIFATLAR

Sıfatlar 5'tir : Türemiş sıfatlar, Türemiş sıfata çevrilen isimler, Cümleler, Şibh-i cümleler, İzafet-i lafzıyyeler.

Türemiş sıfatlar. Bunlara fiilimsi, Arapça'da şibh-i fiil denir :

- a) İsm-i fail (اسم الفاعل) : رجلٌ فاضلٌ **faziletli bir adam**, gibi.
- b) İsm-i mef'ul (اسم المفعول) : حَجَرٌ مَنْحُوتٌ **yontulmuş bir taş**, gibi.
- c) Sıfat-ı müşebbehe (الصفة المشبهة) : فَتَى كَرِيمٌ **şerefli bir delikanlı**, gibi.
- d) Mübalağalı ism-i fail (صيغة المبالغة) : خطيبٌ نطوقٌ **natûk bir hatıyb**, gibi.
- e) İsm-i tafdıyl (أفعل التفضيل) : العلمُ الأنفعُ **en faydalı ilim**, gibi.

TÜREMİŞ SIFATA ÇEVİRİLEN İSİMLER

Bunlar dokuz tanedir:

- 1 - **Masdar:** İsm-i fail ya da ism-i mef'ul manasına gelir: رجلٌ عادلٌ **adil bir adam**, فتىٌ ثَقَّةٌ kendisine güvenilen bir delikanlı, gibi.
- 2 - **İşaret ismi:** Özel bir isme sıfat olurlar: **bu Ali** عليُّ هذا. Yani **ken-**disine işaret edilen Ali. Bu Ali'yi gördüm, şunu değil! gibi.
- 3 - **İlim sahibi bir adam**, gibi. رجلٌ ذُو علمٍ : رجلٌ ذُو علمٍ
- 4 - **İsm-i mevsul :** **çalışkan adam** الرجلُ الذي اجتهدَ gibi.
- 5 - **Sayılar. 4 adam :** رجالٌ أربعٌ أي معدودون بهذا الرقم
- 6 - **İsm-i mensüblar:** رجلٌ يبغيُّ **Biga'lı bir adam** yani: **Biga'lı bir adam** gibi.
- 7 - **Benzetme isimleri:** **Arslan yani** arslan gibi cesur bir adam, demektir.
- 8 - **Belirsizlik** **her hangi bir adam** gibi ki, **her hangi bir sıfatla kayıtlı olma-**yan mutlak bir adam. Korku salma da kastedilir: **her hangi bir adam** gibi.
- 9 - **Mevsufu olgunlaştıran** **adam gibi adam**. Yani **adamlıkta kemale ermiş adam**, **adam ama ne adam!** gibi ki: **adamlığın zirvesi-**ne ulaşmış bir adam demektir.

CÜMLE VE ŞİBH-İ CÜMLE OLAN SIFATLAR

Nekireden sonra gelen cümlelerin sıfat, ma'rifeden sonra gelen cümlelerin hal olması evladır.

Örnekler:

Bu, kendisinde hiç şüphe olmayan bir gerçektir. هذا حق لا ريب فيه.

Bu, zavallılara ikram eden bir adamdır. هذا رجل يكرم البائسين.

Şöhreti yaygın bir alimle tanıştım. تعارفت بعالم صيتت شهرته.

Bu Mısır'lı bir adamdır, gibi. هذا رجل من مصر.

İZAFET-İ LAFZİYYENİN TAMLAMADA SIFAT OLMASI

İzafet-i lafziyye nekire bir sıfat hükmündedir. Mevsuf nekire ise izafet-i lafziyyenin muzafı harf-i ta'riyf almaz. Ma'rife ise, alır. Sıfat tamlamasında sıfat izafet-i lafziyye ise, izafet-i lafziyyenin muzafı da **müfred, tesniye ve cemilikte, müzekker-müenneslikte, ma'rifelik-nekirelik ve i'rabta** mev-sufa uyar. Aşağıdaki tablolarda örnekleri gösterilmiştir.

SIFATI İZAFET-İ LAFZİYYE OLAN SIFAT TAMLAMALARI			uyar
Çoğul	İkil	Tekil	
الرجال الكرمو النسب soyu şerefli adamlar	الرجلان الكرما النسب soyu şerefli iki adam	الرجل الكريم النسب soyu şerefli adam	ERKEK
نساء لئيمات النسب bir takım alçak soylu kadınlar	المرأتان الكرمتا النسب iki soyu şerefli kadın (Marife)	امراة كريمة النسب soyu şerefli bir kadın (Nekire)	KADIN

SIFAT TAMLAMASI ÖRNEKLERİ

Çoğul	İkil	Tekil	
أفلام طويلة bir takım kalemler	الرجلان العالمان iki alim adam	الرجل العالم alim adam	ERKEK
النساء العالمات alime kadınlar	مرأتان عالمتان herhangi iki alime	نافذة صغيرة küçük bir pencere	KADIN DİŞİ

SIFAT TAMLAMASININ NEVİLERİ

Sıfat tamlaması mevsufa göre, 2'ye ayrılır:

1. Asıl sıfat tamlaması (التركيب الوصفي الحقيقي) : Eğer sıfat, bizzat mevsufu niteliyorsa, o tamlama **hakiki sıfat tamlamasıdır**.

2. Sebebî sıfat tamlaması (التركيب الوصفي السببي): Sıfat, mevsufu değil de, mevsufun bir ilişkisini niteliyorsa, tamlama **sebebi sıfat tamlamasıdır**.

Asıl Sıfat tamlamasında :

1. İsim önce sıfat sonra gelir ve isme mevsuf denir.

2. Sıfatın dört bakımdan mevsufuna uyması gerekir:

a) **Keyfiyyette** yani müzekker ve müenneslikte: Mevsuf müzekkerse sıfat da müzekker, mevsuf müennes ise sıfat da müennes getirilir.

b) **Kemmiyyette** yani tekillik, ikillik, çoğullukta: Mevsuf tekilse sıfat da tekil, ikilse sıfat da ikil, çoğulsa o da çoğul getirilir.

c) **Ta'riyf ve tenkiyrde** yani belirlilik-belirsizlikte : Mevsuf ma'rife ise, sıfat da ma'rife, nekire ise sıfat da nekire yapılır.

d) **i'rapta** yani sonunun durumunda: Mevsuf merfu ise sıfat da merfu, mansub ise sıfat da mansub, mecrur ise o da mecrur yapılır. **Örnek :**

الولد الصغير **küçük çocuk** ولد صغير **küçük bir çocuk**
sıfat mevsuf sıfat isim *sıfat mevsuf sıfat isim*

SEBEBİ SIFAT TAMLAMASI

1. Sebebi sıfat, kendinden önceki asıl mevsufun değil, sıfattan sonra gelen bir ilişişinin sıfatı olur ve ilişikte asıl mevsufa raci' bir zamir bulunur. Böylece sıfat, kendisinden sonra gelen mevsufu ile birlikte asıl mevsufun sıfatı olur. Asıl mevsufun sıfattan sonra gelen ilişişisi sıfatın mübtedası makamındadır:

الرجلُ العاقلُ غلامه

çocuğu akıllı adam,

gibi ki, bu tamlama belirli bir sıfat tamlamasıdır.Çünkü sıfat belirlidir. Neki-resinde hem asıl mevsuf hem de sıfat harf-i ta'riyften soyutlanır:

رجلٌ عاقلٌ غلامه **çocuğu akıllı bir adam,** gibi.

2. Sebebî sıfat tamlamasında mevsufun ilişişinde mevsufa dönen bir zamir varsa, **sıfat müzekkerlik/müenneslikte** mevsufun ilişişine; **ma'rifelik nekirelik ve i'rapta** ise mevsufa uyar ve daima müfred gelir.Aşağıdaki tabloda örneklerini bulacaksınız.

SEBEBİ SIFAT TAMLAMALARI ÖRNEKLERİ

Çoğul	İkil	Tekil	
رجالٌ كريمٌ أبوهم أو آباءهم bir takım babaları şerefli adamlar	الرجلان الكريم أبوهما أو أبواهما babaları şerefli iki adam	الرجلُ الكريمُ أبوه babası şerefli adam	ERKEK
نساءٌ لئيم أبوهن أو آباءهن bir takım babaları alçak kadınlar	امرأتان كريمٌ أبوهما أو أبواهما babaları şerefli her hangi iki kadın	المرأةُ الكريمُ أبوه babası şerefli kadın	KADIN

ZAMİR

Kendisinden önce geçen üçüncü şahıs isimlerin yerini tutan, 1. ve 2. şahsı ifade eden muzmer (kapalı) isimlerdir. Aşağıdaki tabloda zamirler tam olarak verilmiştir:

المُتَّصِلُ BİTİŞİK			الْمُنْفَصِلُ AYRIK		K E M M I Y Y E T	K E Y F I Y Y E T	Ş A H I S L A R
Mecrur ve mansub olanlar المَجْرُور والمنصوب	المرفوع: الفاعِل و نائب الفاعِل		المنصوب	المَرْفُوع			
ه... onun, onu, ondan	Cevazen Gizli َهو : o	Cevazen Gizli َهو : o	إِيَّاه Onu	هُوَ O	المفرد Tekil	E R K R K	3. ŞAHİS
هُمَا ... ikisinin, ikisini	ا ... (İkisi).... lar	ا ... (İkisi).... lar	إِيَّاهُما İkisini	هُمَا İkisi	الثنى İkil		
هُمْ ... onları, onların	و... (Onlar)...lar	و... (Onlar)...lar	إِيَّاهُمْ Onları	هُمْ Onlar	الجمع Çoğul		
هَا... onun, onu, onda	Cevazen Gizli َهي : o	Cevazen Gizli َهي : o	إِيَّاهَا Onu	هِيَ O	المفرد Tekil	K A D I N	
هُمَا ... ikisinin, ikisini	ا ... (İkisi).... lar	ا ... (İkisi).... lar	إِيَّاهُما İkisini	هُمَا İkisi	الثنى İkil		
هُنَّ... onların, onları	ن... (onlar)...lar	ن... (onlar)...lar	إِيَّاهُنَّ Onları	هُنَّ Onlar	الجمع Çoğul		
كَ... senin, seni, sende	Vücuben Gizli أَنْتَ..sun	ت... (Sen)... n	إِيَّاكَ Seni	أَنْتَ Sen	المفرد Tekil	E R K R K	2. ŞAHİS
كُـمَا... ikinizi, ikinizin	ا... (İkiniz) sunuz	تُـمَا ... (İkiniz)..nız	إِيَّاكُـمَا İkinizi	أَنْتُـمَا İkiniz	الثنى İkil		
كُـم... sizin, sizi, sizde	و... (Siz)..sunuz	تُـم... (Siz)...nız	إِيَّاكُـم Sizi	أَنْتُمْ Siz	الجمع Çoğul		
كَ... senin, seni, sende	ي... (Sen)...sun	ت... (Sen)... n	إِيَّاكَ Seni	أَنْتَ Sen	المفرد Tekil	K A D I N	
كُـمَا... ikinizin, ikinizi	ا... (İkiniz) ...sunuz	تُـمَا ... (İkiniz)..nız	إِيَّاكُـمَا İkinizi	أَنْتُـمَا İkiniz	الثنى İkil		
كُنَّ... sizin, sizi, sizde	ن... (Siz)..sunuz	تُنَّ... (Siz)...nız	إِيَّاكُنَّ Sizi	أَنْتُنَّ Siz	الجمع Çoğul		
بِـي ي ي... benim, beni, bende	Vücuben Gizli أَنَا ..um	ت... (Ben)... m	إِيَّايَ Beni	أَنَا Ben	المفرد Tekil	1. ŞAHİS	المتكلم
نَا... bizim, bizi, bizde	Vücuben Gizli نَحْنُ...uz	نَا... (Biz)... k	إِيَّانَا Bizi	نَحْنُ Biz	الجمع Çoğul		

ZAMİRLERİ AÇIKLAMA
Zamirler 2'ye ayrılır:

AYRIK ZAMİRLER	BİTİŞİK ZAMİRLER
a) Merfu olanlar b) Mansub olanlar	a) Merfu olanlar b) Mansub ve mecrur olanlar

Zamirler tablosunda görüldüğü üzere sağdan sola doğru: Zamirin şahsı, sonra her bir şahsın keyfiyetleri, sonra da her bir keyfiyetin kemmiyetleri sıralanmıştır. Tablonun üst tarafında da zamirlerin nevileri yer almıştır. Buna göre, tabloyu incelediğimiz zaman: *Her bir sıyganın hangi neviden bir zamir ve hangi şahsın hangi keyfiyyetine ve o keyfiyyetin hangi kemmiyyetine aid olduğu görülmektedir.* Mesela: هو ayrık zamirlerin merfu kısmından olup 3. şahsın erkeğinin tekilidir.

◦ ZAMİRİNİN OKUNUŞU

Ötre, üstün, sükün, vav ve eliften sonra **ötre**, esreden ve sakın ya'dan sonra **esre**, harekeden sonra **uzun**, sükündan sonra **kısa** okunur :

بَابُهُ مِنْهُ أَبُوهُ لَدُنْهُ عَصَاهُ فِيهِ بِهِ عَلَيْهِ gibi.

ZAMİRLERİN CÜMLE İÇİNDE GÖRDÜKLERİ VAZİFELER

A) Ayrık Zamirler :

1. Merfu olanlar : Mübteda, haber ya da gizli fail veya naib-i fail olurlar:

نَفْتَخِرُ بَنَاجِ أَبْنَاءِ الْوَطَنِ (نحن) **Ali odur.** عَلِيٌّ هُوَ. **Ben emekliyim.** أَنَا مُتَقَاعِدٌ.

Vatan gençlerinin başarısı ile iftihar ediyoruz.

. **Her bir misafire ikram edilir,** كُلُّ ضَبَفٍ يُكْرَمُ (هو) .

2. Mansub olanlar : Mef'ul, müstesna ve mansub bir isme ma'tuf olurlar:

. **Ancak onu gördüm.** مَا رَأَيْتُ إِلَّا إِيَّاهُ. **Onu ondan istedim.** سَأَلْتُهُ إِيَّاهُ.

وَأَنَا أَوْ إِيَّاهُ لَعَلِّي هُدَى أَوْ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ.

Biz yahut o, ya bir hidayet üzere ya da apaçık bir sapıklık içindedir (Sebe' 24), gibi.

Ayrık zamirlerin mecruru yoktur. Çünkü mecrur olabilmesi için mutlaka muzafun ileyh olması veya başına bir harf-i cer gelmesi gerekir. O zaman da ayrık olma vasfını kaybeder. Bundan dolayı ayrık zamirlerin mecruru yoktur.

B) Bitişik zamirler :

1. Fiile bitişen fail zamirleri: Bunların i'rabı refidir. كَتَبْتُ Yazdı+m, gibi ki, تَ muttasıl merfu bir zamirdir, faildir ve mahallen merfudur. Çünkü zamirler mebnidir. Mebni kelimeler mahalli i'rab alırlar.

2. İsme, fiile, harf-i cerre, اِنَّ ve kardeşlerine bitişen... هما , هـ zamirleri:

a) Fi'le bitişip mef'ul, اِنَّ ve kardeşlerine bitişip onun ismi olurlar. Her iki durumda da i'rabi nasbdır :

كَسَرَ الطِّفْلَ الْكَوْبَ فَأَبُوهُ وَبَحَّهُ فَإِنَّهُ ضَرَّ.

Çocuk bardağı kırdı, babası da onu azarladı. Çünkü o zarar yapmıştır, gibi.

b) Harf-i cerre bitişip zarf, isme bitişip muzafun ileyh olurlar. Her iki durumda da i'rabi cerdir : **Malların fiatları listesindedir,** قائمة السلع أسعارها فيها .

ZAMİR-İ FASL

Buna zamir-i imâd (ضمير العماد) da denir. Haberin mübtedaya sıfat olması mümkün olduğu zaman haberin başına keyfiyyet ve kemmiyyette mübteda ile uyuşan bir zamiyr-i fasl getirilmesi vacib olur:

إِلِيمُ هُوَ النَّافِعُ لِلْبَشَرِيَّةِ. **İlim var ya, o insanlığa faydalıdır,** gibi.

Bu cümlede zamir-i faslı kaldırırsak sıfat tamlaması olur:

إِلِيمُ النَّافِعُ لِلْبَشَرِيَّةِ. **insanlığa faydalı ilim** manasına gelir.

Mübteda ile haberin arası fazla açıldığı zaman haberin başına zamir-i fasl getirilmesi fasiyh olur :

المدينة التي اشتهرت بمياهها الحارة النابعة من الأرض و دلها التاريخية هي يورصة.

Yerden kaynayan sıcak suları ve tarihi çınarı ile meşhur şehir var ya, o Bursa'dır, gibi.

İŞARET İSİMLERİ

Karşımızdaki bir insana veya bir hayvana, yahut bir şeye, ya da karşımızdaki bir yere işaret eden isimlerdir. İşaret isimlerine Türkçe Dilbilgisi'nde **İşaret sıfatı** denir. Çünkü onlar tamlamada sıfat makamındadır. İşaret isimleri 2'ye ayrılırlar :

A) İnsan, hayvan ve eşya için olanlar. Bunlar da 3'e ayrılır:

1. Yakında olanlar için : هذا Bu

2. Ötede olanlar için : ذَاكَ Şu

3. Uzakta olanlar için : ذَلِكَ O

İnsan, hayvan ve eşya gösteren işaret isimlerinin tekil ve çoğulları mebni, ikilleri diğer isimler gibi mu'rebtir. Refi اِنَّ , nasb ve cerrri اِنَّ ileidir.

B) Mekan için olanlar. Onlar da 3'e ayrılır :

1. Yakındaki bir yer için : هُنَا Burası, burada

2. Ötedeki bir yer için : هُنَاكَ Şurası, şurada

3. Uzaktaki bir yer için : ثَمَّ وَ ثَمَّتْ Orası, Orada

Mekan gösteren işaret isimleri daima tek kalıpta gelir.

AKIL SAHİPLERİNE İŞARET İSİMLERİ

Çoğul	İKİL				TEKİL		الكيفية	İşaret edilenin yeri
	NASB ve CER		REF'					
هؤلاء Bunlar	Bunları (İkisini)	هَذَيْنِ	Bunlar (İkisi)	هَذَانِ	Bu	هَذَا	Erkek	Burada هُنَا YAKINDA
		هَاتَيْنِ		هَاتَانِ		هَذِهِ	Kadın	في القريب
Şunlar أولئك	Şunları (İkisini)	ذَيْنِكَ	Şunlar (İkisi)	ذَانِكَ	Şu	ذَاكَ	Erkek	Şurada هُنَاكَ ÖTEDE
		تَيْنِكَ		تَانِكَ		تِيكَ	Kadın	في المتوسط
Onlar	Onları (İkisini)	ذَيْنِكَ	Onlar (İkisi)	ذَانِكَ	O	ذَلِكَ	Erkek	Orada UZAKTA
		تَيْنِكَ		تَانِكَ		تِلْكَ	Kadın	هناك، ثم وَ ثَمَّتْ في البعيد

HAYVANLARA VE CANSIZLARA İŞARET İSİMLERİ

Çoğul	İKİL				TEKİL		الكيفية	İşaret edilenin yeri
	NASB ve CER		REF'					
Bunlar هذه	Bunları (İkisini)	هَذَيْنِ	Bunlar (İkisi)	هَذَانِ	Bu	هَذَا	Erkek	Burada هُنَا YAKINDA
		هَاتَيْنِ		هَاتَانِ		هَذِهِ	Dişi	في القريب
تِيكَ Şunlar	Şunları (İkisini)	ذَيْنِكَ	Şunlar (İkisi)	ذَانِكَ	Şu	ذَاكَ	Erkek	Şurada هُنَاكَ ÖTEDE
		تَيْنِكَ		تَانِكَ		تِيكَ	Dişi	في المتوسط
تِلْكَ Onlar	Onları (İkisini)	ذَيْنِكَ	Onlar (İkisi)	ذَانِكَ	O	ذَلِكَ	Erkek	Orada UZAKTA
		تَيْنِكَ		تَانِكَ		تِلْكَ	Dişi	هناك، ثم وَ ثَمَّتْ في البعيد

MÜŞARUN İLEYH

Birine bir şeyi gösterirken gösterdiğimiz şeye parmağımızla işaret ederiz. Böyle olması da gerekir. Aksi takdirde neyi gösterdiğimiz belli olmaz. Ancak **ilim, ihtiyaç, bela, hayır ve şer, akıl ve imkan** gibi mana isimlerine parmakla değil, hissi bir işaretle işaret edilir. İşaret edilen şeye müşarun ileyh denir ki, **kendisine işaret edilen** demektir.

Müşarun ileyh tekil de olsa, çoğul da olsa işaret ismi tekil gelir: **bu çocuk, bu çocuklar**, gibi. Ancak müşarun ileyhi hazfedersek, Arapça'da olduğu gibi tekileri tekil işaret ismi ile, çoğulları da çoğul işaret ismi ile gösteririz. **Mesela**, bir çocuğu gösterirken **bu**, çocukları gösterirken **bunlar** deriz. **Arapça'da ise :**

1. İşaret ismi belirli isimlerden olduğu için işaret edilenin de mutlaka belirli bir isim olması gerekir.

2. İşaret ismi **keyfiyyet, kemmiyyet ve i'rab** bakımından müşarun ileyh ile uyuşur. Yani : İşaret edilen kadın ise işaret ismi müennes, tekil ise o da tekil, tesniye veya cemi ise o da tesniye veya cemi getirilir. Tekil ve çoğul işaret isimleri mebni olduklarından onlarda i'rab problemi yoktur. Ama ikil işaret isimleri mu'reb oldukları için müşarun ileyh'in i'rabını lafzi olarak almak zorundadırlar. Çoğul insanlara çoğul işaret ismi هؤلاء ve أولئك ile, akıl

sahibi olmayan cemilere müfred müennes kalıpları هذه, تلك ve تيك ile işaret edilir. Çünkü akıl sahibi olmayan cemiler müfred müennes hükmündedir. Aşağıdaki tabloda akıl sahiplerine işaret edilmiştir.

AKILLILARA İŞARET İSİMLERİ VE İŞARET EDİLENLER

الجمع	İkil المثلى		المفرد	Keyfiyyet	İşaret edilenin durumu
	Nasb ve Cer	Ref'			
هؤلاء الرجال Bu adamlar	هذين الرجلين bu iki adamı	هذان الرجلان bu iki adam	هذا الرجل bu adam	ذَكَرَ	Burada YAKINDA
هؤلاء النساء Bu kadınlar	هاتين المرأتين bu iki kadını	هاتان المرأتان bu iki kadın	هذه المرأة bu kadın	أُنْثَى	هنا في القريب
أولئك الأولاد Şu çocuklar	ذَئِكَ الولدين şu iki çocuğu	ذَانِكَ الولدان şu iki çocuk	ذاك الولد şu çocuk	ذَكَرَ	Şurada ÖTEDE
أولئك البنات Şu kızlar	تَيْنِكَ البنتين şu iki kızı	تَانِكَ البنتان şu iki kız	تيك البنت şu kız	أُنْثَى	هناك في المتوسط
O ihtiyarlar أولئك الشيوخ O acuzeler	ذَئِكَ الشيخين o iki ihtiyarı	ذَانِكَ الشيخان o iki ihtiyar	ذلك الشيخ o ihtiyar	ذَكَرَ	Orada UZAKTA
أولئك العجائز	تَيْنِكَ العجوزين o iki acuzeyi	تَانِكَ العجوزان o iki kocakarı	تلك العجوز o kocakarı	أُنْثَى	هناك، ثم وثمت في البعيد

Not: İşaret isimlerinin sonundaki muhatap zamirleri kendisine bir şey gösterdiğimiz kimsenin keyfiyyet ve kemmiyetiyle uyuşur :

ذلك الجبل *Sana gösteriyorum ki, o dağ...*

تلکما الحديقة *İkinize gösteriyorum ki, o bahçe...* gibi.

HAYVANLARA VE CANSIZLARA İŞARET İSİMLERİ VE İŞARET EDİLENLER

الكمية Kemmiyyet				الكيفية Keyfiy- yet	وضع المشار إليه
Çoğul الجمع	المثنى İkıl		Tekil المفرد		
	Nasb ve Cer	Ref'			
هذه الأقلام Bu Kalemler Bu develer هذه التّوق	هذين القلمين Bu İki kalemi	هذان القلمان Bu İki kalem	هذا القلم Bu kalem	مذكر	Burada هنا YAKINDA في القريب
	هاتين الناقتين Bu İki deve	هاتان الناقتان Bu İki deve	هذه النّاقّة Bu deve	مؤنث	
تيك العلوم Şu iimler تيك الحوائج Şu ihtiyaçlar	ذینك العلمین Şu İki İlmi	ذانك العلمان Şu İki İlim	ذاک العلم Şu İlim	مذكر	Şurada ÖTEDE هناك في المتوسط
	تَيْنِک الحاجتین Şu İki İhtiyacı	تانِک القِمَّتَان Şu İki zirve	تیک الحاجة Şu İhtiyaç	مؤنث	
تلك الجبال O dağlar O develer تلك اللّیاق	ذَيْنِک الجبلین O İki dağı	ذَانِک الجبلان O İki dağ	ذلک الجبل O dağ	مذكر	Orada UZAKTA هنالك وثم وثمّت في البعيد
	تَيْنِک الشجرتین O İki ağacı	تَانِک الشجرتان O İki ağaç	تلك الشَّجَرَة O ağaç	مؤنث	

İSM-İ MEVSULLER

İsm-i mevsul belirli bir kimseye veya nesneye delalet eden ve manası kendisinden sonra gelen cümle ile tamam olan gayr-i mütesarrif belirli bir isimdir. Türkçe'de buna *iyelik zamiri* denir. İsm-i mevsuller 2'ye ayrılır :

1. Özel İsm-i Mevsul (الموصول الخاص): Buna Çekimli İsm-i Mevsul denir. Keyfiyyet ve kemmiyyete göre çekimi yapılabilen yani **hem müzekkeri hem de müennesi olan, hem müzekkerinin hem de müennesinin müfred, tesniye ve cem'i** bulunan ism-i mevsul demektir. Müfred müzekkeri الذي'dir. Bunun çoğulları yalnız akıl sahipleri içindir. Akıl sahibi olmayan cemiler müfred müennes hükmünde oldukları için, onların cemilerinden sonra müfred müennes التي kalıbı gelir.

ÇEKİMLİ İSM-İ MEVSULÜN ÇEKİM TABLOSU

الجمع ÇOĞUL	المثنى İKİL	المفرد TEKİL	كيفية الأسماء
<i>Refi, Nasb, Cer</i> الرفع والنصب والجر	<i>Nasb ve Cer</i> النصب و الجر	<i>Refi</i> الرفع	<i>Refi, Nasb, Cer</i> الرفع والنصب والجر
الَّذِينَ بِالذِّينِ kimseler, kimseleri, kimseler ile	الَّذَيْنِ بِالذِّينِ iki kimseyi, iki şeyi, iki kimse ile, iki şey ile	الَّذَانِ iki kimse iki şey	الذي بالذي kimse, kimseyi, kimse ile, şey, şeyi, şey ile
اللاتي اللواتي اللاتي باللاتي باللواتي باللاتي kimseler,kimseleri, kimseler ile	اللتين باللتين iki kimseyi, iki şeyi, iki kimse ile, iki şey ile	اللتان iki kimse, iki şey	التي بالتي kimse, kimseyi, kimse ile, şey, şeyi, şey ile
			المؤنث KADIN veya DİŞİ

2. Çekimsiz veya müşterek İsm-i Mevsuller (الموصولات العامة) : مَنْ، مَا، أَيُّ، ال: (الموصولات العامة)

Bunlar keyfiyyet ve kemmiyyetleri tek bir lafızda toplanan ism-i mevsullerdir. Yani bunların müzekker ve müennesi, müfred, tesniye ve cem'i ortak bir isimdir. Bundan dolayı bunlara **Müşterek ism-i mevsul** denilmiştir:

من **bir erkek, iki erkek, erkekler, bir kadın, iki kadın ve kadınla** için,

ما hayvanlar ve eşya için kullanılır:

أكرمت من استقبلوا المعلمين ومن هيأت لهم ما يشاءون من الطعام.

Öğretmenleri karşılayan adamlara ve onlara istedikleri
yemeği hazırlayan kadınlara ikram ettim, gibi.

إنا جعانا ما على الأرض زينة لها لتبلوهم أيهم أحسن عملاً.

Muhakkak yer yüzünde olanları onun bir ziyeti kıldık. Bakalım
insanlardan hangisi onlara daha güzel bakacak.

الكاتب = الذي كُتِبَ، المكتوب = الذي كُتِبَ

SILA CÜMLESİ

İsm-i mevsulden sonra gelen cümleye **sıla cümlesi**, ism-i mevsulün sılası veya sadece “sıla” denir. **Sıla :**

1. Cümle olur :

a) Fiil Cümlesi olur : *İşte bu, dünyayı dolaşan kimsedir.* هذا الذي طاف العالم.

b) İsim cümlesi olur : *زارنا من أبوه في الحميم.*

Babası kampta olan kimse bizi ziyaret etti.

2. Şibh-i cümle olur:

a) Zarf olur : **Kapının önündeki kimdir?** من الذي أمام الباب؟

b) Câr ile mecrur olur : **Sepetteki nedir?** ما الذي في السلة؟ Bu da zarftır.

Sıla cümlesinde ism-i mevsule raci ve onun keyfiyyet ve kemmiyyetiyle uyuşan açık veya gizli bir zamir bulunur. Bu zamire “العائد **aid**” denir. **Örnekler :**

• **Şöhreti yayılan kimse geldi.** جاء من شاع صيته. Burada cümlesi sıladır ve ism-i mevsule raci zamir, açık olarak gelen muzafun ileyh zamiridir.

• **Hüseyin’i tanıyan kimse ile tanıştım.** تعرّفتُ بالذي يعرفُ حسينًا.

Bu sılada ise ism-i mevsule raci zamir يعرف nün faili gizli dir.

Sıla cümlesinde ism-i mevsule raci mef’ul makamındaki zaminin hazfi cazizdir: **Okuduğun kitabı okudum,** الذي قرأته. قرأتُ الكتابَ الذي قرأتُ. takdiyrindedir. **İsm-i mevsul birden fazla, sıla tek olabilir:**

استحقَّ الجائزةَ الذي والتي أثقنا العملَ.

İşi güzel yapan erkek ve kadın armağanı hak etti, gibi.

İsm-i mevsul haber olduğu zaman, sıladaki fiil 3. şahıs fiili ise haber ile yani ism-i mevsul ile, 1. ve 2. şahıs fiili ise mübteda ile uyuşur :

Ben randevusuna gelen kimseyim. أنا الذي حضرَ في مؤعده.

■ **Ben sana Fransızca’yı öğreten kimseyim.** أنا الذي علّمتك الفرنسيةَ.

Sen haddi aşan kimsesin, أنت الذي تجاوزتَ الحدَّ.

İSM-I MEVSULLERİN CÜMLEDE KULLANILIŞI

İsm-i mevsuller cümlede 2 türlü kullanılır :

1 - **Asli unsur olurlar :** Bu takdiyrde sıla cümlesi Türkçe mantığı ile ism-i mevsulün sıfatı makamındadır : **gelen kimse,** الذي جاء veya من جاء.

سılasıyla birlikte cümlede yalnız asli unsur olurlar, ama bir asli unusura sıfat olamazlar.

2 - **ve türevleri ise cümle içinde asli unsur oldukları** gibi sılasıyla birlikte bir **asli unsurun sıfatı da** olurlar.

İsm-i mevsulün sılasıyla birlikte asli unsur oluşuna örnekler:

- Mübteda: **الذي زارنا هو علي. Bizi ziyaret eden kimse var ya, o Ali'dir.**
- Haber : **هذا ما أحبُّ. İşte bu, sevdiğim şeydir.**
- Fail : **جاء من يطعم الفقراء. Fakirleri doyuran kimse geldi.**
- Naib-i fail : **يُحِبُّ الذين يصبرون. Sabreden kimseler sevilir.**
- Mef'ul : **زُرنا من ساعدنا. Bize yardım eden kimseyi ziyaret ettik.**
- Zarf : **لا تعاشر بمن فسقوا. Bozuk kimselerle düşüp kalkma.**
- Muzafun ileyh : **ثواب من يراعي البائسين عظيم.**

Zavallıları gözeten kimsenin sevabı büyüktür.

İsm-i mevsulün sılasıyla birlikte bir asli unsura sıfat oluşuna örnekler :

- Mübtedayı: **الرجل الذي زارنا هو علي. Bizi ziyaret eden adam Ali'dir.**
- Habere : **هو الرجل الذي يحب العلماء. O, bilginleri seven adamdır.**
- Faile: **جاء الشخص الذي يطعم الفقراء. Fakirleri doyuran şahıs geldi.**
- Naib-i faile : **فُهِمَ الكلام الذي نُطِقَ. Söylenen söz anlaşıldı.**
- Mef'ule: **رَأَيْنَا الجد الذي ساعدنا. Bize yardım eden dedeyi gördük.**
- Zarfa: **لا تعاشر بالرجال الذين فسقوا. Bozuk adamlarla görüşme!**
- Muzafun ileyhe: **ثواب المرأة التي تراعي البائسين عظيم.**

Zavallıları gözeten kadının sevabı büyüktür.

ŞART İSİMLERİ

Şart ismi şart cümlesinin başına gelip kendisinden sonra bir de cevap cümlesi gelir. Şart isimleri hem şart hem de cevap cümlesindeki fi'l-i muzarileri cezmeden gayr-i mütesarrif isimlerdir. Cevap cümlesine **şartın cevabı** veya **şartın cezası** denir. Şart ve cevap cümlesindeki fiillerin ikisi de muzari, ikisi de mazi veya biri mazi diğeri muzari olabilir. Maziler de muzari manası kazanır ve mahallen meczum olurlar :

مَنْ صَبَرَ ظَفِرَ. مَا تَزَرَغَ تَحْصُدُهُ.

Her kim sabrederse zaferyab olur. Ne ekersen onu biçersin, gibi.

أَيَّ in dışındaki bütün şart isimleri mebnidir. Şart kelimeleri ikiye ayrılır :

I. İSİMLER. Şart İsimleri ikiye ayrılır :

A - Cezmedenler :

1 - Zaman zarfı olanlar:

- a) Ne zaman : *أيان يسأل أجبتُهُ. Ne zaman sorarsa ona cevap veririm.*
b) Ne zaman : *متى تأتينا نكرمك. Ne zaman bize gelersen sana ikram ederiz.*

2 - Mekan zarfı olanlar:

- a) Nerede... : *أني تجلسن أجلس. Nerede oturursan ben de otururum.*
b) Nerede ferahlırsan orada otur. *أين تفرح فأسكن هنالك. Nerede ferahlırsan orada otur.*
c) Nerede : *وحيثما كنتم فولوا وجوهكم شطره. Nerede olursanız ölüm sizi bulur (Nisa : 78).*
Nerede olursanız yüzünüzü onun tarafına çevirin (Bakara :150).

3 - Zarf olmayanlar :

- *أي مسلك تسلك أسلك. Hangi : Hangi yola girersen ben de girerim.*
- *كيفما تطلب فليكن كذلك. Nasıl istersen öyle olsun.*
- *من يصبر ينل أمله. Her kim sabrederse emeline ulaşır.*
- *Ne + Muzari + san yap : مهما تفعل فلا تؤمن لك. Ne dersen de, sana inanmayız.*
- *Ne... : ما تفعل تجده. Ne yaparsan onu bulursun.*

B - Cezm etmeyenler : Bunlar şart manasını tazammun eden zaman zarflarıdır. Şunlardır :

1 - إذا ...dığı zaman : Buna iza-i tevkıyye denir .

إذا دخلت بيتا فسلم على صاحبه.

Bir eve girdiğin zaman sahibine selam ver.

2 - كلما نويت خيراً فاعمله. Her ne zaman : كلاًما

Her ne zaman bir hayra niyyet edersen onu yap.

3 - لما ...ınca, Vakta ki : Buna da lemma-i hıyniyye denir :

لما أرت الشمس وجهها سررنا بها.

Güneş yüzünü gösterince (Vakta ki güneş yüzünü gösterdi) sevindik.

2. ŞART EDATLARI . Şart edatları da 2'ye ayrılır :

A) Şart isimleri gibi cezm edenler :

1. **إِذَا Ne zaman.....:** *Ne zaman çalışırsan başarsın,* gibi.

2. **إِنْ Eğer... ise... :** *إِنْ تُتَقِنَ عَمَلَكَ تَنَلْ أَمْلَكَ.*

Eğer işini güzel yaparsan emeline ulaşırsın.

إِنْ başındaki vâv ile birlikte cümle sonunda gelirse, buna (إِنْ الوصلية) in-i vasliyye denir. **Her ne kadar... ise de** manasına gelir. Buna **'ise de ulaması'** denir:

علي رجل عارف وإن كان جاهلاً.

Ali her ne kadar cahil ise de, arif bir adamdır, gibi.

B) Cezm etmeyenler:

1. **لَوْ Olsaydı... :** Geçmiş zamanın şartıdır :

لو صَبَرْتَ لَوَصَلْتَ إِلَى الْقَصْدِ. *Eğer sabretseydin maksada ulaşırdın.*

لَوْ de **إِنْ** gibi başındaki vâv ile birlikte cümle sonunda gelirse, buna da :

(لو الوصلية) lev-i vasliyye denir ve: **bile olsa, olsa bile, olsa da, olsa dahi, velev ki..olsun, isterse...olsun...** manasına gelir. Buna da **'velev ki ulaması'** denir :

المؤمن لا يتكبر ولو كان ملكاً.

Mümin büyüklenmez, isterse padişah olsun, gibi.

2. **لَوْلَا Olmasaydı::** *لَوْلَا أَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ.* *Siz olmasaydınız mü'min olurduk.* (Sebe 31)

3. **لَوْلَا Olmasaydı::** *لَوْ مَا الْمَحَبَّةُ لَفَسَدَ الْمُجْتَمَعُ.* *Sevgi olmasaydı toplum bozulurdu.*

KİNAYE

Kapalı bir lafızla belirli bir kimseyi ifade eden gayr-i mütesarrif bir isimdir. Kinaye isimleri: **كَمْ، كَأَيِّ، كَذَا، كَيْتَ، بَضْعٌ، فُلَانٌ** cümlede başa gelmesi gereken lafızlardandır. **بَضْعٌ** un dışında kalan kinaye isimleri mebnîdir.

كَمْ'İN KISIMLARI

İki türlü كَمْ vardır : Aşağıdaki tabloda örnekleriyle birlikte gösterilmiştir:

Kem-i istifhamiyye : Kaç?	Kem-i haberiyye : Nice!
Soranın bilmediği, belirtilmesini istediği sayıdan kinayedir. <i>Cümle içinde :</i> 1. Mefulün bih sariyh yani nesne olur: كم كتابا اشتريت؟ <i>Kaç kitap satın aldın?</i> 2. Mef'ul-i mutlaktan naib olur : كم ضربة ضربت؟ <i>Kaç vuruş vurdun?</i> 3. Mübteda olur: كم شخصا جاء؟ <i>Kaç kişi geldi?</i> 4. Haber olur : كم حسابك في المصرف؟ <i>Bankada hesabın kaçtır?</i> 5. Harf-i cerle mecrur olur: بكم اشتريت الكتاب؟ <i>Kitabı kaçta satın aldın?</i>	Belirtmek için değil, haber vermek için çok sayıdan kinayedir. <i>Cümlede:</i> 1. Mef'ulün bih sariyh yani nesne olur : كم كتاب اشتريت <i>Nice kitap satın aldım!</i> 2. Mef'ul-i mutlaktan naib olur : كم ضربة ضربت! <i>Nice vuruş vurdum!</i> 3. Mübteda olur : كم طالب جاء! <i>Nice öğrenci geldi!</i> 4. Haber olur: كم حسابي في المصرف! <i>Bankada nice hesabım vardır!</i> 5. Harf-i cerle veya izafetle mecrur olması caiz olmaz.
Kendisinden sonra gelen isim temyîz olur: 1. Harf-i cerden sonra geldiği zaman mümeyyizi mansub ve mecrur olabilir: بكم ليرة بعت سيارتك؟ <i>Arabayı kaç liraya sattın?</i> 2. كم ile mümeyyizin arası müteaddi bir fiille aralandığı zaman mümeyyizin başına من eklenir كم أطعم من فقير؟ <i>Kaç fakir doyurdu?</i>	Kendisinden sonragelen isim onun muzafun ileyhi olur. Bu takdiyrde: 1. İsim hem müfred hem de cemi olur : Nice insan! كم إنسان! Nice insanlar! كم أناس! 2. Temyizinin من ile mecrur olması caizdir : Nice kerre yanlış yaptın! كم من مرة أخطأت! كم ile temyzinin arası bir fasıla ile bölünür ise temyizinin mansub olması vacip olur : Nice dostum vardır! كم لي صديقا!
Bir kariyne bulunduğu zaman temyîzinin hazfedilmesi caizdir: Çocukların kaçır? كم أولادك؟ gibi ki : كم ولداً أولادك؟ <i>Çocukların kaç çocuktur?, demektir.</i>	Fiilin başına gelirse temyîzi hazfedilir : كم كافحت! <i>Nice düşmanla karşılaştım!</i> gibi ki: كم كفاح كافحت takdiyrindedir.

DIĞER KİNAYELER

كَايٍ : Bu da **Nice** demektir. **كَمِ الْخَبْرَةُ** gibi çok şeyin sayısını belirlemek için değil, çokluğunu haber vermek için kullanılır. Temyîzi daima **مِنْ** ile mecrur olarak müfred gelir : **وَكَايٍ مِنْ دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا!**

Nice canlı vardır ki, rızkını yanında taşımaz! (Ankebut : 60) gibi.

كَذَا : **Şöyle** demektir. Mübhem bir sayıdan veya sözden kinaye olur. Çoğu kerre birbirine atfedilerek mükerrer kullanılır. Cümle içindeki konumuna göre mahalli i'rab alır. Temyîzinin mansub olması gerekir :

شُؤْلُهُ كَذَا وَكَذَا سَيَارَةً. Şöyle şöyle bir araba istiyorum, gibi.

عِنْدِي كَذَا كِتَابًا. Atıfsız ve tekrarsız da kullanılır :

Yanımda şöyle bir kitap vardır, gibi.

كِتَ وَذِيَتَ : Bunlar da **şöyle** demektir. hikaye ve haberden kinaye olur. Atıflı veya atıfsız olarak tekrar edilmesi vaciptir :

شُؤْلُهُ كَذَا وَكَذَا سَيَارَةً. Şöyle şöyle dedin.

كَذَا كَذَا وَكَذَا. O da şöyle ve şöyle dedi, gibi.

زَيْتٍ nin de **كِتَ** gibi cümlede nesne olması gerekir.

بُضْعٍ : **Bir kaç** demektir. 3'ten 9'a kadar belirsiz bir sayıdan kinaye olur. Temyîzi izafetle yahut **مِنْ** ile mecrur olur. 3'ten 9'a kadar olan asıl sayıların hükmü burada da geçerlidir:

اِشْتَرَيْتُ بُضْعَ وَرَقَاتٍ. Bir kaç kağıt satın aldım.

اِسْتَعْرَضْتُ بُضْعَةً مِنْ كُتُبٍ. Bir kaç kitap emanet aldım, gibi.

فُلَانٌ : **Falanca** demektir. Erkekten kinaye, **فُلَانَةٌ** : Kadından kinaye olur.

فُلَانٌ وَ فُلَانَةٌ يَعْمَلَانِ فِي جَمْعِيَةِ خَيْرٍ.

Falan adam ve falanca kadın bir hayır derneğinde çalışıyorlar, gibi.

SORU İSİMLERİ VE SORU ZARFLARI

Soru isimleri ve soru zarfları sadaret iktiza eden yani cümle başında gelmesi gereken kelimelerdendir. Soru isimleri ve soru zarfları şunlardır :

أَيْنَ	أَيْنَ	أَيَّانَ	أَيُّ	كَمْ	كَيْفَ	مَتَى	مَنْ	مَا
Nereden	Nerede	Ne zaman	Hangisi	Kaç	Nasıl	Ne zaman	Kim	Ne

ZARF

Fiilin meydana geldiği yeri veya zamanı gösteren vekendisinde **في** “de” manası bulunan bir isimdir. Zaman ve mekan zarfları olarak 2’ye ayrılır. Zarflar şöyle taksim edilir :

1. Mu’reb zarflar. Mef’ulün fiyh olarak mansub olurlar ve 2’ye ayrılırlar :

a) Mübhem olanlar : Belirsiz bir zamanı veya mekanı gösterirler.

b) Mahdûd olanlar : Sınırlı bir zamanı veya mekanı gösterirler.

2. Mebni Zarflar: M.fiyh olarak mahallen mansubturlar. Bunlar da 2’ye ayrılır:

a) Mütesarrif olanlar : Zarf ve gayr-i zarf olarak kullanılırlar.

b) Gayr-i mütesarrif olanlar : Ancak zarf olarak kullanılırlar.

MEBNÎ ZARFLAR		MU'REB ZARFLAR		Z A M A N Z A R F L A R I
G.MÜTESARRİF	MÜTESARRİF	MAHDUD	MÜBHEM	
إِذَا vakıtta	الآن şimdi	أُسْبُوعٌ hafta	آنَاءَ gece vakti	
أَيَّانَ ne zaman	أَمْسٍ dün	حَرِيفٌ son bahar	أَبَدًا ebediyyen	
بَعْدَ sonra	رَيْثَا cek kadar	خَمِيسٌ perşembe	أَمَدٌ uzun zaman	
بَيْنَا وبينما	لَمَّا ...diğinde, ince	رُبْعٌ çeyrek	حِينَ zaman	
فَطُ asla	مَتَى Ne zaman	سَاعَةً saat	زَمَانٌ zaman	
قَبْلَ önce	مُنْذُ ve مُنْذُ den beri	شُبَّاطُ Şubat	عِنْدَ yanında	
لَدُنْ ve لَدَى nezdinde, katında	أَنفَاءً demin	عَامٌ yıl	مُدَّةٌ müddet	
	هُنِيْهَةً az önce	قَرْنٌ asır	وَقْتُ vakit	
صَبَاحَ مَسَاءَ sabah akşam		يَوْمٌ gün	فَتْرَةٌ süre, süreç	M E K A N Z A R F L A R I
		إِسْطَبْلٌ ahır	أَمَامَ önünde	
أَيْنَ nerede	هُنَا burada	بَحْرٌ deniz	تَحْتَ altında	
بَعْدَ sonra	هُنَاكَ şurada	بَلَدٌ belde, ülke	خَلْفَ arkasında	
عَلَى üstünde	هُنَالِكَ ثُمَّ وَثَمَتْ orada	بَيْتٌ ev	شَمَالَ يَسَارَ solunda	
قَبْلَ önce	حَيْثُ .. yerde	جَبَلٌ dağ	فَوْقَ üstünde	
لَدُنْ ve لَدَى nezdinde, katında	أَيْنَ Nerede	قَرْيَةٌ köy	وَرَاءَ gerisinde	
İzafetten kopabilen 6 yön isimleri		مَدِينَةٌ şehir	بَيْنَ arasında	

ZARFLARIN MÜTEALLAKI

Fiiller zarfların kapları durumundadır. Bundan dolayı cümle içinde her bir zarfın mutlaka bir fiille ilgisi vardır ve bir fiile tealluk eder. تَعْلُقُ lügatta bir şeyin bir şeye asılması, nahiv ilminde ise zarfın fiile bağlanması demektir. Buna göre zarfın bağlandığı veya asıldığı fiile müteallak (مُتَعَلِّقٌ), fiile asılan zarfa da müteallik (مُتَعَلِّقٌ) denir. Müteallak kasap dükkanındaki çengel, müteallik da çengele asılan et mesabesindedir.

Müteallak 2'ye ayrılır :

1. Fiil olur: **الرياضيون يُسابقون في الملعبِ. Sporcular stadda karşılaşırlar.** Bu cümlede zarfın müteallakı يسابقون fiilidir. **السُر في قِمَّةِ الجبلِ. Kartal dağın zirvesindedir.** Bu cümlede müteallak vücuben mahzuf يوجد fiilidir.
2. Şibh-i fiil olur : **الجالس في الطريق مَسْئُولٌ عَنْ ثَلَاثَةِ أُمُورٍ. Sokakta oturan üç şeyden sorumludur.** Bu hadiste müteallak şibh-i fiil nev'inden الجالس'dür.

ZARF-I MÜSTEKAR VE ZARF-I LAĞV

A) Zarf-ı Müstekar: İstikrara kavuşmuş, yerli yerine oturmuş zarf demektir. Asıl zarf ta bunlardır. Zarf-ı müstekarrın müteallakı **şu 5 masdardan** veya şbh-i fiillerinden takdiyr edilir :

كَوْنٌ، استقرار، ثُبُوت، حُصُول، وُجُود

olmak, yerleşmek, sabit olmak, hasıl olmak, var olmak

الهواء النقي في الغابات. **Temiz hava ormanlardadır.** Bu cümlede haber zarf-ı müstekardır. Mahzuf müteallakı موجود'dür. Türkçe'de müteallak takdiyrine lüzum yoktur. **Çünkü ek fiil müteallakın yerini tutar.** Zarf-ı müstekarların müteallakının hazfedilmesi vaciptir:

العلم يَحْصُلُ **İlim kalpleredir,** gibi ki, mahzuf müteallakı يَحْصُلُ'dür:

العلم يَحْصُلُ في الصدور. **İlim kalplerde hasıl olur,** demektir.

Zarf-ı müstekarların bir adı da şibh-i cümledir, **cümlemsi** demektir. Çünkü zarflar fi'li hazfedilmiş yarım cümledir.

Zarf-ı müstekarlar cümlede 4 türlü halledilir :

- a) **Haber olur** : **في الجبلِ دبٌّ. Dağda bir ayı vardır.** Bu cümlede في الجبل zarf nevinden haberdur. Müteallakı hazfedilmiştir. Mahzuf müteallak يوجد'dür

Bazı harf-i cerlerle ilgili hükümler şunlardır :

1. ت kasem içindir, yalnız lafza-i celal'in başına gelir :

تالله *Allah'a yemin ederim ki...* gibi.

2. حَتَّى sonu olan bir şeyin başına gelir :

صمت حتى المغرب. *Akşama kadar oruç tuttum,* gibi.

3. رَبُّnin mecruru daima nekire bir isimdir :

رب رجل كريم زارنا.

Nice şerefli adam bizi ziyaret etti, gibi.

Vavdan sonraki رَبُّnin hazfi caizdir :

ونديم نبهته! *Nice dostu uyardım,* gibi.

Başına ma-i kâffe gelir ve o zaman amel etmez :

رُبما رجل، جاهل. *Nice adam cahildir!* gibi.

4. سَأَجْتَهِدْ كَيْ أَنْجَحَ أَيَّ إِلَى أَنْ أَنْجَحَ. : Ta'liyl içindir. إِلَى manasına da gelir :

Başarıncaya kadar çalışacağım, gibi.

5. مُذْ zaman isimlerine özeldir. Mecrurlarının sınırlı bir zaman ve kendinden önceki fi'lin olumsuz bir mazi fiil olması gerekir :

ما رأيته منذ يومين. *Seni iki günden beri görmedim,* gibi.

FiİL İSMİ

Fiil ismi fiil gibi bir zamana bağlı olarak bir hadese delalet eden ve fiilin yerini tutan gayr-i mütasarrıf mebni bir isimdir. Fiil isimlerinden maksad fiilde mübalağadır. Fiil isimleri şunlardır :

بَعُدَ : هَيْهَاتَ *koştu. أُسْرِعَ : سَرِعَانَ. أَثْبُتَ : بَطَانَ. Uzak oldu! geçmiş*

قَطُّ، قَدْ، بَجَلْ *Skılıyorum! أَضْجَرُ : أُفِّ Canım acıyor! أَتَوَجَّعُ : آه، أَوَاه! ola!*

زَهْ : *Bire! Hayranlık duyuyorum! Şaşıyorum. أَتَعَجَّبُ : بَخ. Yeter. يَكْفِي*

واهاً لَهُ *Mahvoluyorum! أَتَلَهَّفُ : وا، واهاً، وَي، وَيْكَ. Beğeniyorum. أَسْتَحْسِنُ*

إِمضٍ : إِيهِ *kabul et. اِسْتَجِبْ : آمِينَ. أَصْدَحُ : بَه، بَد. O ne güzeldir!*

أَقْبِلْ : حَيٍّ، حَيْهَلْ، حَيَّ هَلَا، حَيَّ هَلَا عَلَى... *sus. اُسْكُتْ : صَه. git.*

vaz geç. اِنْكَفَيْفَ : مه **haydi!** اُسْرِعَ : هَلُمَّ، هَيَّا، هَيْتَ **ağır ol!** اَمْهَلْ : تَيْدَ **yönel.** (dan) (بَادِرَ) **acele et** : بدار (den) اَذْرَكَ **anla** دراك **öldür!** قتال **duy.** سماع **in.** نزال اِبْتَعِدْ : اِلَيْكَ عَنِّي **Ey hilekar!** يا خداع! **Ey habise!** يا خَبَاثِ **yerinde** أثبت : مكانك **Kendine bak.** نفسك : عَلَيْكَ **uzaklaş benden!** عني **dur.** اَبْرَاقْ : دَعْ : بَلِّهْ **ağır ol.** تَمَّهَلْ : رُوَيْدَكَ **öne geç.** تَقَدَّمَ : اَمَامَكَ

SORU EDATI

Arapça'da soru edati ikidir: هَلْ ve أ . Daima cümlelerin başında gelirler. أ, başında bulunduğu kelimeye bitişik yazılır. Soru edatlarının kullanıldığı yerler :

a) هَلْ : Haber cümlesinin hükmü, **muhabata emir ve nehyin dışında** inşa cümlesinin fiili genellikle هَلْ ile sorulur. Ama, أ ile de sorulabilir :

هل تذيب السخونة الكروية الثلوج بعد خمس سنوات؟
Küresel ısınma beş yıl sonra buzları eritecek mi?
Ali'yi gördün mü? رأييت عليا؟ **Sabreder misin?** أتصبر؟

b) Cümlelerin öğeleri ve olumsuz cümleler هَلْ ile değil, sadece أ ile sorulur. Sorulan öge soru edatından sonra gelir. Fiil cümlesinde fail sorulmuşsa cevabında, fail, hasır ifade etmesi için fiilden önce gelir. İsim cümlelerinde أ ile yalnız mübteda sorulur. Haber sorulmaz. Çünkü haber mübtedanın hükmünü ifade ettiğinden fiiller gibi هَلْ ile sorulur. Sorulan öge hem soru cümlesinde hem de cevap cümlesinde hasır ifade eder :

أعلي فتح الباب؟ أما أنت عليا؟ أصبحا جنت؟
Sabahleyin mi geldin? Sen Ali değil misin? Kaptı Ali mi açtı? gibi.

SAYI İSMİ

Sayı ismi sayılanın sayı ve sırasını gösteren gayr-i mütesarrif bir isimdir. Sayılar rakamlarla gösterilir. **Rakamlar şunlardır:**

Türkçe	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Arapça	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	٠
Erkek	واحد	اثنان	ثلاثة	أربعة	خمسة	ستة	سبعة	ثمانية	تسعة	صفر
Kadın Veya Dişi	واحدة	اثنتان	ثلاث	أربع	خمس	ست	سبع	ثمان	تسع	

Sayılar 4'e ayrılır:

A. ASIL SAYILAR (الأعداد الأصلية) : Sayılanları sayan sayılardır.

Asıl sayıların tabi olduğu esaslar şunlardır :

- Önce sayı sonra sayılan gelir. Sayılana (المعدود) denir.
- Sayılar cümle içindeki durumuna göre i'rab alırlar.

Asıl sayılar 4'e ayrılır :

1. Tek olanlar (المفرد) : 1'den 10'a kadar olan sayılar tamlama şeklinde gelir. 900 ile 3000, 4000, 5000... 9000 ve 10.000 de zincirleme isim tamlaması halinde bu gruba dahildir :

a) 1 ve 2 sıfat tamlaması halinde gelir:

İki kalem, قلمان اثنان, Bir kalem, قلم واحد
İki levha, لوحتان اثنتان, Bir levha, لوح واحدة

b) 3'ten 9'a kadar olan sayılarda 5 kaide vardır :

- 1 - Sayı önce sayılan sonra gelir.
- 2 - Sayılan çoğul ve nekire gelir.
- 3 - Sayı ile sayılan isim tamlaması halinde gelir.
- 4 - Sayı erkeklik ve dişilikte sayılanın müfredine tabidir.
- 5 - Sayının müzekkeri tâ ile müennesi tâ'sızdır. **Örnekler :**

üç adam, ثلاث نساء, üç kadın, ثمانی حقائب, sekiz bavul,
on çocuk, عشرة أولاد, on kız, عشر بنات, sekiz kalem, ثمانية أقلام

c) 100 ve 1000'de :

- Sayının keyfiyeti değişmez, sayılan muzafun ileyh olarak müfred getirilir:

Yüz adam, مائة رجل, Yüz kadın, مائة امرأة

Bin sene, ألف سنة, Bin yıl, ألف عام

- 200 ve 2000 de sayılar ikil ve muzaf olup tesniye nunu düşer ve sayılan değişmez:

iki yüz adam, مئتا رجل, iki bin yıl, ألفا عام

iki yüz kadın, مئتا امرأة, iki bin sene, ألفا سنة

- 300 ila 900 de sayılan erkek de olsa, kadın veya dişi de olsa, sayının keyfiyeti değişmez. **Küçük sayı, yüz ve sayılan** zincirleme isim tamlaması halinde gelir ve **küçük sayı ile yüz bitişik** yazılır :

üç yüz adam, ثلاثمائة رجل, üç yüz kadın, ثلاثمائة امرأة

dokuz yüz nefer, تسعمئة شجرة, dokuz yüz ağaç, تسعمئة نفر

- 3.000, 4.000...9.000 ve 10.000'de bin cemi, sayılan müfred kalıp baştaki küçük sayı ile birlikte zincirleme isim tamlaması olurlar :

On bin kişi, *On bin çekirge* *beş bin* خمسة آلاف جرادة gibi.

- 20.000' de: 1.000 sayılana muzaf olup 20'nin temyizi olarak nasbedilir: *Yirmi bin adam*, عِشْرُونَ أَلْفَ رَجُلٍ gibi.

2. Bileşik olanlar (المركب): 11'den 19'a kadar olan sayılardır. Bunlarda :

- Sayının sıra ile küçük ve büyük 2 parçası vardır ve her ikisi de feth üzere mebnidir. Buna *mürekkab-i mezciy kaynaşmış sayı* denir.
- Sayılan temyiz olarak gelir. **Bunlar da 2'ye ayrılır:**

a) 11 ve 12'de sayının birinci ve ikinci parçası sayılanın keyfiyetiyle uyuşur. 11'de 1'in müzekkeri أَحَدٌ, müennesi إِحْدَى'dır. 12'de tesniyenin nun'u düşer.

on bir adam, أَحَدٌ عَشَرَ رَجُلًا *on bir kadın* إِحْدَى عَشْرَةَ امْرَأَةً

on iki defter, اثنا عشر دَفْتَرًا *on iki kaplumbağa*, اثنا عشرة سُلْحَفًا gibi.

b) 13'den 19'a kadar olan sayılarda sayının ikinci parçası temyizin keyfiyetiyle uyuşup birinci parçası uyuşmaz :

on dokuz kadın, تسع عَشْرَةَ امْرَأَةً *on üç adam* ثَلَاثَةَ عَشَرَ رَجُلًا

3. Onluklar (العقود) : Yirmi ilâ doksan arasındaki onluk sayılar. Bunların :

- Müzekkeri ve müennesi birdir.
- Sayılanı temyiz olur.
- Cem-i müzekker-i salim gibi i'rab alırlar. **Onluklar şunlardır :**

altmış سِتُّونَ *elli* خَمْسُونَ *kırk* أَرْبَعُونَ *otuz* ثَلَاثُونَ *yirmi* عِشْرُونَ

doksan. تِسْعُونَ *seksen* ثَمَانُونَ *yetmiş* سَبْعُونَ

Seksen sayfa ثمانون صَفْحَةً *Yirmi asker* عِشْرُونَ جُنْدِيًّا

4. Bağlananlar (المعطوف) : 21'den 29'a, 91'den 99'a kadar olan sayılardır.

Bunlarda:

- Önce küçük sayı gelir. Sonra da küçük sayı vav-ı atife ile büyük sayı durumunda olan onluk sayıya bağlanır. Sayılan temyiz olarak gelir.
- Küçük sayı sayılanın keyfiyetiyle uyuşur, müzekkeri tâ ile, müennesi tâ'sızdır.
- Küçük sayı ve bağlandığı onluk, cümledeki durumuna göre i'rab alır:

Otuz iki kadın اثنتان وثلاثون امرأة *Yirmi bir adam* واحدة وعشرون رجلاً

- 101, 102, 1001 ve 1002’de 100 ve 1000 mādudu ile isim tamlaması halinde söylenip madud ayrıca müfred ve tesniye olarak ona vav ile bağlanır:

Yüz bir ayı ve bin iki kaplan, gibi. أَلْفُ مِئَةٍ وَدُبٌّ، أَلْفُ مِئَةٍ وَدُبٌّ

- 102 ve 1002’den sonrası 100 ve 1000’e vav ile bağlanır: Örnekler :

Yüz sekiz öğrenci مِئَةُ ثَمَانِيَةِ تُلَّابٍ

Bin doksan sekiz deve أَلْفٌ وَتِسْعُونَ جَمَلًا

BAZI SAYILARIN SAYILANLARLA KULLANILIŞI

Türkçesi	Görevi	i’rabı	Arapçası	Asıl Sayı
Yüz bir adam geldi.	Özne	Ref'	جاء مائة رجلٍ ورجلٍ.	101
Yüz iki kadın gördüm.	Nesne	Nasb	رَأَيْتُ مِائَةَ امْرَأَةٍ وَامْرَأَتَيْنِ.	1027
Dokuz yüz doksan dokuz şehir gördüm.	H.cerli zarf	Cer	رَأَيْتُ تِسْعَمِئَةً وَتِسْعًا وَتِسْعِينَ مَدِينَةً .	999
İki yüz on bir adam geldi.	Özne	Ref'	جاء مِئَتانِ وَأَحَدُ عَشَرَ رَجُلًا.	211
İki yüz on iki kadın gördüm.	Nesne	Nasb	رَأَيْتُ مِئَتَيْنِ وَاثْنَتَيْ عَشْرَةَ امْرَأَةً.	212
İki yüz on üç menzil geçtim.	H.cerli zarf	Cer	مَرَرْتُ عَلَى مِئَتَيْنِ وَثَلَاثَةِ عَشَرَ مَنْزِلًا.	213
Bin on bir adam geldi.	Özne	Ref'	جاء أَلْفٌ وَ أَحَدُ عَشَرَ رَجُلًا.	1011
Bin on iki kadın gördüm.	Nesne	Nasb	رَأَيْتُ أَلْفًا وَاثْنَتَيْ عَشْرَةَ امْرَأَةً.	1012
Bin on üç konağa rastladım.	H.cerli zarf	Cer	مَرَرْتُ بِأَلْفٍ وَثَلَاثَةِ عَشَرَ مَنْزِلًا.	1013
Yirmi bin bir adam geldi.	Özne	Ref'	جاء عِشْرُونَ أَلْفَ رَجُلٍ وَ رَجُلٍ.	20001
Yirmi bin on iki kadın gördüm.	Nesne	Nasb	رَأَيْتُ عِشْرِينَ أَلْفًا وَاثْنَتَيْ عَشْرَةَ امْرَأَةً.	20012
Yirmi bin yüz üç konak gördüm.	Nesne	Nasb	رَأَيْتُ عِشْرِينَ أَلْفًا وَمِئَةً وَثَلَاثَةَ مَنْزِلًا.	20123
Yirmi iki bin iki yüz yirmi iki adam geldi.			جاء اثنان و عشرون ألفا و مِئَتان و اثنان و عشرون رجلا.	22222

B. SIRA SAYILARI (الأعداد الرتبية) :

Sayılanların sırasını gösteren sayılardır. Sıra sayıları şunlardır :

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	100.	1000.
أَوَّلُ	ثَانٍ	ثَالِثٌ	رَابِعٌ	خَامِسٌ	سَادِسٌ	سَابِعٌ	ثَامِنٌ	تَاسِعٌ	عَاشِرٌ	مِائَةٌ	أَلْفٌ
أَوَّلَى	ثَانِيَّةٌ	ثَالِثَةٌ	رَابِعَةٌ	خَامِسَةٌ	سَادِسَةٌ	سَابِعَةٌ	ثَامِنَةٌ	تَاسِعَةٌ	عَاشِرَةٌ		

Sıra sayılarının tabi olduğu esaslar şunlardır :

- Sayılar sayılanın sıfatı olarak gelir. Sayılanlar sayıların mevsufu durumundadır.
- Sayılan ve sıfatı cümle içindeki durumuna göre i’rab alır.

- Sayılar ve sayılan daima harf-i ta'riyfli ve müfred gelir.
- Bileşik sayılar feth üzere mebnî olur. **Bin, milyon ve milyar** temyiz olur.
- 300 – 900'de 100 tenviyn alır.

Sıra sayıları da dörde ayrılır:

1. Tek olanlar (المفرد): Bunlar :

- 1'den 10'a kadar olan sayılardır. Tam bir sıfat tamlaması oluştururlar.
- 100 ve 1000'in yapısı asıl sayılardaki gibidir. Aynı şekilde sıra sayısı da olur ve **yüzüncü ve bininci** manasına gelirler. **Örnekler :**

Birinci ünite الوحدة الأولى, *Birinci bab* الباب الأول

Yüzüncü ders الدرس المئة *Onuncu ders* الدرس العاشر

Bininci adam الرجل ألف *İki yüzüncü tarla* الحقل المئتان

İki bininci kelime الكلمة ألفان, gibi.

2. Bileşik olanlar (المركب): Bunlarda :

- Sayının birinci parçası sıfat olarak gelir.
- Birinci ve ikinci sayı feth üzere mebnîdir.
- Küçük ve büyük sayı mevsufun yani sayılanın keyfiyetiyle uyuşur.
- Birinci sayı müzekkerde الحادي, müenneste الحادية olur. Diğer sıra sayıları müfredde olduğu gibidir. **Örnekler :**

On birinci bab الباب الحادي عشر

On birinci ağaç الشجرة الحادية عشرة

On sekizinci güvercin الحمامة الثامنة عشرة

3. Onluklar (العقود): Yirmi ila doksana Arapça'da (عقود) denir. Onlukların tabi olduğu esaslar şunlardır :

- Asıl sayılardaki gibidir ve cem-i müzekker-i salim hüviyetindedirler.
- Sayılanın keyfiyet ve i'rabiyle uyuşurlar.
- Müzekkeri ve müennesi birdir . **Örnekler :**

Yirminci ders الدرس العشرون

Ellinci iş العمل الخمسون, *Kırkinci özet* الخلاصة الأربعون

4. Bağlananlar (المعطوف): 21'den 29'a...91'den 99'a kadar olan sayılardır.

- Önce sayılan mevsuf olarak başa gelir.
- Sonra küçük sayı sayılanın keyfiyetine uygun olarak gelir.
- Sonra büyük sayı durumunda olan onluk, vav-ı atife ile küçük sayıya bağlanır.

- **Yüz, bin, milyon, milyar** sayılardan sonra gelip ondan sonraki sayılar kendi kaidesine göre sıralanırlar. Bütün sayılar sayılanın i'rabına tabidir.
- **Yüz, bin, milyon ve milyara** bağlanan birinci sayısı müzekkere sıfat ise واحد, müennese sıfat ise واحدة'dir.
- 300 – 900'de sıfat makamındaki küçük sayı harf-i ta'riyfli, muzafun ileyh durumundaki büyük sayı da harf-i ta'riyfli ve tenviynli olur ve iki sayı bitişik yazılır:

الرجل الحادي والعشرون **Yirmi birinci adam**

المرأة الحادية والثلاثون **Otuz birinci kadın**

السؤال المئة والواحد، المقالة الألف والواحدة

Yüz birinci soru Bin birinci makale

الرحلة السبعمئة والواحدة **Yedi yüz birinci sefer**, gibi.

SIRA SAYILARI VE SAYILANLARIN CÜMLE İÇİNDE ÖRNEKLERİ

Türkçesi	Görevi	İ'rabı	Arapçası	Sıra
Yüz birinci adam geldi.	Özne	Ref'	جاء الرجل المائة والواحد .	101.
Yüz ikinci kadını gördüm.	Nesne	Nasb	رأيت المرأة المائة والثانية.	102.
Yüz üçüncü menzili geçtim.	H. cerli zarf	Cer	مررت على المنزل المائة والثالث.	103.
İki yüz on birinci adam geldi.	Özne	Ref'	جاء الرجل المئتان والحادي عشر.	211.
İki yüz on ikinci kadını gördüm.	Nesne	Nasb	رأيت المرأة المئتين والثانية عشرة.	212.
9 yüz doksan üçüncü şehri gezdim.	H. cerli zarf	Cer	زرت المدينة التسعمئة والثالثة والتسعين.	993.
Bin on birinci adam geldi.	Özne	Ref'	جاء الرجل الألف والحادي عشر.	1011.
Bin on ikinci kadını gördüm.	Nesne	Nasb	رأيت المرأة الألف والثانية عشرة.	1012.
Bin on üçüncü konağa rastladım.	H. cerli zarf	Cer	مررت بالمنزل الألف والثالث عشر.	1013.
Yirmi bin birinci adam geldi.	Özne	Ref'	جاء الرجل العشرون ألفاً والواحد.	20001.
Yirmi bin on ikinci kadını gördüm.	Nesne	Nasb	رأيت المرأة العشرين ألفاً والثانية عشرة.	20012.
Yirmi bin yüz üçüncü konağı gördüm.	Nesne	Nasb	رأيت المنزل العشرين ألفاً والمئة والثالث.	20103.
Yirmi iki bin iki yüz yirmi ikinci adam geldi.			جاء الرجل الثاني والعشرون ألفاً والمئتان والثاني والعشرون.	22222.

C. ÜLEŞTİRME SAYILARI (الأعداد التوزيعية) :

Bir şeyi üleştirirken kullandığımız sayılardır. Üleştirme sayıları şunlardır:

<i>birer</i>	<i>ikişer</i>	<i>üçer</i>	<i>dörder</i>	<i>beşer</i>	<i>altışar</i>	<i>yedişer</i>	<i>sekizer</i>	<i>dokuzar</i>	<i>onar</i>
مَوْحِدٌ	مَثْنَى	ثَلَاثٌ	رَبَاعٌ	خَمَاسٌ	سَدَاسٌ	سَبَاعٌ	ثَمَانٌ	تِسَاعٌ	عَشَارٌ

Üleştirme sayıları tekrarsız kullanıldığı gibi çoğunlukla tekrar edilerek kullanılır. **Örnekler :**

اللَّهُ خَلَقَ الْمَلَائِكَةَ أُولَى أَجْنَحَةٍ مَثْنَى وَثَلَاثَ وَرُبَاعَ.

Allah melekleri ikişer, üçer ve dörder kanatlı yarattı.

تَوَزَّعُوا هَذِهِ الْفَوَاكِهَ بَيْنَكُمْ خَمَاسَ خَمَاسٍ.

Bu meyvaları aranızda beşer beşer üleştiriniz.

D. KESİRLİ SAYILAR (الأعداد الكسرية) :

Bir şeyin yarısından başlayıp onda birine kadar paydalarını gösteren sayılardır. Kesirli sayılar şunlardır :

<i>Yarım</i>	<i>Üçte bir</i>	<i>Çeyrek</i>	<i>Beşte bir</i>	<i>Altıda bir</i>	<i>Yedide bir</i>	<i>Sekizde bir</i>	<i>Dokuzda bir</i>	<i>Onda bir</i>
نِصْفٌ	ثُلُثٌ	رَبْعٌ	خَمْسٌ	سَدَسٌ	سَبْعٌ	ثَمَنٌ	تِسْعٌ	عَشْرٌ

Kesirli sayılar izafetli ve izafetsiz olarak kullanılırlar :

أُرِيدُ النِّصْفَ مِنَ الْمَالِ وَلَا أَرْضَى الْخَمْسَ.

Malın yarısını isterim, beşte bire razı olmam, gibi.

FiİL

Fiil, bir zaman içinde bir özne tarafından yapılan bir iş, bir oluş demektir. Fiilin durumları çeşitli yönlerden genel bir çerçeve içinde şöyle taksim edilir:

FiİLİN DURUMLARI

1. Kalıplarına göre: a) Mazi (الماضي), b) Muzari (المضارع) c) Emir (الامر)	7. Pekiştirilmiş olup olmamasına göre: a) Pekiştirilmiş (المؤكد) b) Pekiştirilmemiş (غير المؤكد)
--	---

2. Zamanlarına göre: a) Geçmiş zaman (الزمن الماضي) b) Şimdiki zaman (الزمن المضارع) c) Gelecek zaman (الزمن المستقبل)	8. Harflerinin sıhhatine göre: a) Sahih (الصحيح): Salim (السالم) Mehmuz (المهموز), Muzaaf (المضاعف) b) Sakat (المعتل): Misal (المثال), Ecvef (اللفيف) Nâkıs (الناقص), Lefiyf (الأجوف)
3. Harflerinin asli ve zaid oluşuna göre : a) Mücerred (المجرد) b) Meziyd (المزید)	9. Çekimi yapılıp yapılmaması-na göre: a) Mütessarrif (المتصرف) : Tâm (التام), Gayr-i tam (الناقص) b) Câmid (الجامد).
4. Asli harflerinin sayısına göre: a) Sülasi (الثلاثي) b) Rubai (الرباعي).	10. Failinin malûm/meçhul oluşuna göre: a) Etken (المعلوم) b) Edilgen (المجهول)
5. Yapısına göre: a) Mu'reb (المعرب) b) Mebni (المبني)	11. Merfu ile manasının tamam olup olmamasına göre: a) Tam (التام) b) Nakıs (الناقص)
6. Olumlu veya olumsuz oluşuna göre: a) Olumlu (المثبت) b) Olumsuz (المنفي)	12. Basit ve Mürekkep oluşuna göre: a) Basit (البسيط) b) Mürekkep (المركب)

TAM FİİLİN NEVİLERİ

Fiiller 2'ye ayrılır: Tam fiiller, nakıs fiiller. Nakıs fiiller merfu ile manası tamam olmayan fiillerdir.

Tam Fiiller 2'ye ayrılır:

A - Geçişsiz Fiiller: Fail ile manası tamam olan fiillerdir: **Kuş uçtu.** طار الطير.

B - Geçişli Fiiller. Geçişli fiiller de 2'ye ayrılır :

1- Etken fiiller (الأفعال المعلومه),

2 - Edilgen fiiller (الأفعال المجهولة).

GEÇİŞSİZ FİLLER

Faili ile manası tamam olup harf-i cersiz bir mef'ule ihtiyaç duymayan, Kim? ve Ne? sorularına cevap veren, **Kimi?** ve **Neyi?** sorularına cevap vermeyen fiillerdir. **Mesela:** جاء عليّ. **Ali geldi**, cümlesinde cümlenin öznesi Ali ile mana tamam olmuş, mef'ule ihtiyaç kalmamıştır. **Kim geldi? Ali geldi.** Hangi fiillerin geçişsiz olduğu aşağıdaki tabloya dercedilmiştir.

FİLLERİN GEÇİŞSİZ OLMA ŞARTLARI

N o	Hangi Fiiller Geçişsiz Olur?	Örnek
1	Fıtri özellik gösteren fiillerdir. Genellikle 5. baptan gelir ve hepsi de lazımdır.	شَجْع cesur oldu. حَسُنَ güzel oldu
2	Şekil bildiren fiiller	طال uzun oldu قَصُرَ kısa oldu
3	Renk bildiren fiiller	زَرَقَ mavi oldu سَادَ siyah oldu
4	Ayıp ve süs bildiren fiiller	عَوَرَ şaşı oldu جَمَلَ güzel oldu
5	Temizlik veya pisliğe delalet eden fiiller	طَهَّرَ temiz oldu قَذِرَ pis oldu
6	Boşluk veya doluluk gösteren fiiller	فَرَغَ boşaldı شَبِعَ doydu
7	Tabii değişimleri gösteren fiiller	غَضِبَ öfkelenildi مَرَضَ hastalandı

ÇOK KERRE GEÇİŞSİZ OLAN MEZİYD FİLLER

Açıldı افْتَتَحَ Babı: افتعال Olgunlaştı تَكَامَلَ Babı: تفاعل - Taşlaştı تَحَجَّرَ Babı: تفاعل

YALNIZ GEÇİŞSİZ OLAN MEZİYD FİLLER

N	Fiilin Babı	Örnek	N	Fiilin Babı	Örnek
1	انفعال Babı	انْهَدَمَ yıkıldı	4	تفعّل Babı	تَزَلَّزَلَ sallandı
2	افعال Babı	احْمَرَّ kızardı	5	افعلال Babı	اِخْرَجُوا toplandılar
3	افعال Babı	اِحْمَرَّ kıpkırmızı oldu	6	افعال Babı	اِطْمَأَنَّ tatmin oldu

GEÇİŞLİ FİLLER

Faili ile manası tamam olmayıp harf-i cerli veya harf-i cersiz bir mef'ule muhtaç olan, **Kimi?**, **Neyi?** sorularına cevap veren fiillerdir. : شَرَبَ الْوَلَدُ الحليب. **Bebek sütü içti**, dediğimiz zaman? **Bebek içti**, deyip kesemeyiz. Çünkü fail ile mana tamam olmadığı için bir mef'ul gerekir. Bundan dolayı

muhabatımız bize **Neyi?** diye sorar.**Sütü**, diye cevap veririz. Bu cümlede fiilin muhtaç olduğu mef'ul, 'الحليب sütü' dür.

GEÇİŞSİZ FİİLLERİ GEÇİŞLİYE ÇEVİRME

Lazım fiilleri müteaddiye çevirmek için :

- İf'al babına nakledilir : كَرَّمَ يَكْرُمُ كَرَامَةً iyi ve ahlaklı oldu; أَكْرَمَ ikram etti.
- Tef'ıyl babına nakledilir : فَرحَ يَفْرَحُ فَرحًا sevindi فَرحَ sevindirdi, gibi.
- Mef'ulün başına ب harf-i cerri getirilir: ذهب gitti. ذهب ye Onu götürdü, gibi.

Lazım fi'li müteaddi yapma kaideleri her bir fiile uygulanamaz. **Mesela:**

Oturttum demek için أَجَلَسْتُ deriz. جَلَسْتُ بعلي denilmez Çünkü bu **“Ali ile oturdum”** demektir.

ETKEN VE EDİLGEN FİİLLER

Geçişli fiiller öznesinin belli olmasına veya olmamasına göre 2'ye ayrılır:

1. Etken Fiiller : Öznesi bellidir : فَتَحَ الولدُ البابَ gibi. اِفْعَالٌ، تَفْعِيلٌ، مُفَاعَلَةٌ، gibi. اِسْتَكْتَبَ قَاتِلَ فَرحَ أَكْرَمَ: bablarından gelen fiiller çok kerre geçişli olurlar: اِسْتَفْعَالٌ gibi.

2. Edilgen Fiiller: Öznesi belli olmayan fiillerdir: فَتَحَ البابَ، gibi. Sülasi mücerred fiillerin meçhulü mazide فُعِلَ, muzaride يُفْعَلُ vezninde gelir. Sülasi mücerredin dışında kalıp *ma fevkassülasi* bütün fiillerin meçhulünde mazi-nin 1. harfi, muzariin muzaraat harfi; son harften önceki harf **mazide esre, muzaride üstün** olur :

شَوَّهَ يُشَاهَدُ، دُخِرَ يُدْخَرُ، أَكْرَمَ يُكْرَمُ، قُدِّرَ يُقَدَّرُ gibi.

Sondan 2. harfi elif olan mazilerin meçhulü esre ile başlar: قال dedi'-

den قِيلَ denildi, اِحتَاجَ muhtaç oldu'dan اِحتِيجَ muhtaç olundu, gibi

FİİLLERDE YEDİ KISIM

Arapça fiiller harflerinin sahiyh ve illetli olması itibariyle 2'ye ayrılır :

A) Sahiyh (الصحيح) fiiller. Bunlar 3 tanedir :

1. Salim (السالم) : Yalnız sahih harflerden meydana gelen fiildir :

يَكْتُبُ، yazdı, gibi.

2. Mehmüz (المهموز) : Kendisinde hemze bulunan kelimedir. 3'e ayrılır:

a) Mehmüzülfa (مهموز الفاء) : 1. harfi hemze olan kelimedir:

emretti, gibi. **أَمَرَ، يَأْمُرُ**

b) Mehmüzül'ayn (مهموز العين) : 2. harfi hemze olan kelimedir:

sordu, istedi, gibi. **سَأَلَ، يَسْأَلُ**

c) Mehmüzüllam (مهموز اللام) : 3. harfi hemze olan kelimedir:

okudu, gibi. **قَرَأَ، يَقْرَأُ**

3. Muzaaf (المضاعف) : Kendisinde aynı cinsten 2 harf bulunan kelimedir:

uzattı 1. Bab, **كَافَرٌ، يَقْرَأُ** kaçtı 2. Bab, **عَضَّ، يَعَضُّ** ısırıldı 4. Bab, gibi ki,

asılları: **مَدَّ يَمُدُّ - فَرَرَ يَفِرُّ - عَضَضَ يَعْضَضُ**

B) Mu'tel (المعتل) Fiiller:

Kendisinde illet harfi bulunan kelimelerdir.

1. Misal (المثال) : Birinci harfi harf-i illet olan kelimedir. 2'ye ayrılır :

a) Misal-i vavi (المثال الواوي) : 1. harfi vav (و) olan kelimedir:

bağışladı, gibi ki, muzariinde aynı hazfedilir. **وَهَبَ، يَهَبُ**

b) Misal-iyai (المثال اليائي) : 1. harfi (ي) olan kelimedir: **يَسَّرَ يَيْسِّرُ kolay oldu.**

2. Ecvef (الأجوف) : 2. harfi harf-i illet olan kelimedir. 2'ye ayrılır:

a) Ecvef-i vavi (الأجوف الواوي) : 2. harfi vav (و) olan kelimedir :

korktu, gibi ki, **خَفَ، يَخَافُ dedi, söyledi, قَالَ، يَقُولُ**

Asılları **خَوْفَ يَخَوْفُ، قَوْلَ يَقُولُ**

b) Ecvef-i yai (الأجوف اليائي) : 2. harfi ya (ي) olan kelimedir :

meyletti gibi ki, aslı **مَيْلَ، يَمِيلُ مالَ، يَمِيلُ**

3. Nakıs (الناقص) : 3. harfi harf-i illet olan kelimedir. 2'ye ayrılır:

a) Nakıs-ı vavi (الناقص الواوي) : 3. harfi vav (و) olan kelimedir: **يَغْزُو، savaştı,**

gibi ki, aslı **يَغْزُو، يَغْزُو**'dür. Bunların mazisinde elif, masdarında vav bulunur.

b) Nakıs-ı yai (الناقص اليائي) : 3. harfi ya (ي) olan kelimedir:

رَمَى، يَرْمِي رَضَوَ يَرْضُو razı oldu gibi ki, asılları **attı رَمَى، يَرْمِي**

4. Lefiyf (اللفيف) : Kendisinde 2 harf-i illet bulunan kelimedir. O da 2'ye ayrılır :

a) Lefiyf-i makrun (اللفيف المقرون) : Harf-i illetler yan yana olan kelimedir:

يَطْوِي، يَطْوِي dürdÜ, bÜktÜ, gibi ki, aslı يَطْوِي، يَطْوِي'dür. 2. babtandır.

b) Lefiyf-i mefruk (اللفيف المفروق) : Harf-i illetlerin arasında saıyh bir harf bulunan kelimedir: يَقِي، يَقِي korudu gibi ki, aslı يَقِي، يَقِي'dür. 2. baptaandır.

FiİLİN KALIPLARI VE ZAMANLARI

Arapça'da fiilin üç kalıbı vardır : **Mazi (الماضي), Muzari, (المضارع)**

Emir (الأمر). Fillerin 2 zamanı vardır :

1. Geçmiş zaman fiili (فعل الزمن الماضي) : Bir işin, bir oluşun geçmiş zamanda vukua geldiğini bildiren fiildir. Sülasi mücerred fiillerin geçmiş zamanlarının ma'lûmunda kelimenin ف'sı ve ل'ı yani birinci ve üçüncü harfi daima üstün olur. ع'ı yani ikinci harfi üstün, esre veya ötre, rubai mücerredlerde ise kelimenin ayn'ı sakın, diğer harfleri üstün olur :

كَتَبَ yazdı, عِلِمَ bildi, حَسُنَ güzel oldu, دَخَرَ yuvarladı, gibi.

Arapça'da geçmiş zaman fiilleri hem 'di'li geçmiş'i, hem de 'miş'li geçmiş'i kapsar. Arapça'da ayrıca miş'li geçmiş yoktur. Arapça geçmiş zaman fiillerine bir karine ile miş'li geçmiş manası veririz. **Mesela :**

رَأَى أَحْمَدُ فِي رُؤْيَاهُ الْجَنَّةَ .

Ahmed rüyasında Cennet'i görmüş,

diyoruz. Çünkü biz Ahmed'in rüyasına şahid değiliz ve bunu bize Ahmed söylemiştir. Bundan dolayı gördü değil, görmüş diyoruz.

'miş'li geçmiş kesinlik ifade etmediğinden, hükmünü kuvvetlendirmek için sonuna kesinlik ifade eden 'dır' ek fiilini ekleriz :

يُحْيِي اللهُ تَعَالَى... gibi.

2. Şimdiki ve geniş zaman fiili (للزمن الحالى والزمن الواسع) :

Bir işin veya bir oluşun şimdiki zamanda meydana gelmekte olduğunu veya geniş zamanda meydana geleceğini bildiren fiildir. Mazi fiil muzaraat harfleri ile muzaria çevrilir.

Muzaraat harfleri 4'tür. Bunlar أَتَى fiilinde toplanmıştır.

Maziyi muzaria çevirmek için gaib sıygalarının başına ي veya ت, muhatab sıygalarının başına yalnız ت, mütekellimin müfredinin başına أ, cem'inin başına da ن getirilir: نَكْتُبْ أَكْتُبْ تَكْتُبْ يَكْتُبْ: gibi. Arapça'da muzari fiil şimdiki ve geniş zaman için kullanılır: يَكْتُبْ **yazıyor** veya **yazar**, gibi.

3. Gelecek Zaman Fiili (فعل الزمن المستقبل) :

Arapça'da muzari fiili gelecek zamana çevirmek için :

a) Muzariin başına س getirilir. Buna yakın gelecek zaman denir: سَيَذْهَبُ **he-men gidecek**, gibi.

b) Muzariin başına سَوْفَ getirilir. Bu normal gelecek zamandır : سَوْفَ يَذْهَبُ **gidecek**, gibi.

EMİR VE NEHİY

Emirler (الأوامر) :

1. **Emr-i gaib** (أمر الغائب) : Üçüncü şahıstan yani yanımızda bulunmayan bir kimseden bir işi yapmasını istemektir. Malüm ve meçhul emr-i gaib yapmak için muzariin gaib sıygalarının başına emir lamı (لَامُ الْأَمْرِ) getirilip cezmedilir:

يَكْتُبْ **yazsın**, لِيَكْتُبْ **yazılsın**, gibi.

Dua makamındaki fi'li maziler emr-i gaib ile terceme olunur :

رضي الله عنه. Allah ondan razı olsun, gibi. تَقَبَّلَ اللهُ Allah kabul etsin.

Emr-i gaibin başına ف و geldiği zaman emir lamı sakın olur :

لِيَجِيَّ عَلَيَّ وَلِيَتَوَضَّأَ فَلْيُصَلِّ ثُمَّ لِيَقْرَأْ دَرْسَهُ.

Ali gelsin ve abdest alıp namaz kılsın, sonra dersini okusun, gibi.

2. **Emr-i hazır** (أمر الحاضر) : Muhatabımızdan bir işi yapmasını istemektir. Bundan dolayı emr-i hazır muzariin muhatab sıygalarından elde edilir.

Malüm (المعلوم) **yani etken emr-i hazır yapmak için :**

a) Sülasi mücerred fiillerin salim, mehmuz, nakıs, lefiyf-i makrun, misal-i vavi 4. bab'ında malüm muzariin başındaki muzaraat harfi atılıp yerine hemze getirilir. Bu hemze, muzariin **ayn'ı ötre ise ötreli, üstün veya esre ise esreli** okunup fiilin sonu cezmedilir:

تَكْتُبْ **yazıyorsun**'dan أَكْتُبْ **yaz**, تَجْلِسُ **oturuyorsun**'dan اجلس **otur**,

terbi- اِيْدَبْ **terbiyeli oluyorsun'dan** اِفْتَحْ **aç,** اَفْتَحْ **açıyorsun'dan** تَفْتَحْ **yeli ol,** تَغْزُو **savaşıyorsun'dan** اَغْزُ **savaş,** تَطْوِي **dürüp büküyorsun'dan** اِجَلْ **titre,** اِجَلْ **titriyorsun'dan** اِطُو **dür, bük,** اِطُو **gibi.**

b) Mehmüzülfa'dan تَأْخُذْ ، تَأْمُرْ ، تَأْكُلْ **alıyorsun, emrediyorsun, yiyor-** sun'un emr-i hazırları şaz olarak حُذْ مَرْكُلْ **al, emret ve ye** şeklinde gelir.

Başlarına bir harf gelince hemze avdet eder: وَ اَوْحُذْ ، وَ اَوْمُرْ ، وَ اَوْكُلْ gibi.

c) Sülasi mücerred fiillerin muzaaf, misal-i vavi 2., 3., 6. babı ile ecvef ve lefiyf-i mefrukunda sadece muzaraat harfi atılıp sonu cezmedilir: **uza-** تَمُدُّ **uzat-** تَرِثُ **varis oluyor-** تَعِدُّ **vaad ediyorsun,** تَهَبُّ **bağışlıyorsun,** تَقِيُّ **koruyorsun'dan** تَقُولُ **diyorsun,** تَقِيُّ **koruyorsun'dan** (قَهْ) قُ **uzat,** عِدْ ، هَبْ ، رِثْ ، قُلْ ، قِ (قَهْ) **uzat, vaad et, bağışla, varis ol, de, koru,** gibi. Ecvefin emrinde iki sakın bir araya geldiği için, med harfi hafzedilerek sakın bire indirilir. Lefiyf-i mefrukun emrinin müfred müzekkerine zaid bir هْ getirilir: قَهْ .

Sülasi mücerredin dışındaki fiillerden etken emr-i hazır yapmak için :

- Mazisinin başında elif varsa, muzariin başındaki muzaraat harfi atılıp yerine hemze getirilir ve bu hemze if'al babında üstün diğer bablarda esre olur :

تُكْرِمُ **ikram ediyorsun'dan** أَكْرِمُ **ikram et,** تَنْتَقِلُ **intikal ediyorsun-** dan اِنْتَقِلْ **intikal et,** تَسْتَقْبِلُ **karşılıyorsun'dan** اِسْتَقْبِلْ **karşıla,** gibi.

- Rubai mücerredin, mazisi asli bir harfle başlayan ziyadeli bablarından emr-i hazır yapmak için muzariin muzaraat harfi atılıp cezmedilir :

تُزَلِّلُ **sallıyorsun,** تُقَدِّرُ **takdiyr ediyorsun,** **ölçüyorsun, değerlendi-** riyorsun'dan: زَلِّلْ **salla,** قَدِّرْ **takdiyr et, ölç, değerlendir,** gibi.

Meçhul (المجهول) yani edilgen emr-i hazır yapmak için: Meçhul muzariin muha- tab sıygalarının başına **emir lamı** getirilip cezmedilir: لِكُتِبَ **yazıl,** gibi.

3. İltizam (التزام) : Bir insanın bir işi yapmaya azmetmesidir. Fi'l-i muzariin mütekellim sıygalarının başına (لام الأمر) **emir lamı** getirilip cezmedilir :

لَا كُتِبَ **yazılayım,** لَا كُتِبَ **yazayım,** gibi.

Nehiyler (النواهي) :

1. Nehy-i gaib (نهي الغائب) : Üçüncü şahısları yani yanımızda olmayan bir kişiyi veya kişileri bir işi yapmaktan men etmektir. O da muzariin gaib sıygalarının başına (لا الناهية) la-i nahiye (**yasaklayan la**) getirilerek yapılır ve cezmedilir : لا يَكْتُبُ **Yazmasın**, gibi.

2. Nehy-i hazır (نهي الحاضر) : Muhatabımızı yani karşımızda bulunan bir kim-seyi bir işi yapmaktan men etmektir. Muzariin muhatab sıygalarının başına (لا الناهية) la-i nahiye (**yasaklayan la**) getirilip cezmedilir: لا تَكْتُبُ **yazma**, لا تُكْتُبُ **yazılma** gibi.

3. Nehy-i iltizam (نهي الالتزام) : Bir insanın bir işi yapmamaya azmetmesidir. Muzariin mütekellim sıygalarının başına (لا الناهية) la-i nahiye (**yasaklayan la**) getirilerek cezmedilir: لا أَكْتُبُ **yazmayayım**, لا تُكْتُبُ **yazılmayayım**, gibi.

VEZİN VE VEZİN HARFLERİ

Vezin ölçü demektir. Arapça'da kelimeler belli ölçülerle ölçülür. Bu ölçülere vezin denir. Vezinler vezin harflerinden oluşur. Vezin harfleri 2'ye ayrılır:

1. Asli vezin harfleri (حروف الوزن الأصلية) : ل ف ع ve ikinci ل'dan ibarettir. Mesela : فَعْلَلْ زَلْزَلْ , فَعْلَلْ كَتَبَ : veznindedir.

2. Fer'i vezin harfleri (حروف الوزن الفرعية) : أَلْيَوْمَ تَنْسَاهُ cümlesinde toplanmıştır.

Kelimenin vezninde asli vezin harfleriyle irlikte yer alırlar : أَفْعَلْ , أَكْرَمَ veznindedir. Meziyd fiilleri oluşturan zaid harfler, maziye muzaria çeviren muzaaraat harfleri, bunların hepsi fer'i vezin harfleridir.

Bir kelime vezne vurulduğu zaman vezinde, kelimenin asli harflerinin yerine asli vezin harfleri gelir. Kelimedeki zaid harfler ise fer'i vezin harfleri olarak hem kelimenin vezinde, hem de kendisinde aynen yer alırlar. Mesela: شَاهَدَ kelimesinde ا elif zaid harftir, ش, ه, د harfleri ise asli harftir. Bunun vezni فَاعِلْ'dir. Görüldüğü gibi vezinde asli harflerden ش'nin yerine ف, ه'nin yerine ع ve د'in yerine ل gelmiştir. ا ise zaid vezin harfi olarak vezinde de aynen yerini almıştır.

SORULAR

1 – Arapça kaç bölümden ibarettir?	13 – İsimlerde keyfyyet ne demektir?
2 – Türkçe Arapça'nın mantığı?	14 – İsimlerde kemmiyyet ne demektir?
3 – Okuma ve yazmaya ilişkin esaslar nelerdir?	15 – İsim tamlaması?
4 – Kelime ne demektir ve kaç'a ayrılır?	16 – İzafet-i lafziyye ne demektir?
5 – Arapça'da en çok kullanılan kelimeler?	17 – Sıfat tamlaması, sayılar?
6 – İsim ne demektir ve özellikleri nelerdir?	18 – Zamirler, işaret isimleri, İsm-i mevsuller?
7 – İsimler kaç'a ayrılır ve nelerdir?	19 – Şart isimleri, kinaye ve zarflar, harf-i cerler?
8 - Mütesarrif isim ne demektir ve nelerdir?	20 – Fiiller, neveleri, etken ve edilgen, 7 kısım?
9 – Türemiş isim ne demektir ve nelerdir?	21 – Fiillerin babları, mana harfleri, bina ve i'rab?
10 – Camid isim ne demektir ve nelerdir?	22 – İ'rab grupları, i'rab çeşitleri, i'rab alametleri?
11 – Masdar ne demektir, kaç'a ayrılır, nelerdir?	23 – İsim cümlesi ve isim cümlesini bozanlar?
12 – Gayr-i mütesarrif isim ne demektir, nelerdir?	24 – Fiil cümlesi, unsurları, i'rabı ve alametleri?

FİİLLERİN HARFLERİNİN MAHİYİYET VE SAYISI VE FİİLLER

Arapça fiilleri kavramak için önce Arapça fiillerdeki harflerin mahiyetini öğrenmemiz gerekir. Çünkü fiiller harflerinin sayı ve mahiyetine göre kısımlara ayrılır. Arapça fiillerdeki harfler 2'ye ayrılır:

1. Asli Harfler: Fiilin mücrrred kök harfleridir. Her fiilde 3 veya 4 asli harf bulunur.

2. Zaid Harfler (الحروف الزائدة) : Asli harflerle birlikte ziyadeli babları meydana getiren fer'i vezin harfleridir.

Arapça'da fiiller harflerinin asli ve zaid oluşuna göre 2'ye ayrılır :

1. Mücrrred Fiiller (الأفعال المجردة) : Yalnız asli harflerden meydana gelen fiillerdir. Bunlar **Sülasi mücrrred** ve **Rubai mücrrred** diye 2'ye ayrılır.

2. Meziyd Fiiller (الأفعال المزيدة): Asli ve zaid harflerden oluşan fiillerdir. Bunlar da **Sülasinin Meziydleri**, **Rubainin Meziydleri** diye ikiye ayrılır.

ARAPÇA FİİLLERİN GRUPLARI

Grup	Asli Harf Sayısı	Zaid Harf Sayısı	Toplam Harf Sayısı	Bab Sayısı
1	3	-	3	6
2	3	1	4	3
3	3	2	5	5
4	3	3	6	4
5	4	-	4	1
6	4	1	5	1
7	4	2	6	2
TOPLAM BAB SAYISI				22

MÜCERRED/MEZİYD FİİLLERİN BABLARI

I – Mücerred Fiiller (الأفعال المجردة):

A) Sülasî Mücerred Fiiller (الأفعال المجردة الثلاثية) 3 asli harften meydana gelen fiillerdir. Sülasî mücerred fiillerler 6 baktır. Bu bablar mazi ve muzaride aynının harekesinin değişmesine göre şekillenir. **Şöyle ki :**

MEVZUN			VEZİN		Bablar
Emir	MUZARİ	MAZİ	MUZARİ	MAZİ	
اُكْتُبْ yaz	يكتب yazıyor	كتب yazdı	يَفْعُلُ	فَعَلَ	1.Bab
اِضْرِبْ döv	يضرب dövüyor	ضرب dövdü	يَفْعِلُ	فَعَلَ	2.Bab
اِفْتَحْ aç	يفتح açıyor	فتح açtı	يَفْعَلُ	فَعَلَ	3.Bab
اعْلَمْ bil	يعلم biliyor	علم bildi	يَفْعَلُ	فَعَلَ	4.Bab
أَحْسَنْ güzel ol	يحسن güzel oluyor	حسن güzel oldu	يَفْعُلُ	فَعَلَ	5.Bab
احْسِبْ hesap et	يحسب hesap ediyor	حسب hesap etti	يَفْعِلُ	فَعَلَ	6.Bab

B) Rubai Mücerred Fiiller (الأفعال المجردة الرباعية): 4 asli harften meydana gelir. Rubai mücerred fiiller 1 baktır. **Şöyle ki :**

MEVZUN الموزون			VEZİN الوزن			BABI فَعْلَةٌ زَلَزَلَةٌ وَ زَلَزَالٌ Sallamak
EMİR	MUZARİ	MAZİ	الأمر	المضارع	الماضي	
زَلَزِلْ	يزلزل	زلزل	فَعْلَلْ	يُفَعِّلُ	فَعَّلَ	

II – Meziyd Fiiller (الأفعال المزيدة): Kendisinde asli harflerle birlikte zaid harfler de bulunan fiillerdir. Meziyd fiiller 2'ye ayrılır :

A. Sülasî mücerredin meziydleri : Kendisinde 3 asli harften maada zaid harfler de bulunan fiillerdir. **Bunlar da 3'e ayrılır:**

1. Sülasî mücerred fiile 1 harf ilavesiyle oluşan meziyd fiiller. Bunlara: (رباعي الثلاثي المزيد فيه) **Sülasinin Meziydün Fiyh Rubaisi** veya sadece **Rubai** denir. **Rubailer 3 baktır:**

a) İf'al Babı (بابُ إِفْعَال) : Sülasi bir fi'l-i maziyi إِفْعَال babına nakletmek için evveline bir *elif* getirilip أَفْعَلْ veznine sokulur.

b) Tef'ıyl Babı (بابُ تَفْعِيل):Sülasi bir fi'l-i maziyi تَفْعِيل babına nakletmek için fa'sı ile ayn'ı arasına *ayn'ı cinsinden bir harf* getirilip فَعَّلْ veznine sokulur.

c) Müfaale Babı (بابُ مَفَاعَلَة): Sülasi bir fi'l-i maziyi مَفَاعَلَة babına nakletmek için fa'sı ile ayn'ı arasına bir *elif* getirilip فَاعَلَ veznine sokulur. **Şöyle ki :**

	MEVZUN الموزون				VEZİN الوزن			Bablar
Masdar Manası	MASDAR	EMİR	MUZARİ	MAZİ	الأمر	المضارع	الماضي	الأبواب
<i>İkram etmek</i>	إِكْرَامٌ	أَكْرِمُ	يَكْرُم	أَكْرَمَ	أَفْعِلْ	يُفْعِلُ	أَفْعَلَ	إِفْعَال
<i>ölçmek</i>	تَقْدِيرٌ	قَدَّرَ	يَقْدِر	قَدَرَ	فَعِلْ	يُفْعِلُ	فَعَّلَ	تَفْعِيل
مُجَاهِدَةٌ وَجِيهَةٌ cihad etmek	جَاهِدُ	يَجَاهِد	جَاهَدَ	جَاهَدَ	فَاعِلْ	يُفَاعِلُ	فَاعَلَ	مَفَاعَلَة

2. Sülasi mücerred fi'l-i maziye 2 harf ilavesiyle oluşan fiiller. Bunlara: (خماسي الثلاثي المزيد فيه) **Sülasinin Meziydün Fiyh Humasisi** veya sadece **Humasi** denir. **Humasiler 5 baktır.**

a) İnfi'al Babı (بابُ إِنْفِعَال) Sülasi bir fi'l-i maziyi إِنْفِعَال babına nakletmek için evveline bir *elif* ve *nun* getirilip إِنْفَعَلَ veznine sokulur.

b) İftial Babı (بابُ اِفْتِعَال): Sülasi bir fi'l-i maziyi اِفْتِعَال babına nakletmek için evveline bir *elif*, fâ'sı ile ayn'ı arasına bir *tâ* getirilir ve اِفْتَعَلَ veznine sokulur.

c) Tefa'ul Babı (بابُ تَفَعُّل) : Sülasi bir fi'l-i maziyi تَفَعُّل babına nakl için evveline bir *t*, fa'sı ile ع'ı arasına *ayn'ı cinsinden bir harf* getirilip تَفَعَّلَ veznine sokulur.

d) Tefaul Babı (بابُ تَفَاعُل): Sülasi bir fi'l-i maziyi تَفَاعُل babına nakletmek için evveline bir *ta*, fa'sı ile ayn'ı arasına bir *elif* getirilir ve تَفَاعَلَ veznine sokulur.

e) İf'ılal Babı (بابُ اِفْعِلَال) : Sülasi bir fi'l-i maziyi اِفْعِلَال babına nakletmek için evveline bir *elif*, ayn'ı ile lam'ı arasına *lam'ı cinsinden bir harf* getirilip اِفْعَلَّ veznine sokulur. **Şöyle ki :**

	الموزون MEVZUN				الوزن VEZİN			Bablar الأبواب
Masdarın Manası	MASDAR	EMİR	MUZARİ	MAZİ	الأمر	المضارع	الماضي	
kırılmak	انكسارٌ	انكسرَ	ينكسر	انكسر	انْفَعِلْ	يَنْفَعِلُ	انْفَعَلَ	انْفَعَالٌ
güç yetirmek	اقتدارٌ	اقتدرَ	يقتدر	اقتدر	اِفْتَعِلْ	يَفْتَعِلُ	اِفْتَعَلَ	اِفْتَعَالٌ
güvenmek	توكلٌ	تَوَكَّلَ	يتوكل	توكل	تَفَعَّلْ	يَتَفَعَّلُ	تَفَعَّلَ	تَفَعُّلٌ
gelişmek	تکاملٌ	تَكَامَلَ	يتکامل	تکامل	تَفَاعَلَ	يَتَفَاعَلُ	تَفَاعَلَ	تَفَاعُلٌ
kızarmak	احمرارٌ	احمرَّ	يحمر	احمر	اِفْعَلْ	يَفْعَلُ	اِفْعَلَ	اِفْعَالٌ

3. Sülası mücerred fiile 3 harf ilavesiyle oluşan meziyd fiiller. Bunlara da :

(سداسي الثلاثي المزيد فيه): **Sülasinin Meziydün Fiyh Südasisi** veya sadece **Südası** denir. **Südasiler 4 baktır:**

a) İstif'al Babı (باب إِسْتِفْعَال): Sülası bir fi'l-i maziye استفعال babına nakletmek için evveline bir *elif, siyn ve ta* getirilip اسْتَفْعَلَ veznine sokulur.

b) İf'ıy'al Babı (باب اِفْعِيْعَال) Sülası bir fi'l-i maziye افعيعال babına nakletmek için evveline bir *elif, ayn'ı* ile lam'ı arasına bir *vav ve ayn'ı* cinsinden bir *harf* getirilip اِفْعَوْعَلَ veznine sokulur.

c) İf'ıvval Babı (باب اِفْعَوَّال) : Sülası bir fi'l-i maziye افعوال babına nakletmek için evveline bir *elif, ayn'ı* ile lam'ı arasına *şeddeli bir vav* getirilip اِفْعَوَّلَ veznine sokulur.

d) İf'ıylal Babı (باب اِفْعِيْلَال): Sülası bir fi'l-i maziye افعيلال babına nakletmek için evveline bir *elif, ayn'ı* ile lam'ı arasına da bir *elif* getirilir ve *lam'ı şedde-lenip* اِفْعَالَّ veznine sokulur. **Şöyle ki :**

	الموزون MEVZUN			الوزن VEZİN			Bablar الأبواب
Masdar	EMİR	MUZARİ	MAZİ	الأمر	المضارع	الماضي	
Karşıla- mak	اِسْتَقْبِلْ	يستقبل	استقبل	اِسْتَفْعِلْ	يَسْتَفْعِلُ	اِسْتَفْعَلَ	اِسْتَفْعَالٌ
Kambur- laşmak	اِحْدَوْدِبْ	يحدودب	احدودب	اِفْعَوْعِلْ	يَفْعَوْعِلُ	اِفْعَوْعَلَ	اِفْعِيْعَالٌ
Zıpla- mak	اِجْلَوْذْ	يجلوز	اجلوز	اِفْعَوِّلْ	يَفْعَوِّلُ	اِفْعَوَّلَ	اِفْعَوَّالٌ
Kıpkır- mızı olmak	اِحْمَارَّ	يحمّار	احمّار	اِفْعَالَّ	يَفْعَالَّ	اِفْعَالَّ	اِفْعِيْلَالٌ

B. Rubai Mücerredin meziydleri (مزيدات الجرد الرباعي): Kendisinde 4 asli harften mâadâ zaid harfler de bulunan fiillerdir. Bunlar da 2'ye ayrılır:

1. Rubai mücerred fiile 1 harf ilavesiyle oluşan meziyd fiiller. Buna: (تَفَعَّلُ Rubainin Meziydün Fiyh humasisi denir. Bir baktır: تَفَعَّلُ).

Rubai mücerred bir fi'l-i maziye تَفَعَّلُ babına nakletmek için başına bir ta getirilip تَفَعَّلُ veznine sokulur. **Şöyle ki :**

	الموزون MEVZUN				الوزن VEZİN			تَفَعَّلُ Babı
Masdarın Manası	MASDAR	EMİR	MUZARİ	MAZİ	الأمر	المضارع	الماضي	
sallan-mak	تَزَلُّزٌ	تَزَلُّزٌ	يتزلزل	تزلزل	تَفَعَّلَ	يَتَفَعَّلُ	تَفَعَّلَ	

2. Rubai mücerred fiile 2 harf ilavesiyle oluşan meziyd fiillere (سداسي الرباعي المزيدي فيه) Rubainin Meziydün Fiyh Südasisi denir. Bunlar 2 bab'tır:

a) İf'ıllal Babı (باب إفعلال) : Rubai mücerred bir fi'l-i maziye افعلال babına nakletmek için başına bir elif getirilip 2. lam'ı şeddelenerek اِفْعَلَّ veznine sokulur.

b) İf'ınlal Babı: (باب إفعنلال) Rubai mücerred bir fi'l-i maziye افعنلال babına nakletmek için başına bir elif, ayn'ı ile 1. lam'ı arasına sakın bir ن getirilip اِفْعَنْلَل veznine sokulur. **Şöyle ki :**

	الموزون MEVZUN				الوزن VEZİN			Bablar
Masdarın manası	MASDAR	EMİR	MUZARİ	MAZİ	الأمر	المضارع	الماضي	البابان
Ürper-mek	اقشعراؤ	اقشعِرْ	يقشعر	اقشعر	اِفْعَلَّ	يَفْعَلُّ	اِفْعَلَّ	اِفْعَالٌ
Tortop olmak	احرنجام	اِحْرَنْجِم	يحرنجم	احرنجم	اِفْعَنْلَل	يَفْعَنْلَلُ	اِفْعَنْلَل	اِفْعَنْلَالٌ

NOT

Öğrenci basit seviyeden başlayıp Arapça metinleri okuyabilmek için :

- 1 – İsim ve sıfat tamlamalarını çok iyi kavramalı,
- 2 – Aksam-i seb'adan mücerred/meziyd bütün fiillerin mazi ve muza-riinin, malûm ve meçhulden şahıs, keyfiyet, kemmiyyetine göre çe-kimini anlamıyla ezberlemeli ve filin 7 kısımdan nev'ini, malûm veya meçhulünü, şahsını, keyfiyyet, kemmiyyetini belirleyebilmelidir.

TÜRKÇE & ARAPÇA ÖRNEK BİR FİİL ÇEKİMİ

SÜLASİ MÜCERRED : كُتِبَ YAZMAK 1. BAB - SALİM – Sıra No.: 1					K E M M İ Y Y E T	K E Y F İ Y Y E T	Ş A H İ S L A R
Emir ve iltizam	Edilgen	المجهول	Etken				
	الفعل المضارع	الفعل الماضي	Şimdiki ve Geniş Z. Fiili		Geçmiş Z. Fiili		
لِيَكْتُبْ yazsın	يُكْتُبُ yazılıyor yazılır	كُتِبَ yazıldı yazılmış	يُكْتُبُ yazıyor ve yazar		كَتَبَ yazdı, yazmış	Tekil المفرد	E R K E K
لِيَكْتُبَا yazsınlar	يُكْتُبَانِ yazılı- yorlar,yazılırlar	كُتِبَا yazıldılar	يُكْتُبَانِ yazıyor- lar, yazarlar		كَتَبَا yazdılar	İkil المتنى	
لِيَكْتُبُوا yazsınlar	يُكْتُبُونَ yazılı- yorlar,yazılırlar	كُتِبُوا yazıldılar	يُكْتُبُونَ yazı- yorlar,yazarlar		كَتَبُوا yazdılar	Çoğul الجمع	
لِتَكْتُبْ yazsın	تُكْتُبُ yazılı- yor ve yazılır	كُتِبَتْ yazıldı	تُكْتُبُ yazı- yor ve yazar		كَتَبَتْ yazdı	Tekil المفرد	K A D İ N
لِتَكْتُبَا yazsınlar	تُكْتُبَانِ yazılı- yorlar,yazılırlar	كُتِبَتَا yazıldılar	تُكْتُبَانِ yazı- yorlar, yazarlar		كَتَبَتَا yazdılar	İkil المتنى	
لِيَكْتُبْنَ yazsınlar	يُكْتُبْنَ yazılıyor- lar ve yazılırlar	كُتِبْنَ yazıldılar	يُكْتُبْنَ yazı yorlar, yazarlar		كَتَبْنَ yazdılar	Çoğul الجمع	
اُكْتُبْ yaz	تُكْتُبُ yazılıyor- sun, yazılırsın	كُتِبْتَ yazıldın	تُكْتُبُ yazıyor- sun, yazarsın		كَتَبْتَ yazdın	Tekil المفرد	E R K E K
اُكْتُبَا yazın	تُكْتُبَانِ yazılıyor- sunuz,yazılırsınız	كُتِبْتُمَا yazıldınız	تُكْتُبَانِ yazıyor- sunuz,yazarsınız		كَتَبْتُمَا yazdınız	İkil المتنى	
اُكْتُبُوا yazın	تُكْتُبُونَ yazılıyor- sunuz,yazılırsınız	كُتِبْتُمْ yazıldınız	تُكْتُبُونَ yazıyor- sunuz,yazarsınız		كَتَبْتُمْ yazdınız	Çoğul الجمع	
اُكْتُبِي yaz	تُكْتُبِينَ yazılıyor- sun ve yazılırsın	كُتِبْتِ yazıldın	تُكْتُبِينَ yazıyor- sun, yazarsın		كَتَبْتِ yazdın	Tekil المفرد	K A D İ N
اُكْتُبَا yazın	تُكْتُبَانِ yazılıyor sunuz,yazılırsınız	كُتِبْتُمَا yazıldınız	تُكْتُبَانِ yazıyor- sunuz, yazarsınız		كَتَبْتُمَا yazdınız	İkil المتنى	
اُكْتُبْنَ yazın	تُكْتُبْنَ yazılıyor- sunuz,yazılırsınız	كُتِبْتُنَّ yazıldınız	تُكْتُبْنَ yazıyor- sunuz,yazarsınız		كَتَبْتُنَّ yazdınız	Çoğul الجمع	
لَا تُكْتُبْ yazayım	أُكْتُبُ yazılıyo- rum, yazılırım	كُتِبْتُ yazıldım	أُكْتُبُ yazıyo- rum, yazarım		كَتَبْتُ yazdım	Tekil المفرد	1. ŞAHİS
لِنَكْتُبْ yazalım	نُكْتُبُ yazılıyor ve yazılırız	كُتِبْنَا yazıldık	نُكْتُبُ yazıyo- ruz, yazarız		كَتَبْنَا yazdık	Çoğul الجمع	

Not : Birinci şahsın emri yoktur. İnsan kendine emretmez, bir şeyi veya bir işi yapmak ister.Buna Arapça'da *iltizam*, Türkçe'de *istek* denir. ikiller Türkçe'de çoğuldur.

أَكْلَ YEMEK : 1. BAB / MEHMÜZ ÜL FA

ضَرَبَ VURMAK : 2. BAB / SALİM

No.4	مجهول	معطوم	EDİLGİN	ETKEN	NO. 2
------	-------	-------	---------	-------	-------

E R K E K	G A İ B 3. Ş A H İ S	ضَرَبَ	يَضْرِبُ	ضَرَبَ	يَضْرِبُ	أَكَلَ	يَأْكُلُ	أَكَلَ	يَأْكُلُ
		ضَرَبَا	يَضْرِبَانِ	ضَرَبَا	يَضْرِبَانِ	أَكَلَا	يَأْكُلَانِ	أَكَلَا	يَأْكُلَانِ
		ضَرَبُوا	يَضْرِبُونَ	ضَرَبُوا	يَضْرِبُونَ	أَكَلُوا	يَأْكُلُونَ	أَكَلُوا	يَأْكُلُونَ
K A D İ N		ضَرَبْتَ	تَضْرِبُ	ضَرَبْتَ	تَضْرِبُ	أَكَلْتَ	تَأْكُلُ	أَكَلْتَ	تَأْكُلُ
		ضَرَبْتَا	تَضْرِبَانِ	ضَرَبْتَا	تَضْرِبَانِ	أَكَلْتَا	تَأْكُلَانِ	أَكَلْتَا	تَأْكُلَانِ
		ضَرَبْنَ	يَضْرِبْنَ	ضَرَبْنَ	يَضْرِبْنَ	أَكَلْنَ	يَأْكُلْنَ	أَكَلْنَ	يَأْكُلْنَ
E R K E K	M U H A T A B 2, Ş A H İ S	ضَرَبْتَ	تَضْرِبُ	ضَرَبْتَ	تَضْرِبُ	أَكَلْتَ	تَأْكُلُ	أَكَلْتَ	تَأْكُلُ
		ضَرَبْتُمَا	تَضْرِبَانِ	ضَرَبْتُمَا	تَضْرِبَانِ	أَكَلْتُمَا	تَأْكُلَانِ	أَكَلْتُمَا	تَأْكُلَانِ
		ضَرَبْتُمْ	تَضْرِبُونَ	ضَرَبْتُمْ	تَضْرِبُونَ	أَكَلْتُمْ	تَأْكُلُونَ	أَكَلْتُمْ	تَأْكُلُونَ
K A D İ N		ضَرَبْتِ	تَضْرِبِينَ	ضَرَبْتِ	تَضْرِبِينَ	أَكَلْتِ	تَأْكُلِينَ	أَكَلْتِ	تَأْكُلِينَ
		ضَرَبْتُمَا	تَضْرِبَانِ	ضَرَبْتُمَا	تَضْرِبَانِ	أَكَلْتُمَا	تَأْكُلَانِ	أَكَلْتُمَا	تَأْكُلَانِ
		ضَرَبْتُنَّ	تَضْرِبْنَ	ضَرَبْتُنَّ	تَضْرِبْنَ	أَكَلْتُنَّ	تَأْكُلْنَ	أَكَلْتُنَّ	تَأْكُلْنَ
	متكلم .1. ŞAHİS	ضَرَبْتُ	أَضْرِبُ	ضَرَبْتُ	أَضْرِبُ	أَكَلْتُ	أَكُلُ	أَكَلْتُ	أَكُلُ
		ضَرَبْنَا	نَضْرِبُ	ضَرَبْنَا	نَضْرِبُ	أَكَلْنَا	نَأْكُلُ	أَكَلْنَا	نَأْكُلُ
No.5-سؤال SORMAK, İSTEMEK:3.B-M. AYN		GÜZEL OLMAK: 5. BAB / SALİM		حُسْنُ					
E R K E K	G A İ B 3. Ş A H İ S	حَسَنُ	يَحْسُنُ	حُسِنَ	يُحْسِنُ	سَأَلَ	يَسْأَلُ	سُئِلَ	يُسْأَلُ
		حَسِنَا	يَحْسِنَانِ	حَسِنَا	يُحْسِنَانِ	سَأَلَا	يَسْأَلَانِ	سُئِلَا	يُسْأَلَانِ
		حَسِنُوا	يَحْسِنُونَ	حَسِنُوا	يُحْسِنُونَ	سَأَلُوا	يَسْأَلُونَ	سُئِلُوا	يُسْأَلُونَ
K A D İ N		حَسِنْتَ	تَحْسُنُ	حَسِنْتَ	تُحْسِنُ	سَأَلْتَ	تَسْأَلُ	سُئِلْتَ	تُسْأَلُ
		حَسِنَتَا	تَحْسِنَانِ	حَسِنَتَا	تُحْسِنَانِ	سَأَلْتَا	تَسْأَلَانِ	سُئِلْتَا	تُسْأَلَانِ
		حَسِنَنَّ	تَحْسِنْنَ	حَسِنَنَّ	تُحْسِنْنَ	سَأَلْنَ	يَسْأَلْنَ	سُئِلْنَ	يُسْأَلْنَ
E R K E K	M U H A T A B 2, Ş A H İ S	حَسِنْتَ	تَحْسُنُ	حَسِنْتَ	تُحْسِنُ	سَأَلْتَ	تَسْأَلُ	سُئِلْتَ	تُسْأَلُ
		حَسِنْتُمَا	تَحْسِنَانِ	حَسِنْتُمَا	تُحْسِنَانِ	سَأَلْتُمَا	تَسْأَلَانِ	سُئِلْتُمَا	تُسْأَلَانِ
		حَسِنْتُمْ	تَحْسِنُونَ	حَسِنْتُمْ	تُحْسِنُونَ	سَأَلْتُمْ	تَسْأَلُونَ	سُئِلْتُمْ	تُسْأَلُونَ
K A D İ N		حَسِنْتِ	تَحْسِنِينَ	حَسِنْتِ	تُحْسِنِينَ	سَأَلْتِ	تَسْأَلِينَ	سُئِلْتِ	تُسْأَلِينَ
		حَسِنْتُمَا	تَحْسِنَانِ	حَسِنْتُمَا	تُحْسِنَانِ	سَأَلْتُمَا	تَسْأَلَانِ	سُئِلْتُمَا	تُسْأَلَانِ
		حَسِنْتُنَّ	تَحْسِنْنَ	حَسِنْتُنَّ	تُحْسِنْنَ	سَأَلْتُنَّ	تَسْأَلْنَ	سُئِلْتُنَّ	تُسْأَلْنَ
	متكلم .1. ŞAHİS	حَسِنْتُ	أَحْسُنُ	حَسِنْتُ	أُحْسِنُ	سَأَلْتُ	أَسْأَلُ	سُئِلْتُ	أُسْأَلُ
		حَسِنْنَا	نَحْسِنُ	حَسِنْنَا	نُحْسِنُ	سَأَلْنَا	نَسْأَلُ	سُئِلْنَا	نُسْأَلُ

قَرَأَ	يَقْرَأُ	قَرِئَ	يُقْرَأُ	قَرَّ	يَفِرُّ	فَرَّ	يُفَرُّ
قَرَعَا	يَقْرَعَانِ	قَرِنَا	يُقْرَعَانِ	قَرَا	يَفِرَّانِ	فُرَا	يُفَرَّانِ
قَرَأُوا	يَقْرَأُونَ	قَرِنُوا	يُقْرَأُونَ	قَرُوا	يَفِرُّونَ	فُرُوا	يُفَرُّونَ
قَرَأَتْ	تَقْرَأُ	قَرِنَتْ	تُقْرَأُ	قَرَّتْ	تَفِرُّ	فَرَّتْ	تُفَرُّ
قَرَأَتَا	تَقْرَعَانِ	قَرِنَتَا	تُقْرَعَانِ	قَرَّتَا	تَفِرَّانِ	فَرَّتَا	تُفَرَّانِ
قَرَأْنَ	يَقْرَأْنَ	قَرِنْنَ	يُقْرَأْنَ	قَرَرْنَ	يَفِرَّرْنَ	فَرَرْنَ	يُفَرَّرْنَ
قَرَأَتْ	تَقْرَأُ	قَرِنَتْ	تُقْرَأُ	قَرَرَتْ	تَفِرُّ	فَرَرَتْ	تُفَرُّ
قَرَأْتُمَا	تَقْرَعَانِ	قَرِنْتُمَا	تُقْرَعَانِ	قَرَرْتُمَا	تَفِرَّانِ	فَرَرْتُمَا	تُفَرَّانِ
قَرَأْتُمْ	تَقْرَأُونَ	قَرِنْتُمْ	تُقْرَأُونَ	قَرَرْتُمْ	تَفِرُّونَ	فَرَرْتُمْ	تُفَرُّونَ
قَرَأْتِ	تَقْرَيْنِ	قَرِنْتِ	تُقْرَيْنِ	قَرَرْتِ	تَفِرَّيْنِ	فَرَرْتِ	تُفَرَّيْنِ
قَرَأْتُمَا	تَقْرَعَانِ	قَرِنْتُمَا	تُقْرَعَانِ	قَرَرْتُمَا	تَفِرَّانِ	فَرَرْتُمَا	تُفَرَّانِ
قَرَأْنِ	تَقْرَأْنَ	قَرِنْتِ	تُقْرَأْنَ	قَرَرْتِ	تَفِرَّرْنَ	فَرَرْتِ	تُفَرَّرْنَ
قَرَأْتُ	أَقْرَأُ	قَرِنْتُ	أُقْرَأُ	قَرَرْتُ	أَفِرُّ	فَرَرْتُ	أُفَرُّ
قَرَأْنَا	نَقْرَأُ	قَرِنْنَا	نُقْرَأُ	قَرَرْنَا	نَفِرُّ	فَرَرْنَا	نُفَرُّ
UZATMAK : 1. BAB / MUZAAF مَدَّ				ISIRMAK: 4. BAB / MUZAAF عَضَّ - No. 9			
مَدَّ	يَمْدُدُ	مَدَّ	يُمْدَدُ	عَضَّ	يَعَضُّ	عَضَّ	يُعَضُّ
مَدَّا	يَمْدَدَانِ	مَدَّا	يُمْدَدَانِ	عَضَّا	يَعَضَّانِ	عَضَّا	يُعَضَّانِ
مَدُّوا	يَمْدُدُونَ	مَدُّوا	يُمْدُدُونَ	عَضُّوا	يَعَضُّونَ	عَضُّوا	يُعَضُّونَ
مَدَّتْ	تَمْدُدُ	مَدَّتْ	تُمْدَدُ	عَضَّتْ	تَعَضُّ	عَضَّتْ	تُعَضُّ
مَدَّتَا	تَمْدَدَانِ	مَدَّتَا	تُمْدَدَانِ	عَضَّتَا	تَعَضَّانِ	عَضَّتَا	تُعَضَّانِ
مَدَدْنَ	يَمْدُدْنَ	مَدَدْنَ	يُمْدَدْنَ	عَضَضْنَ	يَعَضَضْنَ	عَضَضْنَ	يُعَضَضْنَ
مَدَدَتْ	تَمْدُدُ	مَدَدَتْ	تُمْدَدُ	عَضَضَتْ	تَعَضُّ	عَضَضَتْ	تُعَضُّ
مَدَدْتُمَا	تَمْدَدَانِ	مَدَدْتُمَا	تُمْدَدَانِ	عَضَضْتُمَا	تَعَضَّانِ	عَضَضْتُمَا	تُعَضَّانِ
مَدَدْتُمْ	تَمْدُدُونَ	مَدَدْتُمْ	تُمْدُدُونَ	عَضَضْتُمْ	تَعَضُّونَ	عَضَضْتُمْ	تُعَضُّونَ
مَدَدْتِ	تَمْدَيْنِ	مَدَدْتِ	تُمْدَيْنِ	عَضَضْتِ	تَعَضَّيْنِ	عَضَضْتِ	تُعَضَّيْنِ
مَدَدْتُمَا	تَمْدَدَانِ	مَدَدْتُمَا	تُمْدَدَانِ	عَضَضْتُمَا	تَعَضَّانِ	عَضَضْتُمَا	تُعَضَّانِ
مَدَدْنِ	تَمْدَدْنَ	مَدَدْنِ	تُمْدَدْنَ	عَضَضْنِ	تَعَضَضْنَ	عَضَضْنِ	تُعَضَضْنَ
مَدَدْتُ	أَمْدُ	مَدَدْتُ	أُمْدُ	عَضَضْتُ	أَعَضُّ	عَضَضْتُ	أُعَضُّ
مَدَدْنَا	نَمْدُدُ	مَدَدْنَا	نُمْدُدُ	عَضَضْنَا	نَعَضُّ	عَضَضْنَا	نُعَضُّ
HİBE ETMEK:-M. VAVİ / 3.BAB وَهَبَ وَ هَبَا				VARİS OLMAK: M.VAVİ / 6. BAB وَرَاثَة			
ETKEN		EDİLGEN		معلوم		مجهول	
NO.10						No.12	

وَهَبَ	يَهَبُ	وَهَبَ	يُوهَبُ	وَرِثَ	يَرِثُ	وَرِثَ	يُورِثُ
وَهَبَا	يَهَبَانِ	وَهَبَا	يُوهَبَانِ	وَرِثَا	يَرِثَانِ	وَرِثَا	يُورِثَانِ
وَهَبُوا	يَهَبُونَ	وَهَبُوا	يُوهَبُونَ	وَرِثُوا	يَرِثُونَ	وَرِثُوا	يُورِثُونَ
وَهَبَتْ	تَهَبُ	وَهَبَتْ	تُوهَبُ	وَرِثَتْ	تَرِثُ	وَرِثَتْ	تُورِثُ
وَهَبَتَا	تَهَبَانِ	وَهَبَتَا	تُوهَبَانِ	وَرِثَتَا	تَرِثَانِ	وَرِثَتَا	تُورِثَانِ
وَهَبْنَ	يَهَبْنَ	وَهَبْنَ	يُوهَبْنَ	وَرِثْنَ	يَرِثْنَ	وَرِثْنَ	يُورِثْنَ
وَهَبَتِ	تَهَبُ	وَهَبَتِ	تُوهَبُ	وَرِثَتِ	تَرِثُ	وَرِثَتِ	تُورِثُ
وَهَبْتُمَا	تَهَبَانِ	وَهَبْتُمَا	تُوهَبَانِ	وَرِثْتُمَا	تَرِثَانِ	وَرِثْتُمَا	تُورِثَانِ
وَهَبْتُمْ	تَهَبُونَ	وَهَبْتُمْ	تُوهَبُونَ	وَرِثْتُمْ	تَرِثُونَ	وَرِثْتُمْ	تُورِثُونَ
وَهَبَتْ	تَهَبِينَ	وَهَبَتْ	تُوهَبِينَ	وَرِثَتْ	تَرِثِينَ	وَرِثَتْ	تُورِثِينَ
وَهَبْتُمَا	تَهَبَانِ	وَهَبْتُمَا	تُوهَبَانِ	وَرِثْتُمَا	تَرِثَانِ	وَرِثْتُمَا	تُورِثَانِ
وَهَبْتُنَّ	تَهَبْنَ	وَهَبْتُنَّ	تُوهَبْنَ	وَرِثْتُنَّ	تَرِثْنَ	وَرِثْتُنَّ	تُورِثْنَ
وَهَبْتُ	أَهَبُ	وَهَبْتُ	أُوهَبُ	وَرِثْتُ	أَرِثُ	وَرِثْتُ	أُورِثُ
وَهَبْنَا	تَهَبُ	وَهَبْنَا	تُوهَبُ	وَرِثْنَا	نَرِثُ	وَرِثْنَا	نُورِثُ
No13 DEMEK, SÖYLEMEK: E.VAVİ / 1.B.				TİTREMEK: MİSAL-İ VAVİ / 4.BAB			
وَجَلَّ	يُوجَلُّ	وَجَلَّ	يُوجَلُّ	قَالَ	يَقُولُ	قَالَ	يُقَالُ
وَجَلَا	يُوجَلَانِ	وَجَلَا	يُوجَلَانِ	قَالَا	يَقُولَانِ	قَالَا	يُقَالَانِ
وَجَلُوا	يُوجَلُونَ	وَجَلُوا	يُوجَلُونَ	قَالُوا	يَقُولُونَ	قَالُوا	يُقَالُونَ
وَجَلَتْ	تُوجَلُّ	وَجَلَتْ	تُوجَلُّ	قَالَتْ	تَقُولُ	قَالَتْ	تُقَالُ
وَجَلْنَا	تُوجَلَانِ	وَجَلْنَا	تُوجَلَانِ	قَالْنَا	تَقُولَانِ	قَالْنَا	تُقَالَانِ
وَجَلْنَ	يُوجَلْنَ	وَجَلْنَ	يُوجَلْنَ	قُلْنَ	يَقُلْنَ	قُلْنَ	يُقَلْنَ
وَجَلَّتِ	تُوجَلُّ	وَجَلَّتِ	تُوجَلُّ	قُلْتَ	تَقُولُ	قُلْتَ	تُقَالُ
وَجَلْتُمَا	تُوجَلَانِ	وَجَلْتُمَا	تُوجَلَانِ	قُلْتُمَا	تَقُولَانِ	قُلْتُمَا	تُقَالَانِ
وَجَلْتُمْ	تُوجَلُونَ	وَجَلْتُمْ	تُوجَلُونَ	قُلْتُمْ	تَقُولُونَ	قُلْتُمْ	تُقَالُونَ
وَجَلَّتِ	تُوجَلِينَ	وَجَلَّتِ	تُوجَلِينَ	قُلْتِ	تَقُولِينَ	قُلْتِ	تُقَالِينَ
وَجَلْتُمَا	تُوجَلَانِ	وَجَلْتُمَا	تُوجَلَانِ	قُلْتُمَا	تَقُولَانِ	قُلْتُمَا	تُقَالَانِ
وَجَلْتُنَّ	تُوجَلْنَ	وَجَلْتُنَّ	تُوجَلْنَ	قُلْتُنَّ	تَقُلْنَ	قُلْتُنَّ	تُقَلْنَ
وَجَلْتُ	أُوجَلُّ	وَجَلْتُ	أُوجَلُّ	قُلْتُ	أَقُولُ	قُلْتُ	أُقَالُ
وَجَلْنَا	نُوجَلُّ	وَجَلْنَا	نُوجَلُّ	قُلْنَا	نَقُولُ	قُلْنَا	نُقَالُ
NO. 11				متكلم .1. ŞAHİS			
ERKEK				GAİB 3. ŞAHİS			
KADIN				MUHATAB 2, ŞAHİS			
ERKEK				متكلم .1. ŞAHİS			
KADIN				GAİB 3. ŞAHİS			
ERKEK				MUHATAB 2, ŞAHİS			
KADIN				متكلم .1. ŞAHİS			

SAVAŞMAK : ECVEF-İ VAVİ / 1.BAB غَزَوْ

KORKMAK : ECVEF-İ VAVİ / 4. BAB خَوْفٌ

No.16	مجهول	معلوم	EDİLGİN	ETKEN	NO.14
-------	-------	-------	---------	-------	-------

ERKEK	GAİB 3. ŞAHİS	رَضِيَ	يَرْضَى	رَضِيَ	يَرْضَى	رَأَى	يَرَى	رُؤِيَ	يُرَى	
		رَضِيَا	يَرْضَيَانِ	رَضِيَا	يَرْضَيَانِ	رَأَيَا	يَرَيَانِ	رُؤِيَا	يُرَيَانِ	
		رَضُوا	يَرْضَوْنَ	رَضُوا	يَرْضَوْنَ	رَأَوْا	يَرَوْنَ	رُؤُوا	يُرَوْنَ	
KADIN	GAİB 3. ŞAHİS	رَضِيَتْ	تَرْضَى	رَضِيَتْ	تَرْضَى	رَأَتْ	تَرَى	رُؤِيَتْ	تُرَى	
		رَضِيَتَا	تَرْضَيَانِ	رَضِيَتَا	تَرْضَيَانِ	رَأَتَا	تَرَيَانِ	رُؤِيَتَا	تُرَيَانِ	
		رَضِينَ	يَرْضَيْنَ	رَضِينَ	يَرْضَيْنَ	رَأَيْنَ	يَرَيْنَ	رُؤِينَ	يُرَيْنَ	
ERKEK	MUHATAB 2, ŞAHİS	رَضِيَتْ	تَرْضَى	رَضِيَتْ	تَرْضَى	رَأَيْتَ	تَرَى	رُؤِيَتْ	تُرَى	
		رَضِيْتُمَا	تَرْضَيَانِ	رَضِيْتُمَا	تَرْضَيَانِ	رَأَيْتُمَا	تَرَيَانِ	رُؤِيْتُمَا	تُرَيَانِ	
		رَضِيْتُمْ	تَرْضَوْنَ	رَضِيْتُمْ	تَرْضَوْنَ	رَأَيْتُمْ	تَرَوْنَ	رُؤِيْتُمْ	تُرَوْنَ	
KADIN	MUHATAB 2, ŞAHİS	رَضِيَتْ	تَرْضَيْنَ	رَضِيَتْ	تَرْضَيْنَ	رَأَيْتِ	تَرَيْنَ	رُؤِيَتْ	تُرَيْنَ	
		رَضِيْتُمَا	تَرْضَيَانِ	رَضِيْتُمَا	تَرْضَيَانِ	رَأَيْتُمَا	تَرَيَانِ	رُؤِيْتُمَا	تُرَيَانِ	
		رَضِيْتُنَّ	تَرْضَيْنَ	رَضِيْتُنَّ	تَرْضَيْنَ	رَأَيْتُنَّ	تَرَيْنَ	رُؤِيْتُنَّ	تُرَيْنَ	
متكلم 1. ŞAHİS		رَضِيْتُ	أَرْضَى	رَضِيْتُ	أَرْضَى	رَأَيْتُ	أَرَى	رُؤِيْتُ	أُرَى	
		رَضِينَا	نَرْضَى	رَضِينَا	نَرْضَى	رَأَيْنَا	نَرَى	رُؤِينَا	نُرَى	
R.MÜCERRED: SALLAMAK/SALİM زلزلة-21						KORUMAK : L.MEFRUK 2. BAB وَقَايَة				NO.19
ERKEK	GAİB 3. ŞAHİS	وَقَى	يَقِي	وَقَى	يُقِي	زَلَزَل	يُزَلِّلُ	زَلَزَل	يُزَلِّلُ	
		وَقِيَا	يَقِيَانِ	وَقِيَا	يُقِيَانِ	زَلَزَلَا	يُزَلِّلَانِ	زَلَزَلَا	يُزَلِّلَانِ	
		وَقَوْا	يَقُونَ	وَقَوْا	يُقُونَ	زَلَزَلُوا	يُزَلِّلُونَ	زَلَزَلُوا	يُزَلِّلُونَ	
KADIN	GAİB 3. ŞAHİS	وَقَتْ	تَقِي	وَقَيْتَ	تُقِي	زَلَزَلَتْ	تُزَلِّلُ	زَلَزَلَتْ	تُزَلِّلُ	
		وَقَتَا	تَقِيَانِ	وَقَيْتَا	تُقِيَانِ	زَلَزَلَتَا	تُزَلِّلَانِ	زَلَزَلَتَا	تُزَلِّلَانِ	
		وَقَيْنَ	يَقِينَ	وَقَيْنَ	يُقِينَ	زَلَزَلْنَ	يُزَلِّلْنَ	زَلَزَلْنَ	يُزَلِّلْنَ	
ERKEK	MUHATAB 2, ŞAHİS	وَقَيْتَ	تَقِي	وَقَيْتَ	تُقِي	زَلَزَلَتْ	تُزَلِّلُ	زَلَزَلَتْ	تُزَلِّلُ	
		وَقَيْتُمَا	تَقِيَانِ	وَقَيْتُمَا	تُقِيَانِ	زَلَزَلْتُمَا	تُزَلِّلَانِ	زَلَزَلْتُمَا	تُزَلِّلَانِ	
		وَقَيْتُمْ	تَقُونَ	وَقَيْتُمْ	تُقُونَ	زَلَزَلْتُمْ	تُزَلِّلُونَ	زَلَزَلْتُمْ	تُزَلِّلُونَ	
KADIN	MUHATAB 2, ŞAHİS	وَقَيْتَ	تَقِينَ	وَقَيْتَ	تُقِينَ	زَلَزَلَتْ	تُزَلِّلِينَ	زَلَزَلَتْ	تُزَلِّلِينَ	
		وَقَيْتُمَا	تَقِيَانِ	وَقَيْتُمَا	تُقِيَانِ	زَلَزَلْتُمَا	تُزَلِّلَانِ	زَلَزَلْتُمَا	تُزَلِّلَانِ	
		وَقَيْتُنَّ	تَقِينَ	وَقَيْتُنَّ	تُقِينَ	زَلَزَلْتُنَّ	تُزَلِّلْنَ	زَلَزَلْتُنَّ	تُزَلِّلْنَ	
متكلم 1. ŞAHİS		وَقَيْتُ	أَقِي	وَقَيْتُ	أُقِي	زَلَزَلْتُ	أُزَلِّلُ	زَلَزَلْتُ	أُزَلِّلُ	
		وَقَيْنَا	نَقِي	وَقَيْنَا	نُقِي	زَلَزَلْنَا	نُزَلِّلُ	زَلَزَلْنَا	نُزَلِّلُ	
İKRAR ETMEK: İF'AL BABI - MUZAAF اقرار										
İKRAM ETMEK : İF'AL BABI-SALİM اكرام										
No.24	مجهول	معلوم	EDİLGEN			ETKEN			NO.22	

اُكْرَمَ	يُكْرِمُ	اُكْرِمَ	يُكْرِمُ	اَقْرَ	يُقَرُّ	اُقِرَّ	يُقَرُّ
اُكْرِمَا	يُكْرِمَانِ	اُكْرِمَا	يُكْرِمَانِ	اَقْرَا	يُقَرَّانِ	اُقِرَّا	يُقَرَّانِ
اُكْرِمُوْا	يُكْرِمُوْنَ	اُكْرِمُوْا	يُكْرِمُوْنَ	اَقْرُوا	يُقَرُّوْنَ	اُقِرُّوْا	يُقَرُّوْنَ
اُكْرِمْتُ	تُكْرِمُ	اُكْرِمْتُ	تُكْرِمُ	اَقْرَتُ	تُقَرُّ	اُقِرْتُ	تُقَرُّ
اُكْرِمْتَا	تُكْرِمَانِ	اُكْرِمْتَا	تُكْرِمَانِ	اَقْرَتَا	تُقَرَّانِ	اُقِرْتَا	تُقَرَّانِ
اُكْرِمْنَ	يُكْرِمْنَ	اُكْرِمْنَ	يُكْرِمْنَ	اَقْرَرْنَ	يُقَرَّرْنَ	اُقِرَّرْنَ	يُقَرَّرْنَ
اُكْرِمْتُ	تُكْرِمُ	اُكْرِمْتُ	تُكْرِمُ	اَقْرَرْتُ	تُقَرَّرُ	اُقِرَرْتُ	تُقَرَّرُ
اُكْرِمْتُمَا	تُكْرِمَانِ	اُكْرِمْتُمَا	تُكْرِمَانِ	اَقْرَرْتُمَا	تُقَرَّرَانِ	اُقِرَرْتُمَا	تُقَرَّرَانِ
اُكْرِمْتُمْ	تُكْرِمُوْنَ	اُكْرِمْتُمْ	تُكْرِمُوْنَ	اَقْرَرْتُمْ	تُقَرَّرُوْنَ	اُقِرَرْتُمْ	تُقَرَّرُوْنَ
اُكْرِمْتُ	تُكْرِمِيْنَ	اُكْرِمْتُ	تُكْرِمِيْنَ	اَقْرَرْتُ	تُقَرَّرِيْنَ	اُقِرَرْتُ	تُقَرَّرِيْنَ
اُكْرِمْتُمَا	تُكْرِمَانِ	اُكْرِمْتُمَا	تُكْرِمَانِ	اَقْرَرْتُمَا	تُقَرَّرَانِ	اُقِرَرْتُمَا	تُقَرَّرَانِ
اُكْرِمْتُنَّ	تُكْرِمْنَ	اُكْرِمْتُنَّ	تُكْرِمْنَ	اَقْرَرْتُنَّ	تُقَرَّرْنَ	اُقِرَرْتُنَّ	تُقَرَّرْنَ
اُكْرِمْتُ	اُكْرِمُ	اُكْرِمْتُ	اُكْرِمُ	اَقْرَرْتُ	اُقِرُّ	اُقِرَرْتُ	اُقِرُّ
اُكْرِمْنَا	نُكْرِمُ	اُكْرِمْنَا	نُكْرِمُ	اَقْرَرْنَا	نُقَرُّ	اُقِرَرْنَا	نُقَرُّ
NO.25- İŞARET ETMEK-İF'AL B. ECVEF				İMAN ETMEK-İF'AL/MEHMUZ			
اَمَّنْ	يُؤْمِنُ	اُؤْمِنَ	يُؤْمِنُ	اَشَارَ	يُشِيرُ	اُشِيرَ	يُشِيرُ
اَمَّنَا	يُؤْمِنَانِ	اُؤْمِنَا	يُؤْمِنَانِ	اَشَارَا	يُشِيرَانِ	اُشِيرَا	يُشِيرَانِ
اَمَّنُوْا	يُؤْمِنُوْنَ	اُؤْمِنُوْا	يُؤْمِنُوْنَ	اَشَارُوا	يُشِيرُوْنَ	اُشِيرُوْا	يُشِيرُوْنَ
اَمَنْتُ	تُؤْمِنُ	اُؤْمِنْتُ	تُؤْمِنُ	اَشَارْتُ	تُشِيرُ	اُشِيرْتُ	تُشِيرُ
اَمَنْتَا	تُؤْمِنَانِ	اُؤْمِنْتَا	تُؤْمِنَانِ	اَشَارْتَا	تُشِيرَانِ	اُشِيرْتَا	تُشِيرَانِ
اَمَنْنَ	يُؤْمِنْنَ	اُؤْمِنَنَّ	يُؤْمِنْنَ	اَشَرْنَ	يُشِيرْنَ	اُشَرْنَ	يُشِيرْنَ
اَمَنْتُ	تُؤْمِنُ	اُؤْمِنْتُ	تُؤْمِنُ	اَشَرْتُ	تُشِيرُ	اُشَرْتُ	تُشِيرُ
اَمَنْتُمَا	تُؤْمِنَانِ	اُؤْمِنْتُمَا	تُؤْمِنَانِ	اَشَرْتُمَا	تُشِيرَانِ	اُشَرْتُمَا	تُشِيرَانِ
اَمَنْتُمْ	تُؤْمِنُوْنَ	اُؤْمِنْتُمْ	تُؤْمِنُوْنَ	اَشَرْتُمْ	تُشِيرُوْنَ	اُشَرْتُمْ	تُشِيرُوْنَ
اَمَنْتُ	تُؤْمِنِيْنَ	اُؤْمِنْتُ	تُؤْمِنِيْنَ	اَشَرْتُ	تُشِيرِيْنَ	اُشَرْتُ	تُشِيرِيْنَ
اَمَنْتُمَا	تُؤْمِنَانِ	اُؤْمِنْتُمَا	تُؤْمِنَانِ	اَشَرْتُمَا	تُشِيرَانِ	اُشَرْتُمَا	تُشِيرَانِ
اَمَنْتُنَّ	تُؤْمِنْنَ	اُؤْمِنْتُنَّ	تُؤْمِنْنَ	اَشَرْتُنَّ	تُشِيرْنَ	اُشَرْتُنَّ	تُشِيرْنَ
اَمَنْتُ	اُؤْمِنُ	اُؤْمِنْتُ	اُؤْمِنُ	اَشَرْتُ	اُشِيرُ	اُشَرْتُ	اُشِيرُ
اَمَنْنَا	نُؤْمِنُ	اُؤْمِنْنَا	نُؤْمِنُ	اَشَرْنَا	نُشِيرُ	اُشَرْنَا	نُشِيرُ
NO.23				GÖSTERMEK:İF'AL BABI MEHMUZ/NAKİS			
No.28				ÖLÇMEK : TEF'İYL BABI SALİM -- إِرَاعَة			
مجهول				EDİLGEN			
معلوم				ETKEN			
NO.26							

ERKEK	GAİB	3. ŞAHİS	ARİ	İRİ	ARİ	İRİ	QDR	İQDR	QDR	İQDR
			ARİA	İRİAN	ARİA	İRİAN	QDRA	İQDRAN	QDRA	İQDRAN
			ARU	İRÜN	ARU	İRÜN	QDRU	İQDRUN	QDRU	İQDRUN
KADIN	GAİB	3. ŞAHİS	ART	TRİ	ARİT	TRİ	QDRT	İQDR	QDRT	İQDR
			ARTA	TRİAN	ARİTA	TRİAN	QDRTA	İQDRAN	QDRTA	İQDRAN
			ARİN	İRİN	ARİN	İRİN	QDRN	İQDRN	QDRN	İQDRN
ERKEK	MUHATAB	2. ŞAHİS	ARİT	TRİ	ARİT	TRİ	QDRT	İQDR	QDRT	İQDR
			ARİTMA	TRİAN	ARİTMA	TRİAN	QDRTMA	İQDRAN	QDRTMA	İQDRAN
			ARİTM	TRÜN	ARİTM	TRÜN	QDRTM	İQDRUN	QDRTM	İQDRUN
KADIN	MUHATAB	2. ŞAHİS	ARİT	TRİN	ARİT	TRİN	QDRT	İQDRİN	QDRT	İQDRİN
			ARİTMA	TRİAN	ARİTMA	TRİAN	QDRTMA	İQDRAN	QDRTMA	İQDRAN
			ARİTT	TRİN	ARİTT	TRİN	QDRTTN	İQDRN	QDRTTN	İQDRN
ERKEK	GAİB	3. ŞAHİS	ARİT	ARİ	ARİT	ARİ	QDRT	AQDR	QDRT	AQDR
			ARİNA	TRİ	ARİNA	TRİ	QDRTA	İQDR	QDRTA	İQDR
NO.27			VERMEK : İF'AL BABI - NAKİS				TEMİZLEMEK: TEF'İYL-NAKİS			
ERKEK	GAİB	3. ŞAHİS	ACU	İCU	ACU	İCU	VCU	İVCU	VCU	İVCU
			ACUA	İCUAN	ACUA	İCUAN	VCUA	İVCUAN	VCUA	İVCUAN
			ACU	İCÜN	ACU	İCÜN	VCU	İVCÜN	VCU	İVCÜN
KADIN	GAİB	3. ŞAHİS	ACUT	İCUT	ACUT	İCUT	VCUT	İVCUT	VCUT	İVCUT
			ACUTA	İCUAN	ACUTA	İCUAN	VCUTA	İVCUAN	VCUTA	İVCUAN
			ACUTIN	İCÜN	ACUTIN	İCÜN	VCUTIN	İVCÜN	VCUTIN	İVCÜN
ERKEK	MUHATAB	2. ŞAHİS	ACUT	İCUT	ACUT	İCUT	VCUT	İVCUT	VCUT	İVCUT
			ACUTMA	İCUAN	ACUTMA	İCUAN	VCUTMA	İVCUAN	VCUTMA	İVCUAN
			ACUTM	İCÜN	ACUTM	İCÜN	VCUTM	İVCÜN	VCUTM	İVCÜN
KADIN	MUHATAB	2. ŞAHİS	ACUT	İCUTIN	ACUT	İCUTIN	VCUT	İVCUTIN	VCUT	İVCUTIN
			ACUTMA	İCUAN	ACUTMA	İCUAN	VCUTMA	İVCUAN	VCUTMA	İVCUAN
			ACUTIN	İCÜN	ACUTIN	İCÜN	VCUTIN	İVCÜN	VCUTIN	İVCÜN
ERKEK	GAİB	3. ŞAHİS	ACUT	ACU	ACUT	ACU	VCUT	VCUT	VCUT	VCUT
			ACUTINA	İCUT	ACUTINA	İCUT	VCUTINA	İVCUT	VCUTINA	İVCUT
KADIN	GAİB	3. ŞAHİS	ACUT	ACUT	ACUT	ACUT	VCUT	VCUT	VCUT	VCUT
			ACUTIN	İCUT	ACUTIN	İCUT	VCUTIN	İVCUT	VCUTIN	İVCUT

ERKEK	3. ŞAHİS	قَاتَلَ	يُقَاتِلُ	قُوتِلَ	يُقَاتِلُ	لَاقَى	يُلاقِي	لُوفِيَ	يُلاقِي+6	
		قَاتَلُوا	يُقَاتِلُونَ	قُوتِلُوا	يُقَاتِلُونَ	لَاقُوا	يُلاقُونَ	لُوفُوا	يُلاقُونَ	
		قَاتَلَتْ	تُقَاتِلُ	قُوتِلَتْ	تُقَاتِلُ	لَاقَتْ	تُلاقِي	لُوفِيَتْ	تُلاقِي	
		قَاتَلْنَا	تُقَاتِلَانِ	قُوتِلْنَا	تُقَاتِلَانِ	لَاقَتَا	تُلاقِيَانِ	لُوفِيْنَا	تُلاقِيَانِ	
		قَاتَلْنَ	يُقَاتِلْنَ	قُوتِلْنَ	يُقَاتِلْنَ	لَاقَيْنِ	يُلاقَيْنِ	لُوفِيْنَ	يُلاقَيْنِ	
		قَاتَلَتْ	تُقَاتِلُ	قُوتِلَتْ	تُقَاتِلُ	لَاقِيَتْ	تُلاقِي	لُوفِيَتْ	تُلاقِي	
		قَاتَلْتُمَا	تُقَاتِلَانِ	قُوتِلْتُمَا	تُقَاتِلَانِ	لَاقِيْتُمَا	تُلاقِيَانِ	لُوفِيْتُمَا	تُلاقِيَانِ	
		قَاتَلْتُمْ	تُقَاتِلُونَ	قُوتِلْتُمْ	تُقَاتِلُونَ	لَاقِيْتُمْ	تُلاقُونَ	لُوفِيْتُمْ	تُلاقُونَ	
KADIN	2, ŞAHİS	قَاتَلَتْ	تُقَاتِلِينَ	قُوتِلَتْ	تُقَاتِلِينَ	لَاقِيَتْ	تُلاقِينَ	لُوفِيَتْ	تُلاقِينَ	
		قَاتَلْتُمَا	تُقَاتِلَانِ	قُوتِلْتُمَا	تُقَاتِلَانِ	لَاقِيْتُمَا	تُلاقِيَانِ	لُوفِيْتُمَا	تُلاقِيَانِ	
		قَاتَلْتُنَّ	تُقَاتِلْنَ	قُوتِلْتُنَّ	تُقَاتِلْنَ	لَاقِيْتُنَّ	تُلاقَيْنِ	لُوفِيْتُنَّ	تُلاقَيْنِ	
متكلم 1. ŞAHİS		قَاتَلْتُ	أُقَاتِلُ	قُوتِلْتُ	أُقَاتِلُ	لَاقَيْتُ	أُلاقِي	لُوفِيْتُ	أُلاقِي	
		قَاتَلْنَا	نُقَاتِلُ	قُوتِلْنَا	نُقَاتِلُ	لَاقَيْنَا	نُلاقِي	لُوفَيْنَا	نُلاقِي	
DOKUNUŞMAK: MÜFAALE-MUZAAF						KIRILMAK: İNFİAL BABI-SALİM				NO-33
ERKEK	3. ŞAHİS	مَاسَّ	يُمَاسُّ	مُوسَّ	يُمَاسُّ	انْكَسَرَ	يَنْكَسِرُ	انْكَسِرَ	يُنْكَسِرُ	
		مَاسَّا	يُمَاسَّانِ	مُوسَّا	يُمَاسَّانِ	انْكَسَرَا	يَنْكَسِرَانِ	انْكَسِرَا	يُنْكَسِرَانِ	
		مَاسُّوا	يُمَاسُّونَ	مُوسُّوا	يُمَاسُّونَ	انْكَسَرُوا	يَنْكَسِرُونَ	انْكَسِرُوا	يُنْكَسِرُونَ	
KADIN		مَاسَّتْ	تُمَاسُّ	مُوسَّتْ	تُمَاسُّ	انْكَسَرَتْ	تَنْكَسِرُ	انْكَسَرَتْ	تُنْكَسِرُ	
		مَاسَّتَا	تُمَاسَّانِ	مُوسَّتَا	تُمَاسَّانِ	انْكَسَرَتَا	تَنْكَسِرَانِ	انْكَسَرَتَا	تُنْكَسِرَانِ	
		مَاسَّتُنَّ	تُمَاسَّيْنَ	مُوسَّتُنَّ	تُمَاسَّيْنَ	انْكَسَرَتُنَّ	تَنْكَسِرَيْنِ	انْكَسَرَتُنَّ	تُنْكَسِرَيْنِ	
ERKEK	2, ŞAHİS	مَاسَسْتُ	تُمَاسُّ	مُوسَسْتُ	تُمَاسُّ	انْكَسَرْتُ	تَنْكَسِرُ	انْكَسَرْتُ	تُنْكَسِرُ	
		مَاسَسْتُمَا	تُمَاسَّانِ	مُوسَسْتُمَا	تُمَاسَّانِ	انْكَسَرْتُمَا	تَنْكَسِرَانِ	انْكَسَرْتُمَا	تُنْكَسِرَانِ	
		مَاسَسْتُنَّ	تُمَاسُّونَ	مُوسَسْتُنَّ	تُمَاسُّونَ	انْكَسَرْتُنَّ	تَنْكَسِرُونَ	انْكَسَرْتُنَّ	تُنْكَسِرُونَ	
متكلم 1. ŞAHİS		مَاسَسْتُ	أُمَاسُّ	مُوسَسْتُ	أُمَاسُّ	انْكَسَرْتُ	أَنْكَسِرُ	انْكَسَرْتُ	أَنْكَسِرُ	
		مَاسَسْنَا	تُمَاسُّ	مُوسَسْنَا	تُمَاسُّ	انْكَسَرْنَا	نَنْكَسِرُ	انْكَسَرْنَا	نَنْكَسِرُ	
BÜKÜLMEK : İNFİAL BABI/NAKİS										
ÇÖZÜLMEK: İNFİAL BABI/MUZAAF										
No.36		مجهول		معطوم		EDİLGİN		ETKEN		
No.34										

يُنَحِّي	أُنْحِي	يَنْحِي	إِنْحَى	يُنَحِّلُ	أُنْحَلِّ	يَنْحَلُّ	إِنْحَلَّ	E R K E K	G A İ B 3. Ş A H İ S
يُنَحِّيَانِ	أُنْحِيَا	يَنْحِيَانِ	إِنْحَيَا	يُنَحْلَانِ	أُنْحَلَّا	يَنْحَلُّانِ	إِنْحَلَّتَا		
يُنَحْنُونُ	أُنْحُوا	يَنْحُونُ	إِنْحَوْا	يُنَحْلُونُ	أُنْحَلُّوا	يَنْحَلُّونُ	إِنْحَلُّوا		
تُنَحِّي	أُنْحَيْتُ	تَنْحِي	إِنْحَتَ	تُنَحِّلُ	أُنْحَلَّتْ	تَنْحَلُّ	إِنْحَلَّتْ	K A D İ N	M U H A T A B 2, Ş A H İ S
تُنَحِّيَانِ	أُنْحَيْتَا	تَنْحِيَانِ	إِنْحَتَا	تُنَحْلَانِ	أُنْحَلَّتَا	تَنْحَلُّانِ	إِنْحَلَّتَا		
يُنَحْنِيَنَّ	أُنْحَيْنِ	يَنْحَيْنِ	إِنْحَيْنِ	يُنَحْلَلْنَ	أُنْحَلَّلْنَ	يَنْحَلِّلْنَ	إِنْحَلَّلْنَ		
تُنَحِّي	أُنْحَيْتَ	تَنْحِي	إِنْحَيْتَ	تُنَحِّلُ	أُنْحَلِّتَ	تَنْحَلُّ	إِنْحَلَّتْ	E R K E K	M U H A T A B 2, Ş A H İ S
تُنَحِّيَانِ	أُنْحَيْتُمَا	تَنْحِيَانِ	إِنْحَيْتُمَا	تُنَحْلَانِ	أُنْحَلِّتُمَا	تَنْحَلُّانِ	إِنْحَلَّتُمَا		
تُنَحْنُونُ	أُنْحَيْتُمْ	تَنْحُونُ	إِنْحَيْتُمْ	تُنَحْلُونُ	أُنْحَلِّتُمْ	تَنْحَلُّونُ	إِنْحَلَّتُمْ		
تُنَحْنِيَنَّ	أُنْحَيْتِ	تَنْحَيْنِ	إِنْحَيْتِ	تُنَحْلِينَ	أُنْحَلِّتِ	تَنْحَلِّيَنَّ	إِنْحَلَّتِ	K A D İ N	M U H A T A B 2, Ş A H İ S
تُنَحِّيَانِ	أُنْحَيْتُمَا	تَنْحِيَانِ	إِنْحَيْتُمَا	تُنَحْلَانِ	أُنْحَلِّتُمَا	تَنْحَلُّانِ	إِنْحَلَّتُمَا		
يُنَحْنِيَنَّ	أُنْحِيَنَّ	يَنْحَيْنِ	إِنْحِيَنَّ	يُنَحْلَلْنَ	أُنْحَلَّلْنَ	يَنْحَلِّلْنَ	إِنْحَلَّلْنَ		
أُنْحَى	أُنْحَيْتُ	أُنْحِي	إِنْحَيْتُ	أُنْحَلُّ	أُنْحَلِّتُ	أُنْحَلُّ	إِنْحَلَّتْ	م ت ك ل م 1. Ş A H İ S	
نُنَحِّي	أُنْحِينَا	نَنْحِي	إِنْحِينَا	نُنَحِّلُ	أُنْحَلِّلْنَا	نَنْحَلُّ	إِنْحَلَّلْنَا		

No.37- GEÇMEK: İFTİAL - SALİM				BOYUN EĞMEK: İNFİAL - ECVEF				NO.35	
يُنْتَقِلُ	أُنْتَقِلْ	يَنْتَقِلُ	إِنْتَقِلْ	يُنْقَادُ	أُنْقِيدْ	يَنْقَادُ	إِنْقَادْ	E R K E K	G A İ B 3. Ş A H İ S
يُنْتَقِلَانِ	أُنْتَقِلَا	يَنْتَقِلَانِ	إِنْتَقِلَا	يُنْقَادَانِ	أُنْقِيدَا	يَنْقَادَانِ	إِنْقَادَا		
يُنْتَقِلُونَ	أُنْتَقِلُوا	يَنْتَقِلُونَ	إِنْتَقِلُوا	يُنْقَادُونَ	أُنْقِيدُوا	يَنْقَادُونَ	إِنْقَادُوا		
تُنْتَقِلُ	أُنْتَقِلْتَ	تَنْتَقِلُ	إِنْتَقِلْتَ	تُنْقَادُ	أُنْقِيدْتَ	تَنْقَادُ	إِنْقَادْتَ	K A D İ N	M U H A T A B 2, Ş A H İ S
تُنْتَقِلَانِ	أُنْتَقِلْتَا	تَنْتَقِلَانِ	إِنْتَقِلْتَا	تُنْقَادَانِ	أُنْقِيدْتَا	تَنْقَادَانِ	إِنْقَادْتَا		
يُنْتَقِلَنَّ	أُنْتَقِلَنَّ	يَنْتَقِلَنَّ	إِنْتَقِلَنَّ	يُنْقَدَنَّ	أُنْقِيدَنَّ	يَنْقَدَنَّ	إِنْقَدَنَّ		
تُنْتَقِلُ	أُنْتَقِلْتَ	تَنْتَقِلُ	إِنْتَقِلْتَ	تُنْقَادُ	أُنْقِيدْتَ	تَنْقَادُ	إِنْقَادْتَ	E R K E K	M U H A T A B 2, Ş A H İ S
تُنْتَقِلَانِ	أُنْتَقِلْتُمَا	تَنْتَقِلَانِ	إِنْتَقِلْتُمَا	تُنْقَادَانِ	أُنْقِيدْتُمَا	تَنْقَادَانِ	إِنْقَادْتُمَا		
يُنْتَقِلُونَ	أُنْتَقِلْتُمْ	يَنْتَقِلُونَ	إِنْتَقِلْتُمْ	تُنْقَادُونَ	أُنْقِيدْتُمْ	تَنْقَادُونَ	إِنْقَادْتُمْ		
تُنْتَقِلِينَ	أُنْتَقِلْتِ	تَنْتَقِلِينَ	إِنْتَقِلْتِ	تُنْقَادِينَ	أُنْقِيدْتِ	تَنْقَادِينَ	إِنْقَادْتِ	K A D İ N	M U H A T A B 2, Ş A H İ S
تُنْتَقِلَانِ	أُنْتَقِلْتُمَا	تَنْتَقِلَانِ	إِنْتَقِلْتُمَا	تُنْقَادَانِ	أُنْقِيدْتُمَا	تَنْقَادَانِ	إِنْقَادْتُمَا		
يُنْتَقِلَنَّ	أُنْتَقِلَنَّ	يَنْتَقِلَنَّ	إِنْتَقِلَنَّ	يُنْقَدَنَّ	أُنْقِيدَنَّ	يَنْقَدَنَّ	إِنْقَدَنَّ		
أُنْتَقِلْ	أُنْتَقِلْتَ	أُنْتَقِلْ	إِنْتَقِلْتَ	أُنْقَادُ	أُنْقِيدْتَ	أُنْقَادُ	إِنْقَادْتَ	م ت ك ل م 1. Ş A H İ S	
نُنْتَقِلُ	أُنْتَقِلْنَا	نَنْتَقِلُ	إِنْتَقِلْنَا	نُنْقَادُ	أُنْقِيدْنَا	نَنْقَادُ	إِنْقَادْنَا		

ANLAŞMAK: İFTİAL/MİSAL-i VAVİ			UYUŞMAK: İFTİAL – MEHMUZ		
No.40	مجهول	معلوم	EDİLGİN	ETKEN	NO.38

E R K E K	G A İ B	اِيتَلَفَ	يَاْتَلِفُ	اُوتِلَفَ	يُوتَلَفُ	اِتَّفَقَ	يَتَّفَقُ	اُتَّفَقَ	يَتَّفَقُونَ		
		اِيتَلَفَا	يَاْتَلِفَانِ	اُوتِلَفَا	يُوتَلِفَانِ	اِتَّفَقَا	يَتَّفَقَانِ	اُتَّفَقَا	يَتَّفَقَانِ		
		اِيتَلَفُوا	يَاْتَلِفُونَ	اُوتِلَفُوا	يُوتَلِفُونَ	اِتَّفَقُوا	يَتَّفَقُونَ	اُتَّفَقُوا	يَتَّفَقُونَ		
		اِيتَلَفْتُمْ	تَاْتَلِفُ	اُوتِلَفْتُمْ	تُوتَلَفُ	اِتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقُ	اُتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقُونَ		
K A D I N	3. ŞAHİS	اِيتَلَفْنَا	تَاْتَلِفَانِ	اُوتِلَفْنَا	تُوتَلِفَانِ	اِتَّفَقْنَا	تَتَّفَقَانِ	اُتَّفَقْنَا	تَتَّفَقَانِ		
		اِيتَلَفْنَ	يَاْتَلِفْنَ	اُوتِلَفْنَ	يُوتَلِفْنَ	اِتَّفَقْنَ	يَتَّفَقْنَ	اُتَّفَقْنَ	يَتَّفَقْنَ		
		اِيتَلَفْتُمْ	تَاْتَلِفُ	اُوتِلَفْتُمْ	تُوتَلَفُ	اِتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقُونَ	اُتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقُونَ		
		اِيتَلَفْتُمْ	تَاْتَلِفَانِ	اُوتِلَفْتُمْ	تُوتَلِفَانِ	اِتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقَانِ	اُتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقَانِ		
E R K E K	M U H A T A B	اِيتَلَفْتُمْ	تَاْتَلِفُ	اُوتِلَفْتُمْ	تُوتَلَفُ	اِتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقُونَ	اُتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقُونَ		
		اِيتَلَفْتُمْ	تَاْتَلِفَانِ	اُوتِلَفْتُمْ	تُوتَلِفَانِ	اِتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقَانِ	اُتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقَانِ		
		اِيتَلَفْتُمْ	تَاْتَلِفُ	اُوتِلَفْتُمْ	تُوتَلَفُ	اِتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقُونَ	اُتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقُونَ		
		اِيتَلَفْتُمْ	تَاْتَلِفَانِ	اُوتِلَفْتُمْ	تُوتَلِفَانِ	اِتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقَانِ	اُتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقَانِ		
K A D I N	2, ŞAHİS	اِيتَلَفْتُمْ	تَاْتَلِفُ	اُوتِلَفْتُمْ	تُوتَلَفُ	اِتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقِينَ	اُتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقِينَ		
		اِيتَلَفْتُمْ	تَاْتَلِفَانِ	اُوتِلَفْتُمْ	تُوتَلِفَانِ	اِتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقَانِ	اُتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقَانِ		
		اِيتَلَفْتُمْ	تَاْتَلِفُ	اُوتِلَفْتُمْ	تُوتَلَفُ	اِتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقْنَ	اُتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقْنَ		
		اِيتَلَفْتُمْ	تَاْتَلِفَانِ	اُوتِلَفْتُمْ	تُوتَلِفَانِ	اِتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقَانِ	اُتَّفَقْتُمْ	تَتَّفَقَانِ		
متكلم 1. ŞAHİS		اِيتَلَفْتُ	اَتَلِفُ	اُوتِلَفْتُ	اُوتَلَفُ	اِتَّفَقْتُ	اَتَّفَقُ	اُتَّفَقْتُ	اَتَّفَقُ		
متكلم 1. ŞAHİS		اِيتَلَفْنَا	نَاْتَلِفُ	اُوتِلَفْنَا	نُوتَلَفُ	اِتَّفَقْنَا	نَتَّفَقُ	اُتَّفَقْنَا	نَتَّفَقُ		
NO.39						TÜREMEK: İFTİAL BABI-MUZAAF				اختیاج- MUHTAC OLMAK:İFTİAL EC.	
E R K E K	G A İ B	اِشْتَقَ	يَشْتَقُ	اُشْتَقَ	يُشْتَقُ	اِحْتَاَجَ	يَحْتَاَجُ	اِحْتِیَجَ	يُحْتَاَجُ		
		اِشْتَقَا	يَشْتَقَانِ	اُشْتَقَا	يُشْتَقَانِ	اِحْتَاَجَا	يَحْتَاَجَانِ	اِحْتِیَجَا	يُحْتَاَجَانِ		
		اِشْتَقُوا	يَشْتَقُونَ	اُشْتَقُوا	يُشْتَقُونَ	اِحْتَاَجُوا	يَحْتَاَجُونَ	اِحْتِیَجُوا	يُحْتَاَجُونَ		
		اِشْتَقْتُمْ	تَشْتَقُ	اُشْتَقْتُمْ	تُشْتَقُ	اِحْتَاَجْتُ	تَحْتَاَجُ	اِحْتِیَجْتُ	تُحْتَاَجُ		
K A D I N	3. ŞAHİS	اِشْتَقْنَا	تَشْتَقَانِ	اُشْتَقْنَا	تُشْتَقَانِ	اِحْتَاَجْنَا	تَحْتَاَجَانِ	اِحْتِیَجْنَا	تُحْتَاَجَانِ		
		اِشْتَقْنَ	يَشْتَقْنَ	اُشْتَقْنَ	يُشْتَقْنَ	اِحْتَاَجْنَ	يَحْتَاَجْنَ	اِحْتِیَجْنَ	يُحْتَاَجْنَ		
		اِشْتَقْتُمْ	تَشْتَقُونَ	اُشْتَقْتُمْ	تُشْتَقُونَ	اِحْتَاَجْتُمْ	تَحْتَاَجُونَ	اِحْتِیَجْتُمْ	تُحْتَاَجُونَ		
		اِشْتَقْتُمْ	تَشْتَقَانِ	اُشْتَقْتُمْ	تُشْتَقَانِ	اِحْتَاَجْتُمْ	تَحْتَاَجَانِ	اِحْتِیَجْتُمْ	تُحْتَاَجَانِ		
E R K E K	M U H A T A B	اِشْتَقْتُمْ	تَشْتَقُ	اُشْتَقْتُمْ	تُشْتَقُ	اِحْتَاَجْتُ	تَحْتَاَجُ	اِحْتِیَجْتُ	تُحْتَاَجُ		
		اِشْتَقْتُمْ	تَشْتَقَانِ	اُشْتَقْتُمْ	تُشْتَقَانِ	اِحْتَاَجْتُمْ	تَحْتَاَجَانِ	اِحْتِیَجْتُمْ	تُحْتَاَجَانِ		
		اِشْتَقْتُمْ	تَشْتَقُونَ	اُشْتَقْتُمْ	تُشْتَقُونَ	اِحْتَاَجْتُمْ	تَحْتَاَجُونَ	اِحْتِیَجْتُمْ	تُحْتَاَجُونَ		
		اِشْتَقْتُمْ	تَشْتَقَانِ	اُشْتَقْتُمْ	تُشْتَقَانِ	اِحْتَاَجْتُمْ	تَحْتَاَجَانِ	اِحْتِیَجْتُمْ	تُحْتَاَجَانِ		
K A D I N	2, ŞAHİS	اِشْتَقْتُمْ	تَشْتَقُ	اُشْتَقْتُمْ	تُشْتَقُ	اِحْتَاَجْتُ	تَحْتَاَجُ	اِحْتِیَجْتُ	تُحْتَاَجُ		
		اِشْتَقْتُمْ	تَشْتَقَانِ	اُشْتَقْتُمْ	تُشْتَقَانِ	اِحْتَاَجْتُمْ	تَحْتَاَجَانِ	اِحْتِیَجْتُمْ	تُحْتَاَجَانِ		
		اِشْتَقْتُمْ	تَشْتَقُونَ	اُشْتَقْتُمْ	تُشْتَقُونَ	اِحْتَاَجْتُمْ	تَحْتَاَجُونَ	اِحْتِیَجْتُمْ	تُحْتَاَجُونَ		
		اِشْتَقْتُمْ	تَشْتَقَانِ	اُشْتَقْتُمْ	تُشْتَقَانِ	اِحْتَاَجْتُمْ	تَحْتَاَجَانِ	اِحْتِیَجْتُمْ	تُحْتَاَجَانِ		
متكلم 1. ŞAHİS		اِشْتَقْتُ	اَشْتَقُ	اُشْتَقْتُ	اَشْتَقُ	اِحْتَاَجْتُ	اَحْتَاَجُ	اِحْتِیَجْتُ	اَحْتَاَجُ		
متكلم 1. ŞAHİS		اِشْتَقْنَا	نَشْتَقُ	اُشْتَقْنَا	نَشْتَقُ	اِحْتَاَجْنَا	نَحْتَاَجُ	اِحْتِیَجْنَا	نَحْتَاَجُ		

تَشْكُرْ	يَتَشَكَّرُ	تُشْكِرْ	يُتَشَكَّرُ	تَعَامَلْ	يَتَعَامَلُ	تُعْمَلْ	يُتَعَامَلُ
تَشْكُرَا	يَتَشَكَّرَانِ	تُشْكِرَا	يُتَشَكَّرَانِ	تَعَامَلَا	يَتَعَامَلَانِ	تُعْمَلَا	يُتَعَامَلَانِ
تَشْكُرُوا	يَتَشَكَّرُونَ	تُشْكِرُوا	يُتَشَكَّرُونَ	تَعَامَلُوا	يَتَعَامَلُونَ	تُعْمَلُوا	يُتَعَامَلُونَ
تَشْكُرْتُ	تَتَشَكَّرُ	تُشْكِرْتُ	تُتَشَكَّرُ	تَعَامَلْتُ	تَتَعَامَلُ	تُعْمَلْتُ	تُتَعَامَلُ
تَشْكُرْتَا	تَتَشَكَّرَانِ	تُشْكِرْتَا	تُتَشَكَّرَانِ	تَعَامَلْتَا	تَتَعَامَلَانِ	تُعْمَلْتَا	تُتَعَامَلَانِ
تَشْكُرْنَ	يَتَشَكَّرْنَ	تُشْكِرْنَ	يُتَشَكَّرْنَ	تَعَامَلْنَ	يَتَعَامَلْنَ	تُعْمَلْنَ	يُتَعَامَلْنَ
تَشْكُرْتِ	تَتَشَكَّرُ	تُشْكِرْتِ	تُتَشَكَّرُ	تَعَامَلْتِ	تَتَعَامَلُ	تُعْمَلْتِ	تُتَعَامَلُ
تَشْكُرْتُمَا	تَتَشَكَّرَانِ	تُشْكِرْتُمَا	تُتَشَكَّرَانِ	تَعَامَلْتُمَا	تَتَعَامَلَانِ	تُعْمَلْتُمَا	تُتَعَامَلَانِ
تَشْكُرْتُمْ	تَتَشَكَّرُونَ	تُشْكِرْتُمْ	تُتَشَكَّرُونَ	تَعَامَلْتُمْ	تَتَعَامَلُونَ	تُعْمَلْتُمْ	تُتَعَامَلُونَ
تَشْكُرْتِ	تَتَشَكَّرِينَ	تُشْكِرْتِ	تُتَشَكَّرِينَ	تَعَامَلْتِ	تَتَعَامَلِينَ	تُعْمَلْتِ	تُتَعَامَلِينَ
تَشْكُرْتُمَا	تَتَشَكَّرَانِ	تُشْكِرْتُمَا	تُتَشَكَّرَانِ	تَعَامَلْتُمَا	تَتَعَامَلَانِ	تُعْمَلْتُمَا	تُتَعَامَلَانِ
تَشْكُرْتُنَّ	تَتَشَكَّرْنَ	تُشْكِرْتُنَّ	تُتَشَكَّرْنَ	تَعَامَلْتُنَّ	تَتَعَامَلْنَ	تُعْمَلْتُنَّ	تُتَعَامَلْنَ
تَشْكُرْتُ	أَتَشْكُرُ	تُشْكِرْتُ	أُتَشْكِرُ	تَعَامَلْتُ	أَتَعَامَلُ	تُعْمَلْتُ	أُتَعَامَلُ
تَشْكُرْنَا	نَتَشْكُرُ	تُشْكِرْنَا	نُتَشْكِرُ	تَعَامَلْنَا	نَتَعَامَلُ	تُعْمَلْنَا	نُتَعَامَلُ
NO.43				TEMİZLENMEK:TEFE'UL/NAKİS			
No.45				DOKUNUŞMAK:TEFAUL/MUZAAF			
تَصَفِّ	يَتَصَفَّى	تُصَفِّ	يُتَصَفَّى	تَمَاسْ	يَتَمَاسُ	تُمُوسْ	يُتَمَاسُ
تَصَفِّا	يَتَصَفِّيَانِ	تُصَفِّا	يُتَصَفِّيَانِ	تَمَاسَا	يَتَمَاسَانِ	تُمُوسَا	يُتَمَاسَانِ
تَصَفِّوَا	يَتَصَفِّوْنَ	تُصَفِّوَا	يُتَصَفِّوْنَ	تَمَاسُوا	يَتَمَاسُونَ	تُمُوسُوا	يُتَمَاسُونَ
تَصَفِّتُ	تَتَصَفَّى	تُصَفِّتُ	تُتَصَفَّى	تَمَاسَتْ	تَتَمَاسُ	تُمُوسَتْ	تُتَمَاسُ
تَصَفِّتَا	تَتَصَفِّيَانِ	تُصَفِّتَا	تُتَصَفِّيَانِ	تَمَاسَتَا	تَتَمَاسَانِ	تُمُوسَتَا	تُتَمَاسَانِ
تَصَفِّينَ	يَتَصَفِّينَ	تُصَفِّينَ	يُتَصَفِّينَ	تَمَاسَسْنَ	يَتَمَاسَسْنَ	تُمُوسَسْنَ	يُتَمَاسَسْنَ
تَصَفِّتِ	تَتَصَفَّى	تُصَفِّتِ	تُتَصَفَّى	تَمَاسَسَتْ	تَتَمَاسُ	تُمُوسَسَتْ	تُتَمَاسُ
تَصَفِّتُمَا	تَتَصَفِّيَانِ	تُصَفِّتُمَا	تُتَصَفِّيَانِ	تَمَاسَسْتُمَا	تَتَمَاسَانِ	تُمُوسَسْتُمَا	تُتَمَاسَانِ
تَصَفِّتُمْ	تَتَصَفِّوْنَ	تُصَفِّتُمْ	تُتَصَفِّوْنَ	تَمَاسَسْتُمْ	تَتَمَاسُونَ	تُمُوسَسْتُمْ	تُتَمَاسُونَ
تَصَفِّتِ	تَتَصَفِّينَ	تُصَفِّتِ	تُتَصَفِّينَ	تَمَاسَسَتْ	تَتَمَاسِينَ	تُمُوسَسَتْ	تُتَمَاسِينَ
تَصَفِّتُمَا	تَتَصَفِّيَانِ	تُصَفِّتُمَا	تُتَصَفِّيَانِ	تَمَاسَسْتُمَا	تَتَمَاسَانِ	تُمُوسَسْتُمَا	تُتَمَاسَانِ
تَصَفِّتُنَّ	تَتَصَفِّينَ	تُصَفِّتُنَّ	تُتَصَفِّينَ	تَمَاسَسْتُنَّ	تَتَمَاسَسْنَ	تُمُوسَسْتُنَّ	تُتَمَاسَسْنَ
تَصَفِّتُ	أَتَصَفَّى	تُصَفِّتُ	أُتَصَفَّى	تَمَاسَسْتُ	أَتَمَاسُ	تُمُوسَسْتُ	أُتَمَاسُ
تَصَفِّنَا	نَتَصَفَّى	تُصَفِّنَا	نُتَصَفَّى	تَمَاسَسْنَا	نَتَمَاسُ	تُمُوسَسْنَا	نُتَمَاسُ
NO.46				EDİLGEN			
ETKEN				معلوم			
NO.48				مجهول			

تَدَاوِي TEDAVİ OLMAK TEFAUL BABI – NAKİS اِسْتِغْفَالِ KARŞILAMAK : İSTİF'AL BABI - SALİM

ERKEK	G A İ B 3. Ş A H İ S	تَدَاوَى	يَتَدَاوَى	تُدَوِي	يَتَدَاوَى	اِسْتَقْبَلْ	يَسْتَقْبِلْ	اُسْتَقْبِلْ	يُسْتَقْبَلْ
		تَدَاوَيَا	يَتَدَاوَيَانِ	تُدَوِيَا	يَتَدَاوَيَانِ	اِسْتَقْبَلَا	يَسْتَقْبِلَانِ	اُسْتَقْبِلَا	يُسْتَقْبِلَانِ
		تَدَاوَوْا	يَتَدَاوَوْوْنَ	تُدَوَوْوَا	يَتَدَاوَوْوْنَ	اِسْتَقْبَلُوا	يَسْتَقْبِلُوْنَ	اُسْتَقْبَلُوا	يُسْتَقْبَلُوْنَ
KADIN		تَدَاوَتْ	تَتَدَاوَى	تُدَوِيَتْ	تَتَدَاوَى	اِسْتَقْبَلَتْ	تَسْتَقْبِلُ	اُسْتَقْبَلَتْ	تُسْتَقْبَلُ
		تَدَاوَتَا	تَتَدَاوَيَانِ	تُدَوِيَتَا	تَتَدَاوَيَانِ	اِسْتَقْبَلَتَا	تَسْتَقْبِلَانِ	اُسْتَقْبَلَتَا	تُسْتَقْبِلَانِ
		تَدَاوَيْنِ	يَتَدَاوَيْنِ	تُدَوِيْنَ	يَتَدَاوَيْنِ	اِسْتَقْبَلْنَ	يَسْتَقْبِلْنَ	اُسْتَقْبِلْنَ	يُسْتَقْبِلْنَ
ERKEK	M U H A T A B 2, Ş A H İ S	تَدَاوَيْتَ	تَتَدَاوَى	تُدَوِيْتَ	تَتَدَاوَى	اِسْتَقْبَلْتَ	تَسْتَقْبِلُ	اُسْتَقْبَلْتَ	تُسْتَقْبَلُ
		تَدَاوَيْتُمَا	تَتَدَاوَيَانِ	تُدَوِيْتُمَا	تَتَدَاوَيَانِ	اِسْتَقْبَلْتُمَا	تَسْتَقْبِلَانِ	اُسْتَقْبَلْتُمَا	تُسْتَقْبِلَانِ
		تَدَاوَيْتُمْ	تَتَدَاوَوْوْنَ	تُدَوِيْتُمْ	تَتَدَاوَوْوْنَ	اِسْتَقْبَلْتُمْ	تَسْتَقْبِلُوْنَ	اُسْتَقْبَلْتُمْ	تُسْتَقْبَلُوْنَ
KADIN		تَدَاوَيْتِ	تَتَدَاوَيْنِ	تُدَوِيْتِ	تَتَدَاوَيْنِ	اِسْتَقْبَلْتِ	تَسْتَقْبِلِينَ	اُسْتَقْبَلْتِ	تُسْتَقْبِلِينَ
		تَدَاوَيْتُمَا	تَتَدَاوَيَانِ	تُدَوِيْتُمَا	تَتَدَاوَيَانِ	اِسْتَقْبَلْتُمَا	تَسْتَقْبِلَانِ	اُسْتَقْبَلْتُمَا	تُسْتَقْبِلَانِ
		تَدَاوَيْتُنَّ	تَتَدَاوَيْنِ	تُدَوِيْتُنَّ	تَتَدَاوَيْنِ	اِسْتَقْبَلْتُنَّ	تَسْتَقْبِلْنَ	اُسْتَقْبَلْتُنَّ	تُسْتَقْبِلْنَ
متكلم 1. ŞAHİS		تَدَاوَيْتُ	أَتَدَاوَى	تُدَوِيْتُ	أَتَدَاوَى	اِسْتَقْبَلْتُ	أَسْتَقْبِلُ	اُسْتَقْبَلْتُ	أُسْتَقْبَلُ
		تَدَاوَيْنَا	نَتَدَاوَى	تُدَوَيْنَا	نَتَدَاوَى	اِسْتَقْبَلْنَا	نَسْتَقْبِلُ	اُسْتَقْبَلْنَا	نُسْتَقْبَلُ
NO.47		KIZARMAK: İF'ILAL/SALİM اخمرار						No49 YERLEŞMEK:İSTİF'AL-MUZAAF استقرار	
ERKEK	G A İ B 3. Ş A H İ S	اِحْمَرَّ	يَحْمَرُّ	اُحْمَرَّ	يُحْمَرُّ	اِسْتَقَرَّ	يَسْتَقِرُّ	اُسْتَقَرَّ	يُسْتَقَرُّ
		اِحْمَرَّا	يَحْمَرَّانِ	اُحْمَرَّا	يُحْمَرَّانِ	اِسْتَقَرَّا	يَسْتَقِرَّانِ	اُسْتَقَرَّا	يُسْتَقِرَّانِ
		اِحْمَرُّوا	يَحْمَرُّوْنَ	اُحْمَرُّوا	يُحْمَرُّوْنَ	اِسْتَقَرُّوا	يَسْتَقِرُّوْنَ	اُسْتَقَرُّوا	يُسْتَقَرُّوْنَ
KADIN		اِحْمَرَّتْ	تَحْمَرُّ	اُحْمَرَّتْ	تُحْمَرُّ	اِسْتَقَرَّتْ	تَسْتَقِرُّ	اُسْتَقَرَّتْ	تُسْتَقِرُّ
		اِحْمَرَّتَا	تَحْمَرَّانِ	اُحْمَرَّتَا	تُحْمَرَّانِ	اِسْتَقَرَّتَا	تَسْتَقِرَّانِ	اُسْتَقَرَّتَا	تُسْتَقِرَّانِ
		اِحْمَرَّتْنَ	تَحْمَرُّنَّ	اُحْمَرَّتْنَ	تُحْمَرُّنَّ	اِسْتَقَرَّتْنَ	تَسْتَقِرُّنَّ	اُسْتَقَرَّتْنَ	تُسْتَقِرُّنَّ
ERKEK	M U H A T A B 2, Ş A H İ S	اِحْمَرَرْتُ	تَحْمَرُّمُ	اُحْمَرَرْتُ	تُحْمَرُّمُ	اِسْتَقَرَرْتُ	تَسْتَقِرُّمُ	اُسْتَقَرَرْتُ	تُسْتَقِرُّمُ
		اِحْمَرَرْتُمَا	تَحْمَرُّنَّ	اُحْمَرَرْتُمَا	تُحْمَرُّنَّ	اِسْتَقَرَرْتُمَا	تَسْتَقِرُّنَّ	اُسْتَقَرَرْتُمَا	تُسْتَقِرُّنَّ
		اِحْمَرَرْتُمْ	تَحْمَرُّوْنَ	اُحْمَرَرْتُمْ	تُحْمَرُّوْنَ	اِسْتَقَرَرْتُمْ	تَسْتَقِرُّوْنَ	اُسْتَقَرَرْتُمْ	تُسْتَقِرُّوْنَ
KADIN		اِحْمَرَرْتُ	تَحْمَرِّينِ	اُحْمَرَرْتُ	تُحْمَرِّينِ	اِسْتَقَرَرْتُ	تَسْتَقِرِّينِ	اُسْتَقَرَرْتُ	تُسْتَقِرِّينِ
		اِحْمَرَرْتُمَا	تَحْمَرَّانِ	اُحْمَرَرْتُمَا	تُحْمَرَّانِ	اِسْتَقَرَرْتُمَا	تَسْتَقِرَّانِ	اُسْتَقَرَرْتُمَا	تُسْتَقِرَّانِ
		اِحْمَرَرْتُنَّ	تَحْمَرُّنَّ	اُحْمَرَرْتُنَّ	تُحْمَرُّنَّ	اِسْتَقَرَرْتُنَّ	تَسْتَقِرُّنَّ	اُسْتَقَرَرْتُنَّ	تُسْتَقِرُّنَّ
متكلم 1. ŞAHİS		اِحْمَرَرْتُ	أَحْمَرُّ	اِحْمَرَرْتُ	أَحْمَرُّ	اِسْتَقَرَرْتُ	أَسْتَقِرُّ	اِسْتَقَرَرْتُ	أَسْتَقِرُّ
		اِحْمَرَرْنَا	أَحْمَرُّنَا	اِحْمَرَرْنَا	أَحْمَرُّنَا	اِسْتَقَرَرْنَا	نَسْتَقِرُّ	اِسْتَقَرَرْنَا	نَسْتَقِرُّ

اِحْدِيَابْ KAMBURLAŞMAK: İF'İY'AL BABI/SALİM
اِسْتِقَامَة DOĞRU OLMAK : İSTİF'AL B. ECVEF

No.52	مجهول	معلوم	EDİLGEN	ETKEN	50
-------	-------	-------	---------	-------	----

اِحْمَارٌ	يَحْمَارٌ	اُحْمُورٌ	يُحْمَارُ	تَزَلُّلٌ	يَتَزَلَّلُ	تُزَلِّلُ	يُتَزَلَّلُ	G A I B 3. Ş A H I S
اِحْمَارًا	يَحْمَارَانِ	اُحْمُورًا	يُحْمَارَانِ	تَزَلَّلَا	يَتَزَلَّلَانِ	تُزَلِّلَا	يُتَزَلَّلَانِ	
اِحْمَارُوا	يَحْمَارُونَ	اُحْمُورُوا	يُحْمَارُونَ	تَزَلَّلُوا	يَتَزَلَّلُونَ	تُزَلِّلُوا	يُتَزَلَّلُونَ	
اِحْمَارَتْ	تَحْمَارُ	اُحْمُورَتْ	تُحْمَارُ	تَزَلَّلَتْ	تَتَزَلَّلُ	تُزَلِّلَتْ	تُتَزَلَّلُ	
اِحْمَارَتَا	تَحْمَارَانِ	اُحْمُورَتَا	تُحْمَارَانِ	تَزَلَّلَتَا	تَتَزَلَّلَانِ	تُزَلِّلَتَا	تُتَزَلَّلَانِ	
اِحْمَارَرْنَ	يَحْمَارِرْنَ	اُحْمُورِرْنَ	يُحْمَارِرْنَ	تَزَلَّلْنَ	يَتَزَلَّلْنَ	تُزَلِّلْنَ	يُتَزَلَّلْنَ	
اِحْمَارَرَتْ	تَحْمَارُ	اُحْمُورَرَتْ	تُحْمَارُ	تَزَلَّلَتْ	تَتَزَلَّلُ	تُزَلِّلَتْ	تُتَزَلَّلُ	M U H A T A B 2, Ş A H I S
اِحْمَارَرْتُمَا	تَحْمَارَانِ	اُحْمُورَرْتُمَا	تُحْمَارَانِ	تَزَلَّلْتُمَا	تَتَزَلَّلَانِ	تُزَلِّلْتُمَا	تُتَزَلَّلَانِ	
اِحْمَارَرْتُمْ	تَحْمَارُونَ	اُحْمُورَرْتُمْ	تُحْمَارُونَ	تَزَلَّلْتُمْ	تَتَزَلَّلُونَ	تُزَلِّلْتُمْ	تُتَزَلَّلُونَ	
اِحْمَارَرْتِ	تَحْمَارَيْنِ	اُحْمُورَرْتِ	تُحْمَارَيْنِ	تَزَلَّلْتِ	تَتَزَلَّلَيْنِ	تُزَلِّلْتِ	تُتَزَلَّلَيْنِ	
اِحْمَارَرْتُمَا	تَحْمَارَانِ	اُحْمُورَرْتُمَا	تُحْمَارَانِ	تَزَلَّلْتُمَا	تَتَزَلَّلَانِ	تُزَلِّلْتُمَا	تُتَزَلَّلَانِ	
اِحْمَارَرْتُنَّ	تَحْمَارِرْنَ	اُحْمُورَرْتُنَّ	تُحْمَارِرْنَ	تَزَلَّلْتُنَّ	تَتَزَلَّلْنَ	تُزَلِّلْتُنَّ	تُتَزَلَّلْنَ	
اِحْمَارَرْتُ	أَحْمَارُ	اُحْمُورَرْتُ	أَحْمَارُ	تَزَلَّلْتُ	أَتَزَلَّلُ	تُزَلِّلْتُ	أُتَزَلَّلُ	1. Ş A H
اِحْمَارَرْنَا	نَحْمَارُ	اُحْمُورَرْنَا	نَحْمَارُ	تَزَلَّلْنَا	نَتَزَلَّلُ	تُزَلِّلْنَا	نُتَزَلَّلُ	
ÜRPERMEK :-İF'İLLAL/SALİM				İF'İLLAL/SALİM				55
اِفْشَعْرُ	يَقْشَعْرُ	اُفْشَعِرُ	يُقْشَعِرُ	اِحْرَجِمُ	يَحْرَجِمُ	اُحْرَجِمُ	يُحْرَجِمُ	G A I B 3. Ş A H I S
اِفْشَعْرًا	يَقْشَعِرَانِ	اُفْشَعِرَا	يُقْشَعِرَانِ	اِحْرَجِمَا	يَحْرَجِمَانِ	اُحْرَجِمَا	يُحْرَجِمَانِ	
اِفْشَعْرُوا	يَقْشَعِرُونَ	اُفْشَعِرُوا	يُقْشَعِرُونَ	اِحْرَجِمُوا	يَحْرَجِمُونَ	اُحْرَجِمُوا	يُحْرَجِمُونَ	
اِفْشَعَرَتْ	تَقْشَعِرُ	اُفْشَعِرَتْ	تُقْشَعِرُ	اِحْرَجِمَتْ	تَحْرَجِمُ	اُحْرَجِمَتْ	تُحْرَجِمُ	
اِفْشَعَرْتَا	تَقْشَعِرَانِ	اُفْشَعِرَتَا	تُقْشَعِرَانِ	اِحْرَجِمْتَا	تَحْرَجِمَانِ	اُحْرَجِمْتَا	تُحْرَجِمَانِ	
اِفْشَعَرْنَ	يَقْشَعِرْنَ	اُفْشَعِرْنَ	يُقْشَعِرْنَ	اِحْرَجِمْنَ	يَحْرَجِمْنَ	اُحْرَجِمْنَ	يُحْرَجِمْنَ	
اِفْشَعَرَرْتُ	تَقْشَعِرُ	اُفْشَعِرَرْتُ	تُقْشَعِرُ	اِحْرَجِمْتُ	تَحْرَجِمُ	اُحْرَجِمْتُ	تُحْرَجِمُ	M U H A T A B 2, Ş A H I S
اِفْشَعَرَرْتُمَا	تَقْشَعِرَانِ	اُفْشَعِرَرْتُمَا	تُقْشَعِرَانِ	اِحْرَجِمْتُمَا	تَحْرَجِمَانِ	اُحْرَجِمْتُمَا	تُحْرَجِمَانِ	
اِفْشَعَرَرْتُمْ	تَقْشَعِرُونَ	اُفْشَعِرَرْتُمْ	تُقْشَعِرُونَ	اِحْرَجِمْتُمْ	تَحْرَجِمُونَ	اُحْرَجِمْتُمْ	تُحْرَجِمُونَ	
اِفْشَعَرَرْتِ	تَقْشَعِرَيْنِ	اُفْشَعِرَرْتِ	تُقْشَعِرَيْنِ	اِحْرَجِمْتِ	تَحْرَجِمَيْنِ	اُحْرَجِمْتِ	تُحْرَجِمَيْنِ	
اِفْشَعَرَرْتُمَا	تَقْشَعِرَانِ	اُفْشَعِرَرْتُمَا	تُقْشَعِرَانِ	اِحْرَجِمْتُمَا	تَحْرَجِمَانِ	اُحْرَجِمْتُمَا	تُحْرَجِمَانِ	
اِفْشَعَرَرْنَّ	تَقْشَعِرْنَ	اُفْشَعِرَرْنَّ	تُقْشَعِرْنَ	اِحْرَجِمْنَّ	تَحْرَجِمْنَ	اُحْرَجِمْنَّ	تُحْرَجِمْنَ	
اِفْشَعَرَرْتُ	أَفْشَعِرُ	اُفْشَعِرَرْتُ	أَفْشَعِرُ	اِحْرَجِمْتُ	أَحْرَجِمُ	اُحْرَجِمْتُ	أُحْرَجِمُ	1. Ş A H
اِفْشَعَرَرْنَا	نَقْشَعِرُ	اُفْشَعِرَرْنَا	نَقْشَعِرُ	اِحْرَجِمْنَا	نَحْرَجِمُ	اُحْرَجِمْنَا	نُحْرَجِمُ	

EMİR VE İLTİZAM

LEFİYF	NAKIS	NAKIS	ECVEF	MUZAAF	MEHMUZ	
لِيَقُ	لِيَرْضَ	لِيَغْزُ	لِيَقُلْ	لِيَمُدَّ	لِيَأْكُلْ	E M R i G A I B
لِيَقْبَا	لِيَرْضَا	لِيَغْزُوا	لِيَقُولَا	لِيَمُدَّا	لِيَأْكُلَا	
لِيَقُوا	لِيَرْضُوا	لِيَغْزُوا	لِيَقُولُوا	لِيَمُدُّوا	لِيَأْكُلُوا	
لَتَقِ	لَتَرْضَ	لَتَغْزُ	لَتَقُلْ	لَتَمُدَّ	لَتَأْكُلْ	
لَتَقْبَا	لَتَرْضَا	لَتَغْزُوا	لَتَقُولَا	لَتَمُدَّا	لَتَأْكُلَا	
لَيَقِينِ	لَيَرْضَيْنِ	لَيَغْزُونِ	لَيَقُلْنَ	لَيَمُدُّنَ	لَيَأْكُلْنَ	
ق (قِه)	إَرْضَ	أَغْزُ	قُلْ	مُدَّ	كُنْ	E M R i H A Z I R
قِا	إَرْضَا	أَغْزُوا	قُولَا	مُدَّا	كُلَا	
قُوا	إَرْضُوا	أَغْزُوا	قُولُوا	مُدُّوا	كُلُوا	
قِي	إَرْضِي	أَغْزِي	قُولِي	مَدِّي	كُلِي	
قِا	إَرْضَا	أَغْزُوا	قُولَا	مُدَّا	كُلَا	
قِينِ	إَرْضَيْنِ	أَغْزُونِ	قُلْنَ	أَمُدُّنَ	كُلْنَ	
لَاقِ	لَارضَ	لَاغْزُ	لَاقُلْ	لَآمُدَّ	لَأكُلْ	İ L T Z
لَاقِ	لَارضَ	لَاغْزُ	لَاقُلْ	لَنَمُدَّ	لَنَأْكُلْ	

NOT: Fiillerin tercemesinde كَتَبَ'nin tercümesi baz alınsın.

HARF

Bir mana ifade eden harflerdir. Mana harflerinin bir adı da **edattır**. Edatlar tek başına kullanılmayıp Arapça'da isim veya fiillerin başına, Türkçe'de ise sonunagelirler: عَادَ الْغَرِيبُ إِلَى قَرْيَتِهِ بِالسيَّارَةِ.

Gurbetçi köyüne taksiyle döndü, gibi.

Mana harfleri duvardaki harç gibidir. Edatlar olmadan istediğimiz her cümleyi kuramayız. **Beyân, Bediy', Meânî** Belağatın 3 ruknüdür. Manalar 48, mana harfleri 76'dır. Manaların harfleri, harflerin manaları var. Öğrenci harfleri ve manaları, sonra manaların harflerini, harflerin manalarını bilecek.

علم النحو *Cümle Bilgisi*

BİNA VE İ'RAB

Bina kelimenin yapısının hiç değişmeyip sabit kalması, i'rab ise, kelimenin cümle içinde gördüğü vazifeye veya başındaki lafzi ya da manevi bir amile göre sonunda değişiklik meydana gelmesidir. Şu halde Arapça'da ke-

limeler sonlarının sabit veya değişken olması itibariyle 2'ye ayrılırlar:

A) *Mebni kelimeler*: Cümle içinde ne vazife görürse görsün, yapısı hiç değişmeyen kelimelerdir. Bunların i'rapları mahallidir. *Mana harfleri*, *emr-i hazır-lar*, ve *mazi fiiller* mutlak mebnidir. *Mebniler 2'ye ayrılır*:

I. Lazım Mebniler (المبنيات اللازمة) : Mutlak surette mebni olan kelimelerdir:

1) Mana harfleri yani edatlar,	6) Mevsul İsimler,
1) Geçmiş zaman fiilleri ve emr-i hazır kalıpları,	7) Soru İsimleri,
3) Sonunda nun-i inas ve nun-i te'kiyd bulunan muzariler,	8) Şart İsimleri,
4) Zamirler	9) Fiil İsimleri,
5) İşaret isimleri	10) Bazı kinayeler,
	11) Bazı zarflar.

II. Arız Mebniler (المبنيات العارضة): Bunlar şarta bağlı olarak mebni olan kelimelerdir. Şart ortadan kalkınca mebnilikleri sona erer:

- 1) Kasdedilen belirsiz münada : يا رجلُ Ey adam! Zamm üzere mebnidir.
- 2) Mürekkep sayılar: أَحَدَ عَشَرَ كِتَابًا On bir kitap gibi. Feth üzere mebnidirler.
- 3) Zaman ve durum bildiren kaynaşmış terkipler. Bunlara mürekkeb-i mezci denir: *أزوره صباح مساء Onu akşam sabah ziyaret ediyorum.*
تفرق العدو شذَرَ مَذَرَ. Düşman çil yavrusu gibi dağıldı.
- 4) Cümleye muzaf olan zarflar: *تصالحنا يومَ تلاقينا Karşılaştığımız gün sulh yaptık.*
- 5) 6 yön ismi : *الناس يجلسون أمامَ وخلفَ ووراءَ وتحتَ ويمينَ وشمالَ الأشجارِ وفوقَها طُيورٌ. İnsanlar ağaçların önünde, arkasında, gerisinde, altında, sağında ve solunda oturuyorlar. Üstünde ise kuşlar vardır.*
6. La-i tebrîe yani *cinsten hükmü nefyeden لا*'nın ismi : *لا ضوء في المخزن. Bodrumda hiç ışık yoktur.*

B) *Mu'reb kelimeler* : Bunlar cümle içinde gördükleri vazifelere göre veya başına gelen lafzi veya manevi bir amil sebebiyle sonlarında değişiklik meydana gelen kelimelerdir. *زار حسينٌ علياً فعليٌّ أكرم حسيناً بطعامٍ لذيذٍ.*

Hüseyin Ali'yi ziyaret etti. Ali de Hüseyin'e leziz bir yemek ikram etti, gibi.

İ'RAB VE NEVİLERİ

Kelimelerin cümle içinde gördükleri vazifeye göre veya başlarına gelen bir amil sebebiyle sonlarında meydana gelen değişikliğe i'rab denir. İ'rap

4'dür: 1. Refi (الرفع), 2. Nasb (النصب), 3. Cer (الجر), 4. Cezm (الجزم).

Ref' ve nasb hem isimlerde hem de fiillerde bulunur. Cer yalnız isimlerde, cezm ise yalnız fiillerde bulunur. İsimlerde cezm yoktur. Fiillerde de cer yoktur. Şu halde : İsimlerde *refi*, *nasb* ve *cer*, fiillerde ise *refi*, *nasb* ve

cezm bulunur. Fiillerde i'rab yalnız muzari fiile özeldir. Mazi fiiller mebnidir.

Refi i'rabını taşıyan isim ve fiillere merfu (المرفوع), nasb i'rabını taşıyanlara mansub (المنصوب), cer i'rabını taşıyan isimlere mecrur (المجرور), *cezm* i'rabını taşıyan fiillere de meczum (المجزوم) denir. *İ'rab amilleri 2'ye ayrılır:*

1. Lafzi amiller : Bunlar isim veya muzari fiillerin başına gelen harflerdir ki, kelimedede hareke veya harfin değişmesine veya düşmesine sebep olurlar: *لَنْ نؤمنَ خائنٍ* Elbette hiç bir haine güvenmeyeceğiz, gibi ki, burada نؤمن'yi nasbeden لَنْ خائن'ni cerreden ل' dir.

2. Manevi amiller: Bunlar ortada görünmeyen amillerdir. Mübteda ve haberi ref' eden amel gibi. İ'rablar lafzî olarak tezâhür ettikleri gibi takdiyrî ve mahallî de olurlar.

LAFZİ, TAKDİYRİ VE MAHALLİ İ'RAB

Cümle içinde vazife gören bütün isimler ve muzari fiiller, ya başına gelen açık lafzî, ya da gizli manevî bir amel sebebiyle mutlaka bir i'rab alırlar. İsimlerin ve muzari fiillerin aldıkları i'rablar **ya lafzî, ya takdiyrî, ya da mahallî** olur.

1. Lafzî i'rab : Mu'reb kelimelerin sonlarında hareke veya harf olarak ya da harekenin veya harfin düşmesi ile açıkça tezahür eden i'rab demektir. Beş

fiilin dışındaki salim muzari fiillerin ve mu'reb isimlerin i'rabları sonlarında lafzî olarak tezahür eder. Mesela: *يُكرم عليّ حسيناً* Ali Hüseyin'e ikram ediyor.

Bu cümlede *يكرم* ve *علي* lafzan merfu, *حسينا* de lafzan mansubdur. Çünkü muzari fiil ve isimler mu'reb kelimelerdir. *يكرم* nevasıb ve cevazımdan hâlî, *علي* ise fail olduğu için merfudur. Her ikisi de salim ve müfred oldukları için refi i'rabı zamme olarak tezahür etmiştir. *حسينا* mef'ul olduğu için

mansub-dur, onu *يكرم* nasbetmiştir ve sahîh müfred bir isim olduğu için nasb i'rabı fetha olarak kendini göstermiştir.

2. Takdiyrî i'rab : İsimlerin ve fiillerin sonlarında güçlükten dolayı görünemeyip takdiyren varlığı kabul edilen i'rabtır. Nakıs isimlerin ref'i ve cerri, *nakıs-ı vavî* ve *yai* fiillerin ref'i, *يرضى* gibi lamı elif olan nakıs fiillerin ref'i ve nasbı, maksur ve mütekellim yasına muzaf olan isimlerin her üç i'rabı da takdiyrîdir: *أكرم القاضي عمّي لله الباقي. أي موسى يغزو و يرمي مع عيسى.*

الله يرضى عن المؤمنين و لن يرضى عن الكافرين.

Kadı, amcama Baki Allah için ikram etti. Babam Musa, İsa ile beraber sa-

vaşıyor ve atıyor. Allah müminlerden razı olacak, kafirlerden ise asla razı olmayacaktır. Şimdi bu cümlelerin nahiv tahliylini yapalım :

Birinci cümlede القاضی öznedir ve özne olduğu için i'rabı refidir. Fakat refi i'rabı teassür yani güçlükten dolayı ortaya çıkamıyor. Çünkü nakıs bir isimdir. Biz onda refi i'rabını var sayıp takdiyr ediyoruz. Aslı الباقيdür. الباقيnin i'rabı cerdir ve cer bu isimde takdiyridir. Çünkü o da nakıs bir isimdir. أبي öznedir, أب merfudur, mütekellim ya'sına muzaf olmuştur. موسى da ondan bedel maksur bir isimdir. Her ikisi de takdiyran merfudur. عيسى muzafun ileyh olarak mecrurdur. Onda da cer i'rabı takdiyridir. Çünkü menkus bir isimdir. و يرمي. يرمي nevasib ve cevazımdan hali oldukları için merfudurlar. و ile son buldukları için onlarda da refi i'rabı takdiyridir. يرضى takdiyran merfu, لن يرضى da يرضى takdiyran mansubdur.

3. Mahalli i'rab : Bir i'rabın yerinde bulunduğu halde mebni oldukları için tezahür edemeyen i'rabtır. Mebni isim ve fiillerin, i'rabtan mahalli olan cümlelerin ve şibh-i cümlelerin i'rabı mahalli i'rabtır. **Onlar هن لم يخرجن من هنا.** **buradan çıkmadılar,** gibi. Bu cümlede هن mübtedadır, mebnidir ve mahallen merfudur. Çünkü zamirdir. هن لم يخرجن من هنا cümlesi haberdir. İ'rabı refi'dir. Haber cümledir, bundan dolayı mahallen merfudur. يخرجن de لم يخرجن mahallen meczumdur. Çünkü muzariin mebni sıyğasıdır. هنا mahallen mecrurdur. Çünkü mebni bir zarftır. العلم في الصدور. İlim kalplerededir, cümlesinde في الصدور haberdir. Şibh-i cümle, diğer adıyla zarf-ı müstekar olduğu için mahallen merfudur.

Fi'l-i MUZARİİN İ'RABI

1 – Fi'l-i muzari mevasıb ve cevazımdan hali olduğu zaman i'rabı refidir:

ينزل المطر. Yağmur yağıyor, gibi.

2 – Başına cezmeden harflerden biri geldiği zaman meczum olur. Cezmeden harfler şunlardır : لَمَّا, لَمْ : (Emir lamı, Nehiy la'sı):

لَمْ يَخْضُرْ عَلِيٌّ وَلَمَّا يَسَافِرْ حَسِينٌ وَلَيَخْضُرْ أُسَامَةُ وَلَا يَعَاشِرُ مَعَهُمَا.

Ali gelmedi. Hüseyin henüz yolcuğa çıkmadı. Üsame gelsin ve onlarla düşüp kalkmasın, gibi.

3 - Fi'l-i muzari, başına nasbenden harflerden biri geldiği zaman i'rabı nasb

olur. Fi'l-i muzarii nasbden harfler şunlardır:: اِذَنْ . كَيْ . لَنْ . اَنْ

1) اُرِيدُ اَنْ اَشْرَبَ عَصِيرَ الْفَاكِهَةِ . اَنْ 1) *Meyva suyu içmek istiyorum, gibi.*

2) لَنْ يَجُودَ هَذَا الْبَخِيلُ . لَنْ 2) *Bu cimri elbette sehavet göstermeyecek! gibi.*

3) اقْرَأْ كَيْ تَحْفَظَ وَتَمَّ لِكَيْ تَسْتَرِيحَ . كَيْ أَوَّلِكَيْ 3) *Ezberlemek için oku ve dinlenmek için uyu, gibi. Bu l'dan sonra muzarii nasbden اَنْ gelir. Hazfi caizdir.*

4) اِذَنْ : Nasbetmesi için bir cevabın başında bulunması, fi'le bitişik ve gelecek zaman manasında olması şarttır:

أَرْوُحُ مَكَّةَ الْمَكْرَمَةَ. *Mekke-i Mükerrerme'ye gidiyorum, diyene :*

اِذَنْ تَطُوفُ الْكَعْبَةَ. *O halde Kabe'yi tavaf edersin, dememiz gibi.*

Fi'l-i muzariler şart ve cevap cümlesinde ve masbden fa'dan ve diğer fer'i nasb harflerinden sonra da mansub olur:

هل له نقود فيُنْفَقَ. *Parası var mı ki, infak ede?*

مَنْ اجْتَهِدَ يَنْجَحْ *Her kim çalışırsa başarır, gibi.*

CÜMLE

En az iki kelimededen meydana gelen ve bir hüküm ifade eden kelimeler topluluğuna cümle denir. Cümlede şu unsurlar bulunur :

1. Müsned (المُسْنَد): **Yapılan iş veya hüküm** demektir. Fiil cümlesinde müs-ned fiil, isim cümlesinde ise müsned haber yani yüklemidir.

2. Müsnedün ileyh (المُسْنَدُ إِلَيْهِ): **İşi yapan veya kendisinde bir hüküm bulunan isim** demektir. Müsnedün ileyh fiil cümlesinde fail veya naib-i fail, isim cümlesinde mübtedadır. Türkçe gramerinde fail ve mübteda'ya **özne**, naib-i faile **edilgen özne** denir.

Cümleler **ana cümle**, **tâli cümle** diye 2'ye ayrılır. Ana cümle içindeki tâli cümleler: **Sıfat, hal, sıla, haber** olur. Her cümleinin kendisine göre belirlenmiş unsurları (öğeleri) vardır. Biri eksik olursa cümle teşekkül edemez.

Cümledeki unsurlardan bazıları mutlak mebnidir. Onlarda i'rab aranmaz, çünkü onların i'rabı yoktur. **Harfler, fi'l-i maziler, sonuna nûn-i te'kiyd ve nun-i inas bitişen muzariler ve emr-i hazırlar** mutlak mebnidir. Mureb isimlerin ve i'rab alabilen mebnilerin cümle içinde gördükleri vazifeye göre veya başlarına gelen manevi veya lafzi bir amil sebebiyle, **lafzî, takdîrî veya mahallî** mutlaka bir i'rabı bulunur. **Mesela:** اِنَّ هَذَا الرَّجُلَ اَمِيْنٌ. **Muhakkak bu adam güvenilirdir**, cümlesinde اِنَّ mutlak mebni bir kelimedir. Çünkü harftir,

harfte i'rab aranmaz. هذا الرجل, إن'nin ismidir. İşaret isimleri i'rabta müşarun ileyhe tabidir. إن'nin isminin i'rabı nasb olduğu için bu cümlede işaret isminin ve müşarun ileyhin i'rabı nasbtır. هذا mebni bir isim olduğu için mahallen, الرجل ise mu'reb olduğu için lafzan mansubtur. Müfred olduğu için nasb i'rabı üstün olarak tezahür etmiştir. أمين ise إن'nin haberidir ve bundan dolayı da i'rabı refidir. Refi i'rabı ötre ile kendini göstermiştir. Çünkü müfreddir.

CÜMLELER, UNSURLARI VE UNSURLARIN İ'RABLARI

FİİL CÜMLESİ

Fiil mazi ise mebni, muzari ise i'rabı refi, nasb veya cezmdir. **Fail** (özne) ve **naib-i fail** (edilgen özne) : **i'rabları refidir.** **Mef'ûl** (nesne), **Zarf, Hal, Temyiz, Müstesna** ve **Muzaf olan Münada**: Bunların i'rabı nasbdır. **Muzafun ileyh** ve başında **harf-i cer** bulunan isimlerin i'rabı cerdir.

İSİM CÜMLESİ

Mübteda (özne), **Haber** (Yüklem): Her ikisinin de i'rabı refidir.

لِي VELA-İ LA-İ TEBRİELİ CÜMLELER

Her ikisinin de ismi ve haberi vardır. Bunlar:

- **İsmi nasb, haberini ref' ederler.**

كَانَ VE كَادَ لِي İSİM CÜMLESİ VE OLUMSUZ CÜMLELER

كَانَ ve كَادَ ile لِي ve كَادَ ye benzeyen ما ve لا ile إِنَّ ve لَاتَ'den sonra bunların ismi ve haberi gelir. Bunlar :

- **İsmi ref', haberini nasb ederler.**

Not : لَاتَ'nin ismi saat ve gün gibi bir zaman birimi olup vücûben hazfedilir.

CÜMLELERDE NAHVİ ANALİZ ÖRNEKLERİ

FİİL CÜMLESİ

أَكَلَ أَحْمَدُ السَّفَرَجَلَ. *Ahmed ayvayı yedi.*

أَكَلَ fiil, أحمد fail (özne)'dir. Özne olduğu için i'rabı refidir. السفرجل nesnedir ve bundan dolayı i'rabı nasbdır. Nasba alamet fethadır. Çünkü mifreddir.

NORMAL İSİM CÜMLESİ

إِلِيمُ بَحْرٍ. *İlim bir denizdir.*

بحرٌ haberdir. Her ikisi de merfudur.

ZARFLI İSİM CÜMLESİ

Ormanda bir arslan vardır. في الغابة أسدٌ.

Bu cümlede في الغابة mukaddem haber ve mahallen merfudur. Çünkü zarf-ı mistekarfır. أسد mübtedadır ve merfudur. Ref'a alamet zammedir. Çünkü müfreddir.

İ'N'Lİ İSİM CÜMLESİ

Muhakkak Kur'an şifadır. إن القرآن شفاءٌ.

إن'nin ismidir ve bundan dolayı i'rabı nasbdır. Nasba alamet fethadır. Çünkü müfreddir. شفاء'nin haberidir. Bu yüzden i'rabı refidir. Müfred olduğu için ref'a alamet zammedir.

VE KAD'Lİ İSİM CÜMLESİ

Gece karanlık idi. كان الليل مُظْلِمًا.

كان'nin ismidir ve bundan dolayı i'rabı refidir. مظلم ise onun haberidir ve bundan dolayı i'rabı nasbdır. Müfred olduğu için nasba alamet fethadır.

Yıldırım neredeyse gözlerini alacak. يكاد البرق يخطفُ أبصارَهم.

Yıldırım neredeyse gözlerini alacak.

يكاد'nün ismi, bundan dolayı merfudur. Haberi ise يخطفُ أبصارَهم cümlesidir. Bundan dolayı i'rabı nasb, cümle olduğu için mahallen mansubtur.

İ'N'Lİ İSİM CÜMLESİ

Münafık emin değildir. ليس المنافقُ أمينًا.

ليس'nin ismidir ve bu yüzden i'rabı refidir. أمينًا onun haberidir ve bundan dolayı i'rabı nasbdır. Müfred olduğu için nasba alamet fethadır.

LA-İ TEBRİE'Lİ İSİM CÜMLESİ

Dağımızda hiç ayı yoktur. لا دبٌّ في جبلنا.

لا'nın ismidir ve bundan dolayı i'rabı nasbdır. دبٌّ onun haberidir ve bundan dolayı i'rabı refidir. Şibh-i cümle olduğu için mahallen merfudur

İ'RAB GRUPLARI VE İRAB ALEMETLERİ

İSİMLERDEN CÜMLE İÇİNDE

İ'rab alameteri başka başka olan isim ve fiil grupları	Merfu Unsurlar	Mansub Unsurlar	Mecrur İsimler
	Fail, Naib-i Fail, Mübteda, Haber, إِنَّ ve La-i tebrienin haberi, كاد, كان, ليس ve ليس'ye benzeyen إِنَّ ile لا ve ما ve لَات'nin ismi	Mef'uller, Hal, Tem- yiz, Müstesna, إِنَّ ve la-i tebrienin ismi ليس, كاد, كان ve ليس'ye benzeyen إِنَّ ile لا ve ما ve لَات'nin haberi	Başında harf-i cer bulunan ve muzafun ileyh olan isimler
İSİMLER الأسماء	REFİ الرفع	NASB النصب	CER الجر
MÜFRED VE CEM-İ MÜKESSER	ÖTRE ُ	ÜSTÜN َ	ESRE ِ
CEM-İ MÜENNES-İ SALİM	ÖTRE ُ	ESRE ِ	ESRE ِ
TESNİYE	ELİF ا	YA ي	YA ي
CEM-İ MÜZEKKER-İ SALİM	VAV و	YA ي	YA ي
BEŞ İLLETLİ İSİM	VAV و	ELİF ا	YA ي
MENKUS İSİMLER	TAKDİYRİ تقديرى	ÜSTÜN َ	TAKDİYRİ تقديرى
MAKSUR VE MÜTE- KELLİM YA'SINA MUZAF İSİMLER	TAKDİYRİ تقديرى	TAKDİYRİ تقديرى	TAKDİYRİ تقديرى
Mebni ve masdarın izafe edil- diği isim, zarf-ı müstekar, cüm- le ve müevvel masdarlar	MAHALLİ محلي	MAHALLİ محلي	MAHALLİ محلي
FIİLLER الأفعال	REF' الرفع	NASB النصب	CEZM الجزم
Son harfi sahlyh olan muzari Fiiller	ÖTRE ُ	ÜSTÜN َ	SÜKÜN ْ
Son harfi şeddeli olan Muzari Fiiller	ÖTRE ُ	TAKDİYRİ تقديرى	TAKDİYRİ تقديرى
Son harfi و yahut ى olan Muzari Fiiller	TAKDİYRİ تقديرى	ÜSTÜN َ	HARF-İ İLLETİN DÜŞMESİ
Son harfi elif olan Muzari Fiiller	TAKDİYRİ تقديرى	TAKDİYRİ تقديرى	HARF-İ İLLETİN DÜŞMESİ
BEŞ FİİL	NUN : ن	UN DÜŞMESİ ن	UN DÜŞMESİ ن
Mebni muzariler	MAHALLİ محلي	MAHALLİ محلي	MAHALLİ محلي

UNSURLARDA İRAPLARIN ÖRNEKLERLE TEZAHÜRLERİ

İ'rab alametleri başka başka	İSİMLERDEN CÜMLE İÇİNDE		
	Merfu Unsurlar	Mansub Unsurlar	Mecrur İsimler

olan isim ve fiil grupları	Fail, Naib-i Fail, Mübteda, Haber, إِنَّ ve La=i tebrienin haberi, كَانَ كاد, كان, ليس'ye benzeyen ما ve لا ile إِنَّ ve لا'tnin ismi	Mef'uller, Hal Temyiz, Müstesna إِنَّ ve La-i tebrienin is-mi, كاد, كان, ليس'ye benzeyen ما ve لا ile إِنَّ ve لا'tnin haberi	Başında harf-i cer bulunan ve Muzafun ileyih olan isimler
İSİMLER الأسماء	الرفع	النصب	الجر
Müfred ve C. Mükesserler	هذا القلمُ وتيك الكتبُ لي.	اشتريت قلمًا ودفاتر.	النسر في القمم.
Cem-ı müennes-i salimler	المؤمناتُ فائزاتُ.	إن المؤمناتِ أمينات	قلمُ عليٍّ في جيبه.
Tesniyeler	هذانِ الرجلانِ ضيفانِ.	أحب المجتهدين.	الجائزة للفریقین.
Cem-ı müzekker-i salimler	المسابقون ناجحون.	أحب المسلمين كلَّهم.	لا تُزعج الحاضرين.
Beş illetli isim	أبو حسين أخو علي.	زرت أبا علي.	تشرفتُ بأبي علي.
Nakıs isimler	هذا هو القاضي.	أكرمت الغازي بضيافة.	تعارفت بالقاضي.
Maksur ve mütekellim ya sına muzaf olan isimler	عمي عالم.	رأيت خالي موسى يمشي.	مررت بعمي عيسى.
Mebni ve masdarın izafe edildiği isimler, zarf-ı müstekarlar, cümle ve müevvel masdarlar	هو في البيت.	أعلم أنَّ عليا عالم.	فيه خير لك.
FiİLLER الأفعال	الرفع	النصب	الجزم
Son harfi sahiyh harf olan muzari fiiller	علي يذهبُ.	لن يذهبَ حسين.	لماذا لم تذهبْ؟
Son harfi şeddeli olan muzaaf muzari fiiller	هو يمدُّ يده.	عليه أن يمدَّ يده.	خالد لم يمدَّ يده.
Son harfi vav yahut و olan muzari fiiller	تغزو وترمي.	يجب أن تغزو ونرمي.	لم تغزُ ولم ترم.
Son harfi elif olan muzari fiiller	نرضى.	لن يرضى.	لم ترضَ.
Beş fiil	يجلسون.	لن يذهبوا.	لم تجلسوا.
Mebni muzariler	يَجلسن.	لَنْ يجلسن.	لم يجلسن.

KELİMELERDE İ'RABLARIN ALAMETLERİ VEYA TEZAHÜRLERİ

Cümlelerin unsurlarını, unsurların i'rablarından sonra i'rabların değişik kemmiyyetlerde nasıl tezahür ettiklerini görelim. Buna i'rab alametleri denir.

İSİMLERİN İ'RABI

1. Müfred, cem-i mükesser ve cem-i müennes-i salimlerin i'rabı hareke ile dir. Bunlardan :

- Müfred ve cem-i mükesserlerin ref'ı ötre, nasbı üstün cerri esre ile dir.
- Cem-i müennes-i salimlerin ref'ı ötre, nasbı ve cerri esre ile dir.
- Müfred nakıs isimlerin ref'i ve cerri takdiyri, nasbı üstün ile dir.
- Beş illetli isim izafetsiz kullanıldığı zaman i'rabları müfred isimlerinki gibidir.

2. Tesniye ve cem-i müzekker-i salimlerin ve muzaf oldukları zaman beş illetli ismin i'rabları harf ile dir. Bunlardan:

- Tesniyelerin ref'i elif, nasbı ve cerri ya ile dir.
- Cem-i müzekker-i salimlerin ref'i vav, nasbı ve cerri ya ile dir.
- Beş illetli ismin muzaf oldukları zaman ref'i vav, nasbı elif, cerri ya ile dir.

3. Müttekellim ya'sına muzaf olan isimlerin ve esma-i maksuranın her üç i'rabı da takdiyrîdir.

4. Mebni isimlerin, zarf-ı müstekarların, i'rabtan mahalli olan cümlelerin i'rabı mahallidir. **Masdarın izafe edildiği isimlerin i'rabı lafzan mecrur, mahallen mahallidir.**

FİİLLERİN İ'RABI

- Son harfi salim harf olan muzarilerin ref'i zamme, nasbı fetha, cezmi harekenin hazfi (sükûn) ile dir.
- Son harfi şeddeli olan muzarilerin ref'ı zamme, nasbı ve cezmi takdiyrîdir.
- Son harfi vav ve ya olan muzarilerin ref'ı takdiyrî olup nasbı fetha, cezmi harf-i illetin hazfi ile dir.
- Son harfi elif olan muzarilerin ref'i ve nasbı takdiyrî, cezmi elifin düşmesi ile dir.
- Beş fiilde refi nun ile, nasb ve cezm nunun düşmesi ile dir.
- Mebni muzarilerin, **şart cümlelerindeki fi'l-i mazilerin** i'rabı mahallîdir.

Bunların tümünü içeren **Unsurlar ve i'rapları ve Kemmiyetlere göre i'rab Alametleri** tablosu incelenip bu konu iyice kavranmalıdır.

i'rabların unsurlarda lafzi olarak tezahür etmesi veya tezahür edemeyip takdiyrî veya mahallî olması bakımından isimler 8 gruba ayrılır. Sekizincisi mebni isimlerdir. Onların her 3 i'rabı da mahallidir. Fiiller 6 gruba ayrılır. Altıncı gruptaki fiiller mebni oldukları için onların da her 3 i'rabı mahallidir. Aşağıdaki tabloda refi i'rabını alan unsurlar refi i'rabı bölümünde, nasb i'rabını alanlar nasb i'rabı bölümünde, cer i'rabını alanlar cer i'rabı bölümünde; ref', nasb, cezm i'rabını alan muzari fiiller de kendi bölümünde toplanmıştır.

İ'RAB ALAMETLERİNİN MAHİYYETLERİ VE YERLERİ

i'rablar 3 mahiyette tezahür eder :

1 - Hareke الحركة olarak : *Üstün* الفتحة, *esre* الكسرة, *ötre* الضمة.

2 - Harf الحرف olarak : *elif* ا, *nun* ن, *vav* و, *ya* ي.

3 - Hazf ve sükün الحذف والسكون : Hazf harfin, sükün harekenin düşmesidir.

İ'RAB ALAMETİ		<i>Bulunduğu yerler</i>
Hareke	Üstün	Müfred ve cem-ı mükesser isimlerde ve lam'ı sahih harf olan müfred muzari fiillerde nasb i'rabının alameti olur. Lamı şeddeli muzari fiillerde: • Nasb ve • Cezm i'rabı takdiyridir.
	Esre	Müfred ve cem-ı mükesser isimlerde cer, <i>Cem-i müennes-i salim isimlerde :</i> • Cer ve • Nasb i'rabının alameti olur.
	Ötre	Müfred, cem-ı mükesser ve cem-i müennes-i salim isimlerde ve son harfi sahih harf olan müfred muzari fiillerde refi i'rabının alameti olur.
Harf	ا	Tesniye isimlerde refi, Beş illetli isimlerde nasb i'rabının alameti olur.
	و	Cem-i müzekker-i salimlerde ve beş illetli isimde refi i'rabının alameti olur.
	ي	Beş illetli isimlerde cer i'rabının, <i>Tesniye ve cem-i müzekker-i salim isimlerde :</i> • Nasb ve • Cer i'rabının alameti olur.
	ن	Beş fiilde refi i'rabının alameti olur.
Hazf	ا	Elif'in hazfi: Elif ile biten fiillerde cezm i'rabının alameti olur.
	و	Vav'ın hazfi: Vav ile biten fiillerde cezm i'rabının alameti olur.
	ي	Ya'nın hazfi: Ya ile biten fiillerde cezm i'rabının alameti olur.
	ن	<i>Nun'un hazfi beş fiilde</i> • Nasb ve • Cezm i'rabının alameti olur.
	ْ	Ötre'nin hazfi: Ötre ile biten salim fiillerde başına cezm eden harflerden biri geldiği zaman cezme alamet olur.

NAHVİ ANALİZ ÖRNEKLERİ

Muhakkak müminler güvenilirdir. إِنَّ الْمُؤْمِنِينَ أَمَنَاءُ.

– Refidir. – i'rabı'nın 'أمناء' –	– Nasbtır. – i'rabı'nın 'المؤمنين' –
-----------------------------------	--------------------------------------

– Niçin? – Çünkü إِنَّ'nin maberidir.	– Niçin? – Çünkü إِنَّ'nin ismidir.
– Ref'a alamet nedir? – Zammedir.	– Nasba alamet nedir? – ى 'dır.
– Niçin? – Çünkü cem-i mükesserdir.	– Niçin? – Çünkü cem-i müzekkerdir.

Fİ'L-İ MUZARİİN İ'RAB ANALİZİ

ينتظر علي حسيناً. *Ali Hüseyin'i bekliyor.*

Bu cümlede ينتظر'nün i'rabı nedir? Refi'dir. Niçin? Çünkü nevasıb ve cevazımdan haliydir. Ref'a alamet nedir? Zammedir. Niçin? Çünkü müfred ve son harfi sahiyh harftir.

İSİM CÜMLESİ

İsim cümlesi bir isimle başlayan cümledir. İsim cümlesinde iki unsur bulunur :

1. Mübteda (المبتدأ Özne): Bir hüküm taşıyan belirli bir isimdir. Mübtedada asl olan başa gelmesidir.

2. Haber (الخبر Yükleme): Mübtedanın hükmünü ifade eden **bir isim veya zarf ya da bir cümle**dir. Haberde asl olan nekire olması ve mübtedadan sonra gelmesidir: هذا الكتاب مرشد للناس. العلم بحر. السيارة أمام الباب. الحق يعلو.

Haber şibh-i fiillerden bir sıfat olduğu zaman haberde mübtedaya raci gizli bir zamir bulunur: (هو). هواء بارد **Hava soğuktur (O)**, gibi.

Bazı durumlarda belirsiz bir isim de mübteda olabilir.

BELİRSİZ İSMİN ÖZNE OLABİLDİĞİ DURUMLAR

Belirsiz isim şu durumlarda mübteda olabilir :

1. Nekire isim özellik kazandığı zaman. Özellik kazandıranlar şunlardır :

a) Bir sıfat ile nitelenmesi: خطيب مصقّع زارنا. *Belig bir hatip bizi ziyaret etti*, gibi.

b) Ma'rifeye muzaf olması: حلية الأدب خير حلية. *Edep süsü en hayırlı süstür*, gibi.

c) Kendisinden sonraki isimde amel etmesi :

Hayra rağbet hayırdır, gibi.

d) Küçültme ismi olması: كُتِبَ هَذَبٌ أخلاقى. *Bir kitapçık ahlakımı düzeltti*, gibi.

2. Nekire isim genellik kazandığı zaman.

Nekire isme genellik kazandıranlar da şunlardır :

a) Cinsin bütün ferdlerinin kasd edilmesi : إنسان أفضل من حيوان. *İnsan*

hayvandan üstündür, gibi ki, kastedilen, insan ve hayvan cinsidir.

b) Soru edatından sonra : هل أحد في الدار؟ *Evde bir kimse var mıdır?* gibi.

c) Bir nefi edatından sonra gelmesi: ما أحد في الدار. *Evde hiç bir kimse yoktur*, gibi.

d) Haberin mukaddem bir zarf olması: عندي قلم. *Yanımda bir kalem vardır.*

e) Dua cümlesinde : ويل للخائنين! *Veyl hainlere!*, gibi.

f) Hal cümlesinin başında : سرنا ونجم قد أضاء طريقنا. *Bir yıldız yolumuzu aydınlatarak yürüdük*, gibi.

Bir yıldız yolumuzu aydınlatarak yürüdük, gibi.

g) İza-i fücâiyyeden sonra: خرجت من الباب فإذا نار التهمت القصر. *Kapıdan çıktım. Bir de ne göreyim, ateş köşkü sarmış!*

Kapıdan çıktım. Bir de ne göreyim, ateş köşkü sarmış!

h) لولا dan sonra: لولا اجتهد لساد الناس كلهم!

Çalışmak olmasaydı, bütün insanlar bey olurdu! gibi.

i) Çeşitleme kastedildiği zaman : فيوم علينا ويوم لنا!

Bir gün lehimize, bir gün aleyhimize! gibi.

j) Nekire bir isme mübteda olabilen bir isim atfedildiği zaman:

رجل وامرأة فقيرة على الباب.

Bir adam ve fakir bir kadın kapıdadır, gibi.

YÜKLEM

Mübteda ma'rife olduğu, haberin de mübtedaya sıfat olma imkanı bulunmadığı zaman haber de ma'rife olabilir: هو الرئيس. *O Başkan'dır*, gibi. Haberin mübtedaya sıfat, veya işaret ismine müşarun ileyh olması imkanını ortadan kaldırmak için araya bir zamir-i fasl getiririz :

العلم هو النافع وهذا هو الكتاب.

İlim var ya, o faydalıdır. Bu var ya o kitaptır, gibi.

MÜBTEDA İLE HABERİN SIRASI

Beş yerde haberin mübtedadan önce gelmesi vaciptir :

1. Haber zarf, mübteda nekire olduğu zaman: في الجبل دب *Dağda bir ayı vardır*, gibi.

2. Haber bir soru ismi olduğu zaman: من أنت؟ *Sen kimsin?* gibi.

3. Haber إلا yahut إنما ile mahsur olduğu zaman :

Köyde imamdı başka hiç bir bilgin yoktur. ما عالم في القرية إلا الإمام.

Bölgede ancak sen kaportacısın, gibi. إنما سمكري أنت في المنطقة.

4. Mübtedada habere raci bir zamir olduğu zaman :

Sahibi evdedir, gibi. في الدار صاحبها.

5. Haber zarf olup mübteda ile başladığı zaman :

Biliyorum ki, sen rüya tabir edersin, gibi. عندي أنك تعبر الرؤيا.

Dört yerde de mübtedanın habere tekaddüm etmesi gerekir :

1. Mübteda sadaret iktiza eden lafızlardan ise. Başta olması gereken lafızlar:

- Teaccüb yani hayret: *Doğruluk ne güzeldir!* ما أحسن الصدق!
- Kem-i haberiyye: *Kütüphanede nice kitaplar vardır!* في المكتبة! كم كتاب
- Şart ismi: *Her kim tembellik yaparsa hüsrana uğrar.* من يكسل يخسر.
- Soru ismi : *Evde kim vardır?* من في الدار؟

2. Mübteda ve haber maksadı açıklayan bir kariyneye olmadığı zaman *ma'-rifelik ve nekirelikte eşit* ise: *Kardeşin senedimdir*, gibi. أخوك سندي.

3. Mübteda ile mahsur ise : *Tembel ancak zarardadır.* ما الكسلان إلا خاسر. إنما الجاهل من لا يعتبر.

4. Haberde mübtedaya raci bir zamir var ise : *Para var ya dağıt onu!* الدرهم أنفق. *Hakim hükmünde insaflı davrandı*, gibi. الحاكم أنصف في حكمه.

Haber camid bir isim ise mübteda ile keyfiyyette uyuşması gerekmez ve mübtedaya raci bir zamir de tazammun etmez : *İlim bir kuyudur*, gibi. العلم بئر.

HABERİN KISIMLARI

Haber 3 kısımdır :

1. Müfred olur : *İlim bir avdır.* العلم صيد.

2. Cümle olur : Haber cümle olduğu zaman haberde mübtedaya raci açık veya gizli bir zamirin bulunması vaciptir. **Haber olan cümle :**

a) İsim cümlesi olur: *Ali var ya, babası Bakan'dır*, gibi. علي أبوه وزير.

b) Fiil cümlesi olur : *Manzarın manzarası bakanları sevindirir*, gibi. منظر الجبال يسر الناظرين.

Dağların manzarası bakanları sevindirir, gibi.

3. Şibh-i cümle olur: الحمامة فوق الشجرة. **Güvercin ağacın üstündedir**, gibi.

HABERİN BAŞINA ف GELMESİ

1. أمّا'nın haberine fa'nın dühulü vaciptir: **Yetime gelince, azarlama!** فأما اليتيم فلا تقهر.

2. Şart cümlesi mübtada makamında olup cevap cümlesi isim cümlesi halinde haber olursa: من تمسك بسنّي عند فساد أمتي فله أجر مائة شهيد.

Her kim ümmetini bozulduğu bir zamanda sünnetine sarılırsa ona yüz şehid sevabı vardır, hadis-i şerifinde olduğu gibi.

3. Mübtada şart manasını tezammün eden bir isim ise haberin başına ف gelmesi caizdir: الذي ينفق ماله ابتغاء وجه الله فهو من الصالحين. **Malını Allah rızası için dağıtan kimse var ya işte o Salihlerdendir.**

4. Mübtada ile haberin arası fazla açıldığı zaman da haberin başına zamiyr-i fasl ile birlikte gelmesi caiz olur: الكتاب الذي اشتريته أمس فقرأت بالشوق فهو في تاريخ الأتراك. **Dün satın alıp şevkle okuduğum kitap var ya, o Türk tarihi hakkındadır.**

İSİM CÜMLESİNİ BOZANLAR

İsim cümlesinin başına bir nasiha geldiği zaman mübtada nasihanın ismi, haber de nasihanın haberi olur. Başında nasiha bulunan cümlelere **Nasihalı İsim Cümlesi** denir. **Nasihalar şunlardır :**

A) İsmi ref', haberini nasb edenler:

1. (الأفعال الناقصة وأفعال المقاربة) Nakıs Fiiller, Yaklaşma Fiilleri,
2. لات ve إنّ ile لا ve ما benzeyen ليس ve ليس .

B) İsmi nasb, haberini ref' edenler: 1. إنّ ve kardeşleri, 2. La-i ttetebrie.

C) Hem mübtedayı hem de haberi nasb edenler: (أفعال القلوب) Kalb fiilleri.

NAKİS FİİL

Nakıs fiiller merfu ile manası tamam olmayıp haber isterler. Bunlara كان ve kardeşleri adı verilmiştir. Nakıs fiiller şunlardır:

كان، صار، أصبح، أضحى، ظلّ بات، أمسى، ما انفكّ، ما فتّى، ما زال، ما برح، ما دام

كان' nin 2 manası vardır :

1 - 'idi' : كان علي طفلاً *Ali bir çocuk idi*, gibi.

2 - كان 'nin ismi nekire, haberi mukaddem zarf ise 'var idi' manasına gelir:

Ormanda bir arslan var idi, gibi.

Allah'a nisbet edilen كان *zamandan münsenihtir*, "dir" manasına gelir: Tam fiil olduğu *Allah aliym ve hakiymdir*, gibi. كان *Gece oldu*, gibi. صار: Bir halden bir zaman oldu manasına gelir : كان الليل. *Toprak ibrik oldu*, gibi. صار الطين إبريقا. : hale dönüşmeyi ifade eder : أصبح متفاعدا. *oldu, demektir*: أصبح O emekli oldu, gibi.

YAKLAŞMA FİİLLERİ

Ef'al-i mukarebe denilen yaklaşma fiilleri de nakıs fiiller gibi amel ederler. Bundan dolayı onlar da nakıs fiiller grubundan sayılmıştır:

كَادَ كُرْبٌ أَوْشَكَ عَسَى حَرَى إِحْلَوْلَقَ شَرَعَ أَنْشَأَ طَفِقَ أَقْبَلَ عَلِقَ أَخَذَ جَعَلَ هَبَّ ابْتَدَأَ قَامَ انْبَرَى *Hatip hitab etme-* أَخَذَ الخطيب يخطب. *Süvari düşe yazdı.* كاد الفارس يسقط. *Umulur ki hüznümüz sona erer*, gibi. عسى كربنا ينتهي. *ye başladı.*

İN VE KARDEŞLERİ

Bunlar *İN* ve kardeşleri fiile benzeyen harflerdir: *لَعَلَّ* *لَكِنَّ* *لَيْتَ* *لَعَلَّ* ve kardeşleri fiile benzeyen harflerdir: *İN* ismini nasb, haberini ref' eder. **Örnekler:**

İN عليا عالم. اعلم أن القرآن شفاء. كأن عليا ملك علينا. لكن عليا كسلان. ليتني كنت عالما. *Muhakkak Ali, Alimdir. Biliyorum ki Kur'an şifadır. Ali sanki başımızda kraldır. Ama Ali tembeldir. Keşki alim olsaydım.*

İN ve *أَنَّ* tahkiyk içindir. Tahkiyk *İN*'nin lafzında, *أَنَّ*'nin zımnındadır. Türkçe'de karşılığı fiilden sonra gelen 'ki'dir. Tahkiykin hasıl olması için *أَنَّ* ve *ki*'ye vurgu yapmak gerekir: *Biliyorum ki; o bir haindir*, gibi. Masdara çevrildiği zaman her iki dilde de tahkiyk manası zail olur: *Onun hain olduğunu biliyorum*, gibi. أعلم خيانتة.

Cümle içinde ismi ve haberi ile birlikte: *Mübteda, haber, fail, naib-i fail, meful ve muzafun ileyh* olarak gelir: *و من المعلوم أن الإنسان ينسى*. gibi.

KALB FİİLLERİ

Bunlar iki mef'ul alırlar. İsim cümlesindeki mübteda ve haber bunların mef'ulü olur. **ظن الكلب ذئبا. Köpeği kurt zannetti**, gibi.

Kalb fiilleri 14'dür ve iki kısma ayrılırlar:

1. Rüchan yani üstünlük ifade edenler. **Bunlar 8 tanedir:**

زعم zannetti	حسب zannetti	خال zannetti	ظنَّ zannetti
وهب bağışladı	حجا zannetti	عدَّ saydı	جعل kıldı, eyledi

ظنَّ'nin iki manası **Avcı köpeği kurt zannetti**, gibi. **ظن الصياد الكلب ذئبا.**

vardır. **İnandı, zannetti** : **اني ظننت تني ملاق حسابيه Muhakkak ben hesabıma kavuşacağıma inanmıştım (Hakka)** ayet-i kerimesinde olduğu gibi.

2. Yakıyn ifade edenler: Onlar da 6 tanedir.

علم bildi	رأى gördü	تعلم öğrendi	درى bildi	وجد و ألفى buldu
-----------	-----------	--------------	-----------	------------------

FiİL CÜMLESİ VE UNSURLARININ SIRASI

Fiil cümlesi tâm bir fiille başlayan cümledir. Fiil cümlesi unsurları:

1. Fiil (الفعل) : Yapılan iş demektir.
2. Fail (الفاعل) : İşi yapan demektir. Türkçe'de buna Özne denir.
3. Naib-i fail (نائب الفاعل) : Fiil meçhul olunca nesne öznenin yerini tutar. Buna Türkçe'de **edilgen özne** denir.
4. Mef'ul (المفعول به الصريح) : İş, kendisi üzerinde yapılan demektir. Buna da Türkçe'de **Nesne** denir.
5. **Zarf** (الظرف):İşin yapıldığı yeri ve zamanı gösteren bir isim veya harf-i cer/i isimdir.
6. **Hal** (الحال) : Fiilin vukuu anında failin veya mef'ulün durumunu beyan eden isim veya cümle demektir.
7. **Temyiz** (التمييز): İsimdeki kapalılığı giderip açıklık getiren isim demektir.

FAİL

Cümlede işi yapan demektir. Fail belirli veya belirsiz bir isimdir. Fiil-den sonra gelir: **جاء الرئيس Başkan geldi**, gibi.

Mazi ve muzari fiillerde 3. tekil şahısların failleri fiile bitişik bir zamir değildir. Bunların failleri ya bir isimdir, ya da gizli bir zamirdir. Mazinin diğer şahıslarının failleri fiile bitişik bir zamirdir. Muzari fiillerin muhatab ve mütekellim sıyğalarının failine gelince:

Muhatabın müfred müzekkerinin faili vücuben gizli أنت, mütekellimin müfredinin faili vücuben gizli أنا, cem'inin faili de vücuben gizli نحن'dür.

Muzariin diğer kalıplarının failleri fiile bitişik bir zamirdir. Gaib fiillerinin faili bir isim olduğu zaman tesniye ve cemi dahi olsa fiil müfred gelir : **Çocuklar geldi**, gibi. Gaibin tekil şahıslarının failini önce bir isim olarak ararız. Eğer bu fiillerden sonra fail olabilecek bir isim yoksa, fail kendisinden önce geçen isme raci gizli هو veya هي'dir. **Mesela:**

Yolcu gelip hazır olanlara selam verdi, جاء المسافر فسلم الحاضرين.
cümlesinde: هو'dir. dir. المسافر nin faili ise yolcuya raci gizli هو'dir. nin faili ise yolcuya raci gizli هو'dir.

FIİL İLE FAİL ARASINDAKİ UYGUNLUK

Fiil ile fail arasında keyfiyyet yönünden mutabakat bazan vacib bazan da caiz olur. **Şu durumlarda fiilin fail ile mutabakatı şarttır :**

- Fail hakiki bir müzekker ise fiilin de müzekker, hakiki bir müennes ise fiilin de müennes gelmesi gerekir :

Müminler geldi. جاء المؤمنون. **Ali geldi**. جاء علي.

Mümineler geldi, جاءت المؤمنات. **Ayşe gitti**. ذهبت عائشة.

- Fail hakiki veya lafzi müennes bir isme raci gizli bir zamir olduğu zaman fiilin müennes gelmesi gerekir :

Güneş doğdu. الشمس طلعت. **Delikanlı kız öğrendi**. الفتاة تعلمت.

Hind evde değildir, gibi. هند ليست في الدار.

Şu durumlarda fiilin müennes veya müzekker gelmesi caizdir.

- Fail semai veya lafzi bir müennes olduğu zaman :

Güneş doğdu. طلع أو طلعت الشمس.

Yağmur yağdı, gibi. أمطر أو أمطرت السماء.

- Fiille failin arası bir kelime ile açıldığı zaman :

Hind bu gün yola çıktı, gibi. سافر أو سافرت اليوم هند.

- Fiil camid bir fiil olduğu zaman: **Cariye ne güzeldir**, gibi. نعمت الجارية

- Fail cem-i salime katılan veya cem-i mükesser bir isim, ya da cemi is-

mi veya cemi ismine benzer bir isim olduğu zaman. **Örnek:**

جاء أو جاءت البنون والبنات، العلماء، الجواري، النياق، النساء، أثمر أو أثمرت الشجر.
Oğullar, kızlar, alimler, cariyeler, develer, kadınlar geldi. Ağaç meyva verdi.

NAİB-İ FAİL

Failin yerini tutan ve failin i'rabını alan mef'ule *naib-i fail* denir. Çünkü fail bir sebepten dolayı gizlenir. Türkçesi edilgen öznedir. Fail belli olmadığı için onun yaptığı iş mef'ule yüklenir ve fiil meçhul kalıba sokulur.

Mesela: **رسم المهندس البيت. *Mühendis evi çizdi***, dediğimiz zaman **رسم** fiili etken kalıpta gelmiştir. Çünkü evi çizen bellidir. O da mühendistir. Fakat evi çizen belli değilse fail yani mühendis ortadan kalkar, fiil meçhul kalıba sokulur ve mef'ul (nesne) yani çizilen ev mühendisin yerini tutar ve onun i'rabını alır : **رسم البيت. *Ev resmedildi***, gibi. Edilgen fiil ile edilgen özne arasında da kemmiyyet ve keyfiyyet bakımından uygunluk gerekir.

MEF'ULLER

Mef'ul, fiil cümlesinde failden sonra gelen ve iş kendisi üzerinde yapılan bir isimdir. İ'rabı nasbdır. ***Mef'uller şunlardır :***

1 - Mef'ul-i Mutlak مفعول مطلق	4. Mef'ulün fiyh مفعول فيه
2. Mef'ulün bih sariyh مفعول به صريح Nesne	5. Mef'ulün meah مفعول معه
3. Mef'ulün lieclih مفعول لأجله	6. M. bih gayr-i sariyh مفعول به غير صريح

1. MEF'UL-İ MUTLAK

Bir fiilden sonra gelip o fiili pekiştiren yahut nev'ini beyan eden ya da sayısını sınırlayan bir masdardır:

اصبر صبيرا جميلا. *Güzelce sabret*, ضربت اللصَّ ضربا. *Hırsızı iyi bir dövdüm*.

دقت الساعة دقتين. *Saat 2 kerre vurdu*, gibi.

2. NESNE

Buna Mef'ulün bih sariyh denir. Nesne, öznenin yaptığı işin kendisi üzerinde vukua geldiği isimdir. Nesne failden sonra gelir ve harf-i cersiz olur. Yalnız geçişli fiiller nesne alır. Nesne Sariyh olur. O da :

1- Ya bir isimdir veya zamirdir:

قطع الكرز فأحرقه. *Kirazı kesip yaktı*, gibi.

2 - Ya da sariyhe çevrilebilir müevvel bir masdardır :

Biliyorum ki, zulmün sonu vahiydir, gibi. أعلم أن عاقبة الظلم وخيم.

Bunu sariyha çevirmek için آن'nin haberinin masdarını ismine muzaf yaparız. Buna göre sariyh nesne وخامة masdarıdır :

Zulmün sonunun vahametini biliyorum, gibi. أعلم وخامة عاقبة الظلم.

NESNENİN AMİLLERİ

Nesneyi nasbeden açık amiller	Nesneyi nasbeden gizli amiller
1. Bir, iki, üç mef'ulü nasbeden geçişli fiiller	1. Tahziyr ve iğra التحذير والإغراء
2. Fiil ismi اسم الفعل	2. İhtisas الاختصاص
3. İsm-i fail, abartılı ism-i fail, اسم الفاعل	3. İştigal الاشتغال
4. Masdar المصدر	4. Tenazu' التنازع
5. Şaşma fiilleri أفعال التعجب	5. Münada المنادى
	6. İstiğase الاستغاثة
	7. Nüdbe الندبة
	8. Terhiym الترخيم

nesneyi nasbeden açık amillerinden

FiİL

Fiiller çoğunlukla tek nesne alırlar: **Doktor hastayı** عالج الطبيب المريض. **tedavi etti,** gibi. Bazı fiiller iki nesne alırlar. Bunların en meşhurları şunlardır:

azıkladı, زود **içirdi,** سقى **doyurdu,** أطعم **rızıklandırı,** رزق **giydirdi,** كسا **karşılık verdi:** جزی **sevdirdi,** حب **verdi,** أعطى **yerleştirdi,** أسكن **dırdı,**

Ali Hüseyin'e bir kalem verdi. أعطى علي حسينا قلمًا.

Allah sana hayırla karşılık versin, gibi. جزاك الله خيرا.

İsim cümlesinin başına gelen kalb fiilleri de 2 ismi nasbeder. Ama nasbedilen isimler aslında nesne değil mübteda ve haberdır:

İlmi faydalı buldum, gibi. وجدت العلم نافعا.

3 ismi nasbeden kalb fiillerinin nasbettığı birinci isim nesne, ikinci ve üçüncüsü fiil cümlesinin mef'ulü, aslında mübteda ve haberdır :

Allah sana işini güzel göstereyim, gibi. أراك الله عملك جميلا.

FiİL İSMİ

Fiil ismi lazım bir fiil ismi ise failini ref'eder **Zeyd uzak** هيهات زيد! **olsun!**, gibi. Müteaddi ise. failini ref', mef'ulünü nasb eder :

أنت dir. **Bırak bu işi!** بله هذا الأمر!

İSM-İ FAİL VE ABARTILI İSM-İ FAİLLER

Harf-i ta'riyfsiz ism-i failler :

1 - Lazım olduğu zaman sadece failini ref'eder :

Zeyd'in babası ayakta زيد قائم أبوه. gibi.

2 - Şimdiki zaman veya gelecek zaman manasında olduğu zaman mef'ulünü nasb eder: **Ali, babası Halid'i döven değildir.** ليس علي ضاربا أبوه خالدا.

Himmetinden dolayı teşekkür ederim. أنا شاكرُ همّتكَ.

Deve süren bir adam gördüm, رأيت رجلا قائدا بعيرا.

• Mef'ulüne muzaf olması da caizdir: أنا شاكرُ همّتكَ.

• Mazi manasında ise mef'ulüne muzaf yapılır:

Himmetinden dolayı teşekkür etmiş idim. كنت شاكرَ همّتِكَ.

Yağmur ver bize ey Alemleri yaratan, أغثنا يا باري الوجود.

Harf-i ta'riyfli ism-i failler :

1 - Lazım olduğu zaman sadece failini ref' eder :

Babası ayakta olan Zeyd hazır زيد القائم أبوه، حاضر.

2 - Müteaddi ise hangi manada olursa olsun mef'ulünü nasb eder :

Ben Ali'yi koruyan adamım. أنا الرجل الحامي عليا.

هم كانوا الرجال المنفقين أموالهم إلى الفقراء.

Onlar mallarını fakirlere dağıtan adamlardı, gibi.

• İzafet-i lafziyye şeklinde mef'ulüne muzaf olarak da gelebilir :

O, paraları çalan alçaktır, هو اللئيم السارق النقود.

Mübalağalı ism-i failler de ism-i fail gibi amel ederler. Bunlar:

Gaybı çok çok bilen, علام الغيوب gelir: **vezinlerinde** فعّال، مفعّال، فعول وفعيل

MASDAR

Masdarın amel etmesinin şartları şunlardır :

1. **Masdara ta-i te'nis bitişmemesi.** Bu tâ eğer masdarın aslından ise masdar amel edebilir. **Mesela** أغضبتني ضربتك الصبي.: **Çocuğu dövmen**

beni kızdırdı denilmez. Çünkü ta-i merbuta masdarın aslından değildir. Ama, **أعجبني رحمتك الفقير. Fakire acıman hoşuma gitti**, denilir. Çünkü ta-i merbuta masdarın aslındandır.

2. Masdarın, amelini tamamlamadan sıfat almaması. Mesela :

سري إكرامك الكثير صديق أخي. denilmez. Çünkü masdar ile nesnesi arasına masdarın sıfatı girmiştir. Bunu şöyle söylemek gerekir :

سري إكرامك صديق أخي إكراما كثيرا.

Kardeşimin dostuna bo bol ikram etmen beni sevindirdi.

3. Müfred olması. **Mesela :** إكرامات العلماء ميزة اسلامية. Bunun yerine : إكرام العلماء ميزة اسلامية. **Alimlere ikram İslami bir meziyyettir**, denilir.

4. Ma'mülünün masdara tekaddüm etmemesi. Mesela :

denilmez.. **Zeyd'in Amri dövmesi beni üzdü.**

denilmek isteniyor : **أحزني ضرب زيد عمروا.**

Tenviyinli masdarın amel etmesi caizdir :

Eğer senin parlamandan korkma olmasaydı, yani senin parlamandan korkmasaydık **onu yapardık.**

أو إطعام في يوم ذي مسغبة يتيما ذا مقربة.

Yahut bir kıtlık gününde akraba bir yetimi doyurmaktır (Beled).

MASDAR MUZAF OLUNCA

• Lazım masdarlar failine izafe edilir :

Dostun gelmesi beni sevindirdi, gibi. سري مجيء الصديق.

Burada **الصديق** lafzan mecrur, mahallen merfudur. Çünkü gelmek masdarının faili makamındadır. Gelen kim? **Dost**. Şu halde dost faildir.

• Müteaddi masdarlara gelince :

1. Failine muzaf yapıp mefulü ayrıca zikredilir :

Hatibin şiir okuması beni sevindirdi, gibi. سري إنشاد الخطيب الأشعار.

Burada da hatip lafzan mecrur mahallen merfudur. Çünkü masdarın faili makamındadır.

2. Mefulüne muzaf yapılır : يعجبني إنشاد الشعر. Şiir okumak hoşuma

gidiyor, gibi. Müteaddi masdar mefulüne muzaf olunca fail alamaz. Zaten

faile ihtiyaç yoktur. الأشعار lafzan mecrur, mahallen mansubdur. Çünkü masdarın mef'ulü durumundadır.

3. Masdar, fi'linden bedel olduğu zaman mef'ulü nasbeder : ضربا مجرماً. **Suçluyu** **adamakıllı dövdüm**, gibi ki : ضربتُ المجرمَ ضرباً. takdiyrindedir.

ŞAŞMA Fİ'Lİ

Buna مَا أَفْعَلَهُ fiili denir. Şaşma fi'linin camid iki kalıbı vardır:

مَا أَفْعَلُ بِهِ . Şaşılanacak ve hayranlık uyandıran şey tesniye ve cemi dahi olsa fiil müfred ve müzekker gelir :

أسمع بهم! **Nasıl duyacaklar!** gibi. ما أحسنَ الجبال! **Dağlar ne güzeldir.**

Açıklama :

ما tam belirsiz bir isimdir, burada mübtedadır. أحسن haber cümlesinin fiilidir ve faili gizli هو dir. الجبال nesnedir. أسمع emir kalıbında şaşma fi'lidir. بهم'in başındaki ب zaididir. Zamir lafzan mecrur, mahallen merfudur. Çünkü faildir.

Şaşma fiilleri ism-i tafdiyl yapılan bütün fiillerden yapılır. Ziyadeli bablardan *ve renk, şekil, ayıp ve kusur* bildiren kelimelerden şaşma fiili yapılmak istenildiği zaman ism-i tafdiylde olduğu gibi maksudumuz olan manaya göre أَقْبَحَ gibi bir teaccüb fi'li getirip o sıfatın veya ziyadeli fi'lin masdarını, sonra da faili yani şaşılanacak şeyi getiririz :

ما أشدَّ اسوداداً هذه الغيوم! **Ne karadır bu bulutlar!**

أكثر بالمناقشة علي! **Ali ne çok münakaşa ediyor!** gibi.

Şaşılanacak şeyin ma'rife veya bir sıfat ile mevsuf nekire bir isim olması şarttır : ما أسعد رجلاً يخاف الله! **Ne bahtiyardır Allah'tan korkan bir adam!** gibi.

Geçmiş zamana aid şaşma fiillerinde ما dan sonra كان getirilir :

ما كان أحسنَ الجبال! **Dağlar ne güzel idi!** gibi.

Gelecek zamana aid şaşma fiillerinde ise şaşma fiilinden sonra ma-i mevsule, يكون ve ismi getirilir :

ما أحسن ما يكون لقاءنا! **Karşılaşmamız ne güzel olacak!**

Buradaki يكون ve كان fi'l-i tamdır. Çünkü faili ile yetinmişlerdir.

nesneyi nasbeden gizli amillerden

TAHZİYR VE İĞRA

تحذير muhatabı kötü bir işten sakındırmak, iğrâ işe onu iyi bir işe teşvik etmek demektir. Tahzir iki türlü olur:

1. إياك ile olur. إياك den sonra vav, vavdan sonra da sakınılacak isim getirilir:

Arslandan sakın, gibi. إياك والأسد!

2.. إياك siz olur. إياك siz tahziyr; ya sakınılanı نفسك'ye atıfla ya da onu tekrar ile olur: الأسد الأسد! الأسد! الأسد! gibi. Sadece الأسد! veya tam bir cümle halinde احذر من الأسد! veya احذر الأسد! demek de caizdir.

İyi bir işe teşvik etmek için yapılması istenen güzel şey mansub müfred ve ma'rife olarak getirilir, yahut tekrar edilir, ya da vav-ı atıfe ile muhatab zamirine bağlanır. **Misaller :**

Sakın vefadan şaşma! الوفاء الوفاء! **Vefadan şaşma!** الوفاء!

Kardeşine iyilik yap, gibi. أخاك والإحسان!

İHTİSAS

اختصاص, bir mütekellim veya muhatab zamirinden sonra gelen ma'rife bir isme özellik kazandırmaktır. Bu isme mahsus المخصوص denir. Mahsus isim vücûben gizli bir أخصّ **tahsis ediyorum** fi'li ile mansubdur :

نحن معاشر العلماء نُصلح المجتمع.

Biz ilim adamları, toplumu düzeltiriz, gibi.

İhtisasdan maksad övünme veya tevazu, ya da beyanı arttırmaktır.

Misaller :

بنا نحن الجنود يذلل الأعداء!

Biz askerler var ya, düşmanlar bizimle dize getirilir!

Ben ey kul Allah'a muhtacım! إني أيها العبد فقير إلى الله!

نحن الأتراك أقرى الناس للضيف!

Biz Türkler, misafiri en iyi ağırlayan insanlarız! gibi.

Özelleştirilen isim üç nevidir :

- Harf-i ta'riyfli olur :

Biz müslümanlar emanete riayet ederiz. نحن المسلمين نرعى الدِّمَم!

- Ma'rifeye muzaf olur : أنتم معاشر الفضل تجودون على البائسين!

Siz erdemliler zavallılara ihsan edersiniz!

- أيتها ve أيها li münada :

Şavaştā bana güvenilir ey Yiğit! علي أيها البطل يُعَوَّلُ في القتال!

İhtisas cümlesi mahzuf fiilden ve mezkûr isimden oluşur ve hal makamındadır. Bundan dolayı mahallen mansubtur.

İŞTİĞAL

اشتغال, önden giden bir ismin, arkasından gelen bir fiille ilişkili olmasıdır ki, isme مشغول عنه, fiile de مشغول denir. Bu fiil, önden gelen isme raci zamirde ya da bu zamire muzaf olan isimde amel eder :

الكتابُ قرأته و المعلمُ أطعت أمره.

Kitap var ya, onu okudum. Öğretmen var ya, emrine itaat ettim.

Kendisiyle meşgul olunan isimden sonra gelen cümledeki nesne başka bir isim ise sıfatında veya ilişiginde meşgulün anhe raci bir zamir bulunur :

علي أكرمت رجلاً ساعده.

Ali var ya, ona yardım eden bir adama ikram ettim.

حسينٌ ظننتُ بكرّاً خاله.

Hüseyin var ya, Bekir'i onun dayısı zannettim, gibi.

İştigal konusu ismi nasbden amilin fiil olması gerekir, şibh-i fiil olması caiz değildir. Çünkü şibh-i fiiller kendinden sonraki isimde amel eder, kendinden önceki isimde amel etmez.

TENAZU'

تنازع, iki amilin kendilerinden sonra gelen bir tek mamüle yönelme-si demektir:

نبهت ونصحت أخاك.

Kardeşini uyardım ve nasihat ettim, gibi.

MÜNADA

منادى, نداء ünlemek masdarından ism-i mef'ul olup bir ünlem edatıyla yönelmek istenilen isim demektir.

Nida harfler: يا أيها harfleridir. Nida harfi, nida masdarının şimdiki zaman fiilinden naibdir. Nida harfinden sonra gizli bir أنادي sesleniyorum takdiyr edilir. Buna göre münada nesne makamındadır:

Ey Yusuf, Ey adam! يا يوسفُ ويا رجلُ! أو أيها الرجل!

يا رجلا! ويا مؤمنين! ويا رجلا عالما!

Ey bir adan! Ey Müminler! Ey Alim bir adam!

Ey İlimin lambası! يا مصباح العلم!

Ey yüzü güzel ve ey şeref kazanan! يا حَسَنًا وَجْهُهُ ويا مُحَرِّزًا مَجْدًا!

يا أيها الناس ويا أيتها النفس المطمئنة ويا هذا الرجل ويا هذه المرأة!

Ey İnsanlae! Ey mutmain nefis! Ey bu adam! Ey bu kadın!, gibi.

İSTİĞASE

استغاثة İstiğase, kişinin başkasına yardım etmek için haykırmasıdır

Yetiş ey Zeyd Mahmud'a! يا لَزِيدٍ لِمَحْمُودٍ!

Kendisinden yardım istenen kimseye مستغاث, kendisi için yardım istenen kimseye de مستغاث له denir. İstiğasede nida harflerinden ancak يا kullanılır.

Nida harfinin ve yardımı istenen kimsenin hazfi caiz değildir. Kendisine yardım edilmesi istenenin hazfi caizdir.

Yardıma istenilen kimsenin üç vechi vardır :

- 1) Üstünlü lam ile mecrur olur: **Mazluma yardım et ey Zeyd,** gibi. يا لَزِيدٍ لِّلْمَظْلُومِ!
- 2) Elif ile biter : **Yardım edin mazluma, ey millet!** gibi. يا قَوْمًا لِّلْمَظْلُومِ!
- 3) Müsteğas, münada mecrasında bulunduğundan kasdedilen sıfatsız nekire münada gibi i'rab alır: **Yardım edin boğulana ey millet!** gibi. يا قَوْمٌ لِّلْغَرِيقِ!

Bunların hepsinde gizli bir أنادي **sesleniyorum** vardır ve müsteğas onun mef'ulü olarak mahallen mansubdur. Yardım isteme kişinin şerrinden kurtulmak için ise, kendisine karşı yardım istenilenin başına من gelir:

يا لِلْأَبْطَالِ مِنَ الْعُتَاةِ الْمَفْسُودِينَ!

Ey yiğitler kurtarın bizi anarşist asilerden! gibi.

Zatı veya sıfatı hayret uyandıran her şey müsteğas gibi işlem görür. Varlığı veya çokluğu hayret uyandırıyorsa, **mesela: Ne deniz!** يا لِّلْسَمَكِ! **Ne balık!** dersin. Bir şeyin şiddet ve cesameti karşısında : **Ne felaket!** يا لِّلْدَاهِيَةِ الدَّهْيَاءِ! Tehdiyd edilen münadanın başına اللام المفتوحة **Aman ne felaket!** dersin. **Geberteceğim seni ey Zeyd !** يا لَزِيدٍ لِأَقْتُلَنَّكَ! üstünlü lam gelir :

NÜDBE

وَاْ edatı ile نُدْبَةٌ, bir belaya düçar olana veya onun için ya da ondan dolayı feryad etmektir : **Vah vefanın unvanı!** وَاْ عَنْوَانُ الْوَفَاءِ!

Vah başımıza gelenlere! وَاْ مُصِيبَتَاهُ! **Vah kalbim!** وَاْ قَلْبَاهُ!

Mendübun özel isim, sılasıyla birlikte men-i mevsule veya izafetle ma'-rife bir isim olması şarttır : **Vah Hüseyin!** وَاْ حُسَيْنُ!

Vah fakirlere yardım eden! وَاْ مِنْ يَنْفِقُ الْفُقَرَاءَ!

Vah yetimlerin babası! وَاْ أَبُو الْيَتَامِ!

Mendübun yani acılar içinde kıvrananın üç vechi vardır :

- Sonuna elif getirilmesi: **Vah Yusuf!** وَاْ يُوسُفَا! gibi:
- Durulduğunda ha-i sekit olan ه ile sona ermesi : **Vah Yusuf!** وَاْ يُوسُفَاه!
- Olduğu gibi bırakılması : **Vah Yusuf!** وَاْ يُوسُفُ! gibi.

Mendüb lafzan veya mahallen gizli bir اَنْدَبُ ile mansubtur.

TERHIYM

ترخيم, telaffuzu hafifletmek için münadanın son harfini hazfetmektir.

Mesela: Haris'e seslenirken : **Ey Haris!** يَا حَارِ!

Münada ta-i merbuta ile biten bir isim ise, özel isim olsun olmasın, sonundaki tâ hazfedilir: **Ey Fatime!** يَا فَاطِمَةُ! gibi.

Münada ta-i merbuta ile son bulmuyorsa terhiym yapılması için üçten fazla harfli özel bir isim olması şarttır. **Mesela :**

سَعَاد'a seslenirken : **يا سَعَا!** diyemeyiz.

Ta-i merbutasız nekire isimlerde terhiym yapılamaz. **Mesela :**

Ey sahi! يَا صَاحِبُ! diye seslenmek caiz değildir.

3. MEF'ULÜN LİECLİH

Fiilin sebebini açıklamak için fiilden sonra zikredilen nekire bir masdardır. Bir adı da **Mefulün Leh** له 'مفعول' dir :

Sana saygıdan dolayı ayağa kalktım, سَنَا سَاغْدَانْ دَوْلَايْ اَيَاغَا كَاكْتَم, قَمْتِ اِجْلَالَا لَكَ.

Mefulün lieclih üç şekilde getirilir :

- Harf-i ta'riyfsiz ve izafetsiz nekire bir masdar olur:
رُئِنْتَ الْمَدِينَةَ إِكْرَامًا لِلرَّئِيسِ. *Şehir Başkan'a ikram için süslenildi*, gibi.

- Harf-i ta'riyfli olur. Bu takdiyrde başına lam harf-i cerri getirilir :
أَصْفَحَ عَنْهُ لِلشَّفَقَةِ عَلَيْهِ.

Ona, kendisine acıdığım için göz yumuyorum, gibi.

- Muzaf olur. Bu takdiyrde başına harf-i cer getirilebilir :
أَنْفَقَ مَالَهُ لَابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ. : Ya da أَنْفَقَ مَالَهُ ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ.
Malını Allah rızası için dağıttı, gibi.

Masdarın mef'ulün lieclih olarak nasbının doğru olabilmesi için :

- Kalb fiillerinden nekire bir masdar olması,
- Fiilin sebebini bildirmesi,
- Masdarın vakti ile fiilin vaktinin aynı fakat lafızlarının değişik olması şarttır :
خَطَبْتُ فِي الْقَوْمِ تَنْشِيطًا لَهُمْ.

Milletin içinde, onlara moral vermek için hitab ettim, gibi.

4. MEF'ULÜN FİYH

Mef'ulün fiyh yahut zarf, kendisinde في 'de' manası bulunan zaman veya mekan ismidir :
صَمْتُ يَوْمًا وَمَشَيْتُ مِيلًا.

Bir gün oruç tuttum ve bir mil yürüdüm, gibi.

Zaman zarfı mübhem, muhtas ve mahdud olur. Bu nevi zarfların hepsi de في takdiyri ile nasb edilir :
زَرْتِكَ يَوْمَ الْأَحَدِ صَبَاحًا.

Seni pazar günü sabahleyin ziyaret etim, gibi.

Kaide: Harf-i cer hazf edilince mecrur mansub olur.

5. MEF'ULÜN MEAH

Mef'ulün mea مع beraber manasındaki vav'dan sonra gelen mansub bir isimdir :
سَرْتُ وَالنَّهَارَ. ***Irmak boyunca yürüdüm***, gibi.

Mef'ulün meah'da iki şey şarttır :

- 1 - Fazla olması yani o olmasa da cümlelerin manasının tamam olması,
- 2 - Kendisinden önce bir cümlelerin geçmesi.

6. MEF'ULÜN BİH GAYR-İ SARIYH

Açık olmayan mef'ul demektir. Çünkü bunlar fiillere harf-i cerle bağlanır. Bundan dolayı bunlara gayr-i sariyh mef'ul denir:

كتبت بالقلم. نسبح على البحر. دلي إلى طريق القرية.

Kalem ile yazdım. Denizde yüzüyoruz.

Bana köyün yolunu göster, gibi.

HAL

Hal (الحال), fiilin vukuu anında failin veya mef'ulün hey'etini beyan eden kelimedir. Söz terkiyb yönünden tamamlandıktan sonra türemiş, mansub belirsiz bir sıfat olarak gelir.

Halde, bir الحال hal ve bir de ذو الحال hal sahibi bulunur. Hal sahibinin ma'rife olması, halin olumlu zilhale gizli veya açık bir zamirle veya vav ile bağlanması şarttır. Olumsuz cümlelerde gerekmez:

عاد العامل إلى قريته غنيا. **İşçi köyüne zengin olarak döndü (o).**

جاء زيد يسرع. **Suyu saf olarak içtim. Suyu saf olarak içtim.**

سهرت والناس نائمون. **İnsanlar uyurken uyanık durdum.**

تكلم الخطيب وهو قائم. **Hatip ayakta durarak konuştu.**

سافر الرسول وقد طلع الفجر. **Elçi şafak sökerken yola çıktı.**

سافرت لا أبالي بالمطر. **Yağmura aldırış etmeksizin yola çıktım, gibi.**

TEMYİZ

Temyiz (التمييز), kendisinden önce gelen kelimedeki kapalılığı gideren nekire ve camid bir isimdir. Manası kapalı olan kelimeye mümeyyez المميّز, ondaki kapalılığı gideren isme de mümeyyiz المميّز denir:

عندي رطل زيتا واشتهر التاجر أمانةً. **Yanımda bir ölçek yağ vardır.**

Tacir güvenilirlik bakımından şöhret kazandı, gibi.

Birinci cümlede زيتا mümeyyizdir, رطلا'i temyiz etmiştir. İkinci cümlede اشتھر muğlak bir fiildir. Tacir şöhret kazandı, ama hangi bakımdan? Güvenilirlik bakımından. İşte kapalılığı أمانة masdarı izale etmiştir. Çünkü mümeyyizdir.

TEMYİZİN NEVİLERİ

Temyiz ikiye ayrılır :

- 1) **Müfredi temyiz:** Tek kelimeyi temyiz etmek demektir.
- 2) **Nisbeti temyiz:** Kapalılığın mensub olduğu manayı ortaya çıkarmak demektir.

Müfredi temyiz dört yerde olur :

- 1 – Alan ölçülerinde : هذا ذراع أرضاً. **Bu bir arşın arazidir.**
- 2 – Ağırlık ölçülerinde : عندي رطل عسلاً. **Yanımda bir okka bal vardır.**
- 3 – Hacim ölçülerinde : أعطيت الفقير مدا قمحاً. **Fakire bir ölçek buğday verdim.**

Ölçülerden sonra gelen isimlerin i'rabı 4 türlü halledilir :

- 1 – Temyiz olarak mansub olur: عندي رطلٌ زيتاً. **Yanımda bir litre yağ vardır.**
- 2 – İzafetle mecrur olur : عندي رطلٌ زيتٍ.
- 3 – عندي رطلٌ من زيتٍ. : ile mecrur olur
- 4 – Mümeyyezden bedel olarak merfu olur: عندي رطلٌ زيتٌ. gibi.

Nisbetteki kapalılığı tefsir eden temyiz:

Failden menkul olur : فاض الإناء ماءً. **Kabın suyu taştı,** gibi.

Mef'ulden menkul olur: حصدنا الحقل قمحاً. **Tarlanın ekinini biçtik.**

كم كتاباً طالعته؟ **Kaç kitap mütalaa ettin?**

اشتريت كذا وكذا كتاباً. **Şöyle şöyle bir kitap satın aldım,**

İSTİSNA

İstisnâ, bir bütünün hükmünden bir parçayı çıkarmak demektir. İstis-nada sıra ile şu üç unsur bulunur:

- 1 - Müstesna minh المستثنى منه : Kendisinden bir parça çıkarılan bütündür.
- 2 - İstisna edatı أداة الاستثناء. Şunlardır: إلا، حاشا، خلا، سوى، عدا، غير

3 - Müstesna المستثنى : Bütünün hükmünden çıkarılan parçadır:

جاء الطلاب إلا عليا. **Öğrenciler geldi, ancak Ali gelmedi,** gibi, ki: Ali müs-tesnadır. **İstisna üç kısımdır :**

- İstisna-i muttasıl الاستثناء المتصل: Müstesnası müstesna minhin cinsinden olan istisnadır: ام أهل القرية إلا الحارس. **Köylüler uyudu ancak bekçi uyumadı,** gibi.

İstisna-i munkatı' الاستثناء المنقطع: Müstesnası müstesna minhin cinsinden başka bir cinsten olan istisnadır ?

حضر القرويون إلا مواشيهم. **Köylüler geldi, ancak davarları gelmedi,** gibi.

- İstisna-i müfarrağ الاستثناء المفرغ: Müstesna minhi mahzuf olan istisnadır: ما نجح إلا علي. **Ancak Ali başardı,** gibi ki, mahzuf müstesna minh أحد dür: ما نجح أحد إلا علي. takdiyrindedir.

MÜSTESNANIN İ'RABI

Müstesna 3 yerde إلا ile mansub olur :

1) İstisna, istisna-i muttasıl ve müstesna minh olumlu olduğu zaman:

قام الناس إلا عليا. **İnsanlar ayağa kalktı, ancak Ali kalkmadı,** gibi.

2) İstisna, istisna-i munkatı' ve müstesna minh olumlu veya olumsuz olduğu zaman : عاد الغائبون إلا كلبهم.

Kaybolanlar döndü ancak köpekleri dönmedi.

ما اخترق الدار إلا الثياب. **Ev yanmadı ancak elbiseler yandı,** gibi.

3) Müstesna olumlu olsun, olumsuz olsun müstesna minhe tekaddüm ettiği zaman : ما مذهب لي إلا مذهب الحق.

Bana göre Hakk'ın yolundan başka hiç bir yol yoktur, gibi.

لكل داء دواء سوى الحماسة غير ve سوي

Ahmaklıktan başka her bir derdin devası vardır.

الشعراء محبوبون غير غزلياتهم المستهجنة

Müstehcen gazelleri müstesna, şairler sevimlidir.

جاءني رجل غيرك. **Bana senden başka bir adam geldi,** gibi.

خلا، عدا وحاشا

Bunları fiil kabul rdsr müstesna mansub olur:

جاء القضاة خلا أو عدا أو حاشا عليا. **Hakimler geldi, ancak Ali gelmedi,** gibi.

Harf-i cer kabul edersek kendisinden sonraki ismi cerrederler :

جاء القضاة خلا أو عدا أو حاشا علي. **Hakimler geldi, ancak Ali gelmedi,** gibi.

nın Müstesnasının, ma'rife ise merfu veya mecrur olması ca-
izdir: جاد الخطباء كلامهم لا سيما عليّ. *Hatipler güzel konuştular, hele Ali! gibi.*

OLUMSUZLUK EDATLARI VE OLUMSUZ CÜMLELER

Olumsuzluk yapan kelimeler 9'dur. 1'i fiil, diğerleri harftir.
Olumsuzluk fiili ve edatları şunlardır : لَيْسَ، لَا، لَوْلَا، مَا، لَا، إِنْ، لَمْ، لَمَّا، لَنْ

A - ليس: Yalnız mazisi bulunan camid bir fiildir. İsim cümlesini nefyeder. Mübteda onun ismi, haber de onun haberi olur. كان gibi İsmi ref', haberini nasbeder: ليس الجهل ممدوحا. *Cahillik övülmüş değildir, gibi.*

ب gelebilir. Bu ب manayı ve ليس'ye benzeyen ما'nın haberine zaid bir ب takviye eder : ليس الفتي بجاهل. *Delikanlı hiç cahil değildir, gibi.*

B -Olumsuzluk لا sı 6 türdür :

a) لا olur ve onun gibi isim cümlesini nefy ve haberini nasb eder: لا رجل قائم. *gibi.*

b) Cinsten hükmü nefyeden لا olur. Buna **La-i tebrîe** denir. Cinsin bütün ferdlerini nefyeder. لا'nın nefyi biraz mübhemdir. Bunun nefyinde ise kesinlik vardır. *İsmi nasb, haberini ref'eder.*

Bodrumda hiç ışık yoktur. لا ضوء في المخزن.

Hiç bir yıldız parlak değildir. لا كوكب ساطع.

Evde hiç adam yoktur. لا رجل في الدار.

Yanımızda iki adam yoktur. لا رجلين عندنا.

Yanınızda adamlar yoktur. لا رجال عندكم.

Cahiliyye devrinde hiç Müslüman yoktur, لا مسلمين في الجاهلية.

Sofra hizmetçisi hazır değildir. (لا'nın ismi, muzaf) لا خادم مائدة حاضر.

Hırsız yakalayan yanımızda değildir. (Şibh-i muzaf) لا قابض على السارق عندنا.

Müstesna minhe örnek : لا إله إلا الله *Allah'dan başka hiç Tanrı yoktur,* gibi ki, لا إله موجود إلا الله. demektir.

لا'nın ismi muzaf veya şibh-i muzaf olduğu zaman, mevsufuna bitişse de, ondan ayrı düşse de sıfatının nasbı ve ref'ı caizdir:

Adamın güzel çocuğu hazır değildir. لا غلام رجل جميل حاضر.

لا'nın ismi nekire ve kendisine bitişik olduğu zaman tekrar edilir ve mükerrerler şöyle i'rab alırlar :

1. Her ikisi de feth üzere mebni olur: لا حول ولا قوة إلا بالله.

Güç ve kuvvet ancak Allah'tadır.

2. Her ikisi de merfu olur : لا حول ولا قوة إلا بالله.

3. Biri feth üzere mebni diğeri merfu olur: لا رجل في الدار ولا امرأة .

Evde ne bir adam vardır, ne de bir kadın, gibi.

. لا'nın ismine ma'rife bir isim atfedildiği zaman matufun ref'ı vacibtir:

Evde ne bir adam vardır, ne de Zeyd, gibi. لا رجل في الدار ولا زيد

c) La-i nafiye olur. Fi'l-i muzariin başına gelip onu geniş zamanın olumsuzu yapar: **Yazmaz, yazmıyor, gibi.** لا يكتب.

d) Cevap edatı olur : هل حضر علي؟ لا. **Ali geldi mi? Hayır, gibi.**

e) Atıf edatı olur: أنا طالب لا معلم. **Ben öğrenciyim, öğretmen değil, gibi.**

f) La-i nahiye olur: لا تكفر **İnkar etme, gibi.**

C - لات : Bu da ليس gibi ismini nasb, haberini ref'eder. Bunun için isminin ve haberinin zaman, saat ve ân الزمان والساعة والحين gibi bir zaman ismi olması şarttır ve isminin hazfedilmesi zorunludur:

فننادوا و لات حين منص.

Çığırtılar. Ama zaman kurtulma zamanı değil! gibi.

D - لم Cahd-i mutlaktır. Mutlak inkar demektir : **yazmadı.** لم يكتب

E-لما Cahd-i müstağriktir. Tevakku içinde. Henüz olmayan bir şeyin olmasını beklemek demektir..لما يُعَد **Henüz dönmedi,** gibi. Her ikisi de muzarii nefyeder.

F - لَن : Gelecek zamanın pekiştirilmiş olumsuzu içindir: **Elbette dönmeyecek.** لَن يَعود.

G - ل : لام الجود : İnkâr lamı:

Allah imanınızı zayı edecek değildir., gibi. وما كان الله ليضيع إيمانكم

H - ما : Olumsuzluk ما sı 2 türdür: ليس gibi isim bümlesini befyeden

Ali cahil değildir, gibi. ما علي جاهل. Diğeri, mazi ve muzarii nefyeden ma-i nafiye:

Ali gelmedi, gelmiyor, gelmez gibi. ما جاء علي و ما يجي

İ - إِنْ İstisna-i müferrağda nafiye olur: **Bu ancak bir** إن هذا إلا ملك!

melektir, gibi. İsim cümlesini nefyeder: **Halid dalgıç** إن خالد غواصا. **değildir, gibi.**

İ'RAPTAN MAHALLİ OLAN VE OLMAYAN CÜMLELER

Cümleler bir i'rabın mahallinde olup olmama bakımından 14 tanedir. 7'sinin i'rabdan mahalli vardır. Yani bir i'rabın mahallinde bulunurlar. 7'sinin de i'rabdan mahalli yoktur. Yani hiç bir i'rabın mahallinde bulunmazlar. **İ'rabdan mahalli olan cümleler :**

1. Haber cümlesi: الظلم مرتعه وخيم **Zulüm var ya, sonu vahıymdır onun**, gibi.

2. Hal cümlesi : جاء الولد يبكي **Çocuk ağlayarak geldi**, gibi.

3. Mef'ul olan cümle : قال النبي صلى الله عليه وسلم: إنما الأعمال بالنيات

Peygamber (SAV) buyurdu ki: Ameller ancak niyetlere göredir, gibi.

4. Muzafun ileyh olan cümle أسافر يوم هو مسافر

Onun yola çıktığı gün yola çıkacağım, gibi.

5. Bir isme sıfat olan cümle :

جاء رجل يتصدق **Sadaka dağıtan bir adam geldi**, gibi.

6. İ'rabdan mahalli olan bir cümleye ma'tuf olan cümle :

العلم ينفع ويرفع **İlim yarar sağlar ve yüceltir**, gibi.

7. Başında fa yahut iza-i fücäiyye bulunan cevap cümlesi : من لم يجتهد فلن ينجح

Her kim çalışmazsa elbette zaferyap olmayacaktır.

و إن تصبهم سيئة إذا هم يقنطون

Eğer onlara bir bela gelirse, hemen karamsar oluverirler, gibi.

İ'rabdan mahalli olmayan cümleler de şunlardır:

1. Başlangıç cümlesi: نور الشمس لا يخفى **Güneşin aydınlığı gizlenmez**, gibi.

2. Ara cümlesi: مولانا رحمه الله كان عادلا Mevlana **Allah rahmet eylesin** adil idi, gibi.

3. Tefsir eden cümle : العلم أتقنه **İlmi tam elde et**, gibi.

4. Sıla cümlesi: أحب الذي يحب الفقراء **Fakirleri seven kimseyi severim.**

5. Kasemin cevabı: ورأسك لأفعلن ذلك **Başın için, onu kesin yapacağım.**

Başında fa, yahut iza-i fücäiyye bulunmayan cevap cümlesi :

إن تَتَنَزَّهَ عَنِ الْهَوَى تَفْلَحْ **Eğer nefsanî arzulardan uzak durursan kurtulursun,**

لو اجتهدت لنجحت **Eğer çalışsaydın zaferyab olurdun**, gibi.

7. İraptan mahalli olmayan bir cümleye matuf olan cümle :

انقطع المطر وتبدت الغيوم

Yağmur kesildi ve bulutlar dağıldı, gibi.

KENDİNDEN ÖNCEKİNİN İ'RABINA TABİ OLANLAR

Atıf (عطفٌ Bağlama), te'kiyd (تأكيد Pekiştirme), bedel (بدل Önceki kelimenin bedeli), na't (نعت Sıfat) demektir. Na'tte sıfat mevsufun, Atıfta matuf matufun aleyhin, te'kiyde müekkid müekkedin, bedelde bedel mübelün minhin i'rabına tabidir. Bunlara tevabi ثَوَابٍ denir.

ATIF

Atıf cümleyi cümleye veya kelimeyi kelimeye bağlamaktır. Atıfta sıra ile: **Matufun aleyh (Bağlanılan), atıf edatı, matuf (Bağlanan)** gelir :

جلسنا ونتكلمنا وتفرقنا. هل أنت علي أم ولي؟

Sen Ali misin, yoksa Veli mi? Oturduk, konuştuk ve ayrıldık, gibi.

Türkçe'de **ve** son matuftan önce hetirilir. *Ali, Hasan ve Cem geldi, gibi.*

ATIF HARFLERİ

أم أو بل لكن ف لا حتى ثم و
ve sonra hatta değil ...ip ama fakat yahut yoksa

PEKİŞTİRME

Pekiştirilen kelimeye المؤكّد müekked, pekiştiren kelimeye de المؤكّد müekkid denir. Pekiştirme 2'ye ayrılır:

1 - **Lafzi te'kiyd,**

2 - **Manevi te'kiyd. Örnekler :**

. بعث الحقل كله. آمن القوم كلهم. جاء العيد العيد! جاء هو نفسه. سافر أخواك كلاهما.

حضرت الفرقة عامتها والفرقتان عامتهما والفرق كلهم. تغرّدت العصافير جميعها.

BEDEL

Bedel bir isimden sonra gelip onun yerini tutan isimdir. Bedelde iki unsur buiunur : **البدل Bedel,**

• **Mübdelün minh (Kendisinden bedel olunan).** Bedel 3 kısımdır :

1. **Bedel-i mutabık** (Tamdan tam bedel): Bu bedelde bedel mübdelün minh'in ayn'ıdır : *Kardeşin Halid geldi.* جاء خالد أخوك.

2. **Bedel-i cüz'i**: Tammin bir parçası olan bedel. Bu bedelde bedel mübdelün minhin bir parçasıdır ve bedelde mübdelün minhe raci bir zamir bulunur:

Kardeşinin kalbi hoş olsun, طاب أخوك قلبه.

3. Tammin müştemilatından bedel :

Kardeşinin ilmi hoşuma gidiyor, gibi. يعجبني أخوك علمه.

Bazan harf-i ta'riyf bu zamirden bedel olur :

Onu, elini öptüm, gibi. قَبَّلْتُه اليَدَ.

Birinci bedelde bedel mübdelün minhin ayni olduğu için bedelde mübdelün minhe raci bağlama zamirinin bulunması gerekmez. Diğer iki nevi bedelde açık veya mukadder bir zamir gereklidir :

ولله على الناس حج البيت من استطاع (منهم) إليه سبيلا (نساء)

Güçlü yeten müminlere Allah için Kabe'yi tavaf etmek farzdır, gibi ki, burada zamir mukadderdir.

De- بدل التفصيل ona Bunden dolayı bir nevi tafsiyl vardır. İştimal bedelinde bir nevi tafsiyl vardır. Bundan dolayı ona De- taylama Bedeli de denir:

Ebeveynine babana anana ikram et, gibi. أكرم والديك : أباك وأمك..

İÇİNDEKİLER

	KONU		KONU
1	Sunuş	52	Emir ve Nehiy
2	İlim yolcularına	54	Vezin ve vezin harfleri
3	Okuma, yazmaya ilişkin esaslar	55	Fiillerde harflerin mahiyyeti, fiiller
3	Türkçe ve Arapça'nın mantığı	56	Fiillerin babları
6	Kelime, isimliğin belirtileri	60	Fiil çekimleri
7	Mütesarrif, gayr-i mütesarrif İs.	75	Emir ve iltizam, harf, Bina ve i'rab
9	İsimlerde belirlilik-belirsizlik	78	i'rabın nevileri
10	İsimlerde keyfiyyet	76	Fi'li muzariin irabı
12	İsimlerde kemmiyyet	83	Cümle
15	İsim tamlaması	80	Cümleler, unsurları, i'rabları
18	İzafet-i Lafziyye	82	i'rab grupları ve i'rab alametleri
19	Sıfat tamlaması	83	i'rab grupları örnekleri
23	Zamir	84	Kelimelerde i'rab alametleri
25	İşaret isimleri	85	i'rab alametlerinin yerleri
27	İsm-i Mevsul	86	Nahvi analiz ve isim cümlesi
31	Şart isimleri	92	İsim cümlesini bozanlar, nakıs fiil
33	Kinaye	99	Yaklaşma fiilleri إن'li cümleler
35	Soru isimleri	91	Kalb Fiilleri, fiil cümlesi, fail
36	Zarf	92	Fiil ile fail aranda uygunluk
38	Harf-i Cerler	93	Naib-i fail ve mefuller
39	Fiil İsmi	94	Nesnenin amilleri
40	Soru edatı ve sayı ismi	103	Hal ve Temyiz
46	Fiil ve Fiilin durumları	104	İstisna
47	Fiilin nevileri	106	Olumsuzluk fiili ve edatları
48	Geçişsiz ve geçişli fiiller	108	i'raptan mah. olan-olmayan cüm.
48	Etken ve edilgen fiiller, yed kısm	109	Öncekinin i'rabına tabi olanlar
51	Fiilin kalıpları ve zamanları	110	İçindekiler

